

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ
«ЕКОСТАНДАРТ - ПЛЮС»

36014, м. Полтава, вул. Зіньківська, 6 В
тел./факс (0532) 52 10 50; e-mail: ecostandartplus@gmail.com

ПОГОДЖЕНО

Старосалтівська селищна рада
Чугуївського району Харківської області

Старосалтівський
селищний голова _____ Едуард КОНОВАЛОВ

«_____» _____ 2021 рік

ЗВІТ ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ
ДОКУМЕНТУ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ
ПЛАНУ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ
СТАРОСАЛТІВСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ
ЧУГУЇВСЬКОГО РАЙОНУ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
ДО 2026 РОКУ

Директор ТОВ «ЕКОСТАНДАРТ - ПЛЮС» _____ Н. САМОХВАЛОВА

ПОЛТАВА

2021

Зміст

Назва розділу	Стор.
Вступ	3
1. Зміст та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування	20
2. Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогностні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)	41
3. Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)	109
4. Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)	132
5. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування	136
6. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності – 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків	153
7. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування.	158
8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки).	161
9. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування, у тому числі для здоров'я населення.	163
10. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у т.ч. для здоров'я населення	167
11. Резюме нетехнічного характеру інформації, розраховане на широку аудиторію	167
12. Перелік виконавців звіту про стратегічну екологічну оцінку	173

Вступ

На сучасному етапі розвитку суспільства все більшого значення у міжнародній, національній і регіональній політиці набуває концепція збалансованого (сталого) розвитку, спрямована на інтеграцію економічної, соціальної та екологічної складових розвитку. Поява цієї концепції пов'язана з необхідністю розв'язання екологічних проблем і врахування екологічних питань в процесах планування та прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку країн, регіонів та населених пунктів. Стратегічна екологічна оцінка стратегій, планів та програм дає можливість зосередитися на всебічному аналізі можливого впливу планованої діяльності на довкілля та використовувати результати цього аналізу для запобігання або пом'якшення екологічних наслідків в процесі стратегічного планування.

Стратегічна екологічна оцінка (далі – СЕО) – це новий інструмент реалізації екологічної політики, який базується на простому принципі: легше запобігти негативним для довкілля наслідкам діяльності на стадії планування, ніж виявити та виправляти їх на стадії впровадження стратегічної ініціативи.

Метою СЕО є забезпечення високого рівня охорони довкілля та сприяння інтеграції екологічних факторів і підготовці планів і програм з метою забезпечення збалансованого (сталого) розвитку.

В Україні створені передумови для імплементації процесу СЕО, пов'язані з розвитком стратегічного планування національної практики застосування екологічної оцінки.

Нормативно-правова база проведення СЕО в Україні

Основними міжнародно-правовими документами щодо проведення СЕО є: Протокол про стратегічну екологічну оцінку до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє природне середовище у транскордонному контексті (Конвенція ЕСПО), ратифіковано Верховною Радою України (від 01.07.2015 №562-VIII), та Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє природне середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС.

Засади екологічної політики України визначені Законом України «Про основні засади (Стратегії) державної екологічної політики на період до 2030 року» (схвалено Верховною Радою України 28 лютого 2019 року). В цьому законі СЕО згадується в основних інструментах реалізації державної екологічної політики. Тобто стратегічна екологічна оцінка та оцінка впливу на довкілля – дасть змогу запобігти негативному впливу на навколишнє природне середовище та встановити відповідність запланованої чи здійснюваної діяльності нормам і вимогам законодавства про охорону навколишнього природного середовища, раціональне використання і відтворення природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки тощо.

СЕО в Україні здійснюється на основі принципів законності та об'єктивності, гласності, участі громадськості, наукової обґрунтованості, збалансованості інтересів, комплексності, запобігання екологічній шкоді,

довгострокового прогнозування, достовірності та повноти інформації у проєкті документа, міжнародного екологічного співробітництва.

Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» регулює відносини у сфері оцінки наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, виконання документів державного планування та поширюється на документи державного планування, які стосуються сільського господарства, лісового господарства, рибного господарства, енергетики, промисловості, транспорту, поводження з відходами, використання водних ресурсів, охорони довкілля, телекомунікацій, туризму, містобудування або землеустрою (схеми) та виконання яких передбачатиме реалізацію видів діяльності (або які містять види діяльності та об'єкти), щодо яких законодавством передбачено здійснення процедури оцінки впливу на довкілля (у відповідності до вимог Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»), або які вимагають оцінки, зважаючи на ймовірні наслідки для територій та об'єктів природно-заповідного фонду та екологічної мережі (далі – території з природоохоронним статусом).

Об'єкт СЕО і рівень планування

Об'єкт стратегічної екологічної оцінки – План соціально-економічного розвитку Старосалтівської територіальної громади Чугуївського району Харківської області до 2026 року (далі – План) є документом державного планування місцевого рівня, головною метою якої є розроблення комплексу містобудівної та землепорядної документації для обґрунтування основних довгострокових та поточних пріоритетів розвитку територіальної громади, динамічного збалансованого соціально-економічного розвитку громади, гармонійного узгодження інтересів та ефективної взаємодії влади, бізнесу та громадськості, залучення інвестицій в громаду.

Основною метою підготовки і впровадження Плану є визначене баченням забезпечення мешканцям громади якомога комфортних умов життя, праці та відпочинку. Реалізація Переліку завдань та заходів Плану повинна слугувати місцевій громадськості і відповідно до цього громадськість повинна повідомлятися про ключові заходи та завдання Плану розвитку, оскільки ухвалений радою громади документ є не тільки «путівником» для діяльності органу місцевого самоврядування, а й виконувати також інформаційні функції для мешканців – вони повинні довідатись з неї, які заходи будуть в перспективі наступних років реалізовуватись владою.

Окрім публікації повної версії Плану розвитку на офіційній інтернет-сторінці громади в окремій вкладці, що присвячена рішенням ради громади, найважливіші тези Плану будуть презентовані на головній сторінці інтернет-сайту громади і в місцевих засобах масової інформації.

Важливим є також системне інформування місцевої громадськості про прогрес у впровадженні Плану розвитку, передусім через публікацію щорічних, зведених звітів.

Законодавчою основою для розроблення Плану соціально-економічного розвитку Старосалтівської територіальної громади Чугуївського району Харківської області до 2026 року є Закон України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України від 23.03.2000 № 1602-III, постанова Кабінету Міністрів України від 26.04.2003 № 621 «Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проекту державного бюджету» із змінами, внесеними постановами Кабінету Міністрів України від 23.09.2015 № 741, Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» від 05.02.2015 № 157-VIII та рекомендації щодо типової структури плану та показників соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади, Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 30.03.2016 № 75 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо формування і реалізації прогнозних та програмних документів соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади».

Стратегічна екологічна оцінка Плану дає можливість зосередитися на всебічному аналізі можливого впливу планованої діяльності на довкілля та здоров'я населення, а також використовувати результати цього аналізу для запобігання або пом'якшення екологічних наслідків в процесі стратегічного планування.

План розроблено з урахуванням завдань та положень інших документів державного планування, а саме:

- Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695;
- Стратегії сталого розвитку України до 2030 року, схваленої Указом Президента України від 30.09.2019 № 722/2019;
- Стратегії розвитку Харківської області на 2021-2027 роки та Плану заходів з її реалізації на 2021-2023 роки, затвердженої рішенням Харківської обласної ради від 27.02.2020 № 1196-VII;
- Стратегії сталого розвитку Старосалтівської ТГ на 2018-2026 роки затвердженої рішенням XXXVII сесії Старосалтівської селищної ради VII скликання від 29.05.2018 № 1789;
- Закону України «Про стимулювання розвитку регіонів» від 08.08.2005 № 2850-IV;
- Закону України «Про засади державної регіональної політики» від 05.02.2015 № 156-VIII;
- Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» від 05.02.2015 № 157-VIII.

План підготовлений на основі аналізу розвитку населених пунктів, що входять до складу територіальної громади за попередній період та визначає цілі, пріоритети соціально-економічного розвитку та прогнозні показники на 2021-2026 роки, а також заходи, спрямовані на забезпечення необхідних

умов для планомірного і послідовного наближення рівня життя мешканців громади до європейських стандартів за рахунок збалансованого використання внутрішнього і зовнішнього потенціалу та збереження унікальних духовних і культурних традицій.

Старосалтівська територіальна громада – територія високого рівня життя, активності та інтеграції мешканців, що досягається завдяки розвиненій інфраструктурі та добре функціонуючій сфері суспільних послуг, зокрема в освіті, культурі, спорті та охороні здоров'я. Робочі місця забезпечуються за рахунок багаточисельних малих та середніх підприємств, в тому числі в сфері переробки сільгосппродукції. Багатства природного середовища сприяють громаді в подальшому сталому розвитку як відомого та привабливого осередку активного туризму.

Записи представленого бачення майбутнього громади вказують, що в першу чергу вона має стати привабливим місцем проживання для своїх мешканців. Цю привабливість формуватимуть задовільний рівень життя в добре організованій спільноті, в якій панує взаєморозуміння. Це стане можливим в тому числі завдяки доступу до сучасної технічної інфраструктури та широкій пропозиції в сфері суспільних послуг. Економіка громади базуватиметься на малому та середньому підприємстві, в тому числі в сфері переробки власної сільськогосподарської продукції. Завдяки сприятливим природним умовам активно розвиватиметься сфера туризму.

Стратегічні цілі та пріоритети розвитку

Стратегічні цілі безпосередньо виникають з бачення та визначають напрямки розвитку громади, які вказані в баченні; в той самий час вони дозволяють зберегти чіткий поділ Плану, згрупувати пріоритети. Їх реалізація в прийнятій часовій перспективі (в даному документі – до 2023 року) повинна призвести до досягнення відповідного стану розвитку громади, окресленого в її баченні. В свою чергу, конкретні пріоритети мають характер середньо – та короткотерміновий, і завдяки цьому їх можна визначити більш детально і їх реалізація наближає громаду до досягнення цілей розвитку. Необхідно підкреслити, що реалізація всіх цілей буде вести до задоволення потреб всіх мешканців з дотриманням принципів рівності статей, без дискримінації за віковою, соціальною, професійною, політичною приналежністю чи за місцем походження.

Нижче представлено список запланованих цілей та пріоритетів розвитку територіальної громади:

Стратегічна ціль 1. Створення гідних умов для особистого розвитку та соціального забезпечення мешканців громади

Пріоритет розвитку 1.1. Підвищення якості надання послуг в сфері освіти, культури, та відпочинку.

Пріоритет розвитку 1.2. Підвищення якості надання послуг в сфері соціального захисту та охорони здоров'я.

Стратегічна ціль 2. Розвиток технічної інфраструктури та забезпечення екологічної безпеки громади

Пріоритет розвитку 2.1. Розвиток технічної інфраструктури (водопостачання і водовідведення, транспортна інфраструктура, благоустрій, вивіз та і утилізація сміття, освітлення) та охорона навколишнього середовища.

Пріоритет розвитку 2.2. Розвиток суспільної інфраструктури (об'єкти освіти та культури, спорту і відпочинку, охорони здоров'я, соціальної сфери).

Пріоритет розвитку 2.3. Підвищення рівня громадської і пожежної безпеки та правопорядку.

Стратегічна ціль 3. Створення сприятливих умов для досягнення економічного успіху громади за рахунок виробництва і переробки сільгосппродукції і активного та зеленого туризму

Пріоритет розвитку 3.1. Створення сприятливих умов розвитку малого та середнього бізнесу.

Пріоритет розвитку 3.2. Підтримка розвитку інноваційного сільського господарства, ефективної енергетики та туризму.

Пріоритет розвитку 3.3. Забезпечення привабливих умов обслуговування потенційних інвесторів.

Пріоритет розвитку 3.4. Промоція (реклама) громади та її ресурсів.

Стратегічна ціль 4. Формування позитивного образу громади з високим рівнем активності мешканців і управління

Пріоритет розвитку 4.1. Активізація та внутрішня інтеграція громади, забезпечення розвитку партисипативної демократії на місцевому рівні

Пріоритет розвитку 4.2. Ефективне управління громадою та підвищення якості надання адміністративних послуг.

Перша Стратегічна ціль стосується питань суспільного розвитку громади. Реалізація підпорядкованих цій цілі більш конкретних пріоритетів розвитку сприятиме особистому, різнобічному розвитку мешканців громади та забезпечує високий рівень підтримки найбільш потребуючим членам місцевої спільноти. Доступність суспільних послуг безпосередньо в місці проживання, в громаді, для мешканців є не менш важливим, ніж доступність до якісної технічної інфраструктури. Результати проведеного у 2018 році соціологічного дослідження свідчать, що до п'яти аспектів життя на території громади, які в першу чергу повинні бути проінвестовані, увійшли: охорона та профілактика здоров'я, соціальна допомога, освіта та позашкільне виховання. В Старосалтівській територіальній громаді, мабуть як і в багатьох інших громадах України, суттєвою перешкодою для досягнення високого рівня надання суспільних та соціальних послуг є стан та оснащення наявних комунальних об'єктів і ділянок у відповідних сферах. Через це в першу чергу необхідним є проведення оптимізації наявної бази (яка часто перевищує реальні потреби громади, наприклад у випадку шкіл), далі модернізація основних об'єктів, а лише після цього – розвиток послуг для мешканців та гостей громади.

Друга Стратегічна ціль пов'язана з розвитком технічної інфраструктури та забезпеченням екологічної безпеки громади. Ці дві сфери мають значний

взаємний зв'язок між собою, оскільки розбудова технічної інфраструктури найчастіше означає одночасне покращення стану навколишнього середовища. Це стосується, наприклад, мереж каналізування та очищення стоків, системи роздільного збору, сортування і захоронення твердих побутових відходів, або також термомодернізації об'єктів публічного користування. Гарний стан технічної інфраструктури є обов'язковим елементом досягнення високих стандартів проживання на цій території. Результати дослідження думки мешканців продемонстрували, що однозначним пріоритетом в даній сфері мають бути дороги та навколо дорожня інфраструктура, тобто тротуари, вело доріжки, або вуличне і дорожнє освітлення. Важливими для мешканців також виявились чистота та естетика публічних місць, з чим пов'язано і наявність добре організованої системи поводження з твердими побутовими відходами. Реалізація даної цілі має відбутись також і через виконання комплексних заходів з термомодернізації комунальних об'єктів, що матиме не тільки позитивний екологічний аспект, а й призведе до значного зменшення бюджетних видатків громади на утримання цих об'єктів. Високоякісна технічна інфраструктура громади – сьогодні це не лише одна з вимог сучасного цивілізаційного розвитку, а й базова умова для подальшого економічного розвитку громади. Як вже згадувалось вище, інвестиції в цю сферу призведуть до покращення екологічної ситуації, а отже – до забезпечення життя в більш приязному та здоровому середовищі, що позитивно впливатиме на підвищення рівня привабливості території Старосалтівської громади для потенційних, нових мешканців, туристів і інвесторів. Це особливо важливе у випадку Старосалтівської територіальної громади, яка планує досягти свого успішного майбутнього в значній мірі через розвиток сфер туризму і супутніх послуг.

Третя Стратегічна ціль пов'язана з сприянням та підтримкою економічного розвитку громади. Мешканці завжди очікують від влади громади активної боротьби з безробіттям через безпосереднє створення робочих місць в бізнесі. В той же час, з точки зору чинного законодавства, а також фінансових можливостей громади, це неможливо. Але орган місцевого самоврядування має механізми сприяння економічному розвитку через створення якомога кращих умов для створення, ведення та розвитку бізнесу. Підприємництво є основною умовою зменшення безробіття на території громади, а через це – підвищення рівня життя мешканців. Покращення ситуації в місцевому бізнесі – це збільшення надходжень до бюджету громади та зменшення видатків на соціальне забезпечення. Реалізації цієї цілі розвитку стане можливою шляхом виконання завдань та заходів в рамках реалізації чотирьох пріоритетів, які їй підпорядковані. Вони стосуються підтримки розвитку малих та середніх підприємств (особливо в сферах сільського господарства і переробки, екологічної енергетики та туризму), забезпечення високого рівня обслуговування інвесторів та ефективної промоції громади і її потенціалу.

Четверта Стратегічна ціль стосується сприяння активізації і внутрішній інтеграції мешканців, а також досягненню ефективного управління громадою. Обидва вищевказаних аспекти є особливо важливими через констатовану в рамках досліджень малу активність мешканців українських громад, особливо сільських. Така ситуація виникає, передусім, через низький матеріальний достаток родин та брак вільного часу (тривалий час праці, необхідність доїзду до великих місць, де є робота). Мешканці і надалі почуваються членами своїх окремих, невеликих населених пунктів, а не мешканцями територіальної громади. Крім того, часто панує зневіра по відношенню до влади, до можливості позитивних змін, в тому числі в ситуації наростання конфронтації між Україною та сусідніми державами, до яких мешканці раніше постійно виїжджали, в тому числі і на роботу. Зважаючи на вищезазначені проблеми, ефективне управління громадою є особливим, важливим та специфічним аспектом, і з впевненістю можна сказати що він є найбільшим викликом місцевої влади в сучасних умовах автономного функціонування ТГ після об'єднання кількох, в значній мірі залежних від району громад. Ефективне управління повинно також полягати і в прийнятті важких рішень, ефективній організації роботи всіх служб, але в той же час – і в активізації та сприянні інтеграції громадськості.

Ефективне досягнення Цілей та пріоритетів розвитку вимагає приготування та впровадження відповідного переліку завдань та заходів із визначенням їх змісту та способу виконання, відповідних виконавців строків виконання (у цілому і поетапно) обсягів та джерел фінансування, індикатори (показники) виконання та очікуваний результат від їх виконання. Він представлений в розділі IV цього документу. Він має короткотерміновий характер, включає в себе 2021-2026 роки. В свою чергу в цьому документі включено перелік діючих та перспективних проектів розвитку Старосалтівської територіальної громади.

Індикатори (показники) виконання демонструють оцінку просування в досягненні пріоритетів розвитку, які записані в Плані. Завдяки ним ми можемо оцінити як остаточні, згенеровані результати впровадження заходів, так і під час їх реалізації систематично відслідковувати, чи реалізація Плану йде у відповідному напрямку.

Пріоритет розвитку 1.1. Підвищення якості надання послуг в сфері освіти, культури, та відпочинку:

- покращення рівня освіти;
- зменшення витрат на освіту в розрахунку на 1 учня;
- підвищення рівня задоволення учнів та батьків з освітньої пропозиції;
- збільшення пропозиції в сфері культури на території громади;
- підвищення рівня участі мешканців в культурному житті громади;
- підвищення рівня задоволення мешканців від доступності різних форм культурної пропозиції;
- підвищення якості послуг в сфері відпочинку;
- зростання рівня участі мешканців в спортивному житті громади;

- підвищення рівня задоволення мешканцями доступності різних форм заходів;
- підвищення рівня внутрішньої інтеграції громади.

Пріоритет розвитку 1.2. Підвищення якості надання послуг в сфері соціального захисту та охорони здоров'я:

- підвищення рівня надання та покращення якості наданих послуг в сфері соціальних послуг;
- підвищення рівня задоволення мешканцями пропозицією в сфері соціальних послуг;
- підвищення рівня надання та покращення якості наданих послуг в сфері охорони здоров'я;
- зменшення рівня захворюваності мешканців;
- покращення стану здоров'я мешканців громади;
- підвищення рівня задоволення мешканцями пропозицією в сфері медичних послуг.

Пріоритет розвитку 2.1. Розвиток технічної інфраструктури та охорона навколишнього середовища:

- покращення стану дорожньої та придорожньої інфраструктури на території громади;
- покращення умов та безпеки поїздок по території громади;
- покращення внутрішньої і зовнішньої комунікації та доступності в громаді;
- покращення оснащення громади інфраструктурою водопостачання і водовідведення;
- зменшення рівня забруднення навколишнього середовища побутовими відходами;
- підвищення рівня піклування мешканців про навколишнє середовище;
- збільшення естетичного вигляду громади;
- збільшення кількості використання альтернативних видів палива;
- зменшення видатків на опалення;
- збільшення місця для відпочинку;
- збільшення кількості комунальних послуг.

Пріоритет розвитку 2.2. Розвиток суспільної інфраструктури:

- кількість об'єктів суспільної інфраструктури, що пристосовані до потреб осіб з інвалідністю;
- покращення стану спортивної інфраструктури;
- покращення стану інфраструктури об'єктів освіти (приміщення, будинки, пришкольні майданчики);
- покращення умов навчання та науки;
- покращення стану закладів культури (будинки культури, клуби, бібліотеки);
- покращення стану закладів здоров'я;
- покращення стану загальнодоступної спортивної інфраструктури та дозвілля.

Пріоритет розвитку 2.3. Підвищення рівня громадської і пожежної безпеки та правопорядку:

- зменшення кількості пожеж та їх наслідків;
- покращення стану безпеки на вулицях та громадських місцях;
- зростання відчуття безпеки мешканцями громади.

Пріоритет розвитку 3.1. Створення сприятливих умов розвитку малого та середнього бізнесу:

- збільшення використання об'єктів та територій;
- збільшення кількості підприємств;
- збільшення рівня працевлаштування в секторі малого та середнього бізнесу.

Пріоритет розвитку 3.2. Підтримка розвитку інноваційного сільського господарства, ефективної енергетики та туризму:

- збільшення кількості фірм в сферах сільського господарства, ефективної енергетики та туризму;
- збільшення рівня працевлаштування;
- зростання кількості туристів.

Пріоритет розвитку 3.3. Забезпечення привабливих умов обслуговування потенційних інвесторів:

- збільшення кількості СПД, що працюють на території громади;
- збільшення кількості робочих місць;
- збільшення кількості інвестицій;
- збільшення рівня виробництва;
- посилення задоволення за підтримки громади.

Пріоритет розвитку 3.4. Промоція (реклама) громади та її ресурсів:

- збільшення кількості інвесторів та туристів;
- збільшення кількості СПД, що працюють на території громади;
- збільшення кількості робочих місць.

Пріоритет розвитку 4.1. Активізація та внутрішня інтеграція громади, забезпечення розвитку партисипативної демократії на місцевому рівні:

- підвищення кількості громадських організації та їх членів;
- підвищення рівня громадської активності мешканців;
- зростання відчуття внутрішньої інтеграції мешканців громади.

Пріоритет розвитку 4.2. Ефективне управління громадою та підвищення якості надання адміністративних послуг:

- покращення умов та якості обслуговування клієнтів в виконавчих органах територіальної громади;
- підвищення рівня задоволеності мешканців функціонуванням органу місцевого самоврядування і рівня услуг, що ним надається;
- збільшення бюджетних надходжень;
- покращення рівня комунікації з мешканцями;
- збільшення кількості прописаних мешканців на території громади.

Всі вищевказані показники мають спільно утворити умови для покращення стандартів життя мешканців громади, а завдяки цьому –

підвищення рівня задоволення від проживання на території громади. Тому всі ці показники можна умовно включити в вищезазначені загальні показники, які найкраще вимірювати шляхом циклічного опитування мешканців громади.

Досягнення поставленої в Планом мети буде здійснюватися через реалізацію пріоритетів у визначених основних завдань та механізмів реалізації Плану, задля забезпечення умов сталого економічного розвитку, розвитку людського капіталу, підвищення стандартів життя, а також розвитку екологічної безпеки навколишнього середовища та розвитку громадянського суспільства.

Стратегічна екологічна оцінка Плану дає можливість зосередитися на всебічному аналізі можливого впливу планованої діяльності на довкілля та здоров'я населення, а також використовувати результати цього аналізу для запобігання або пом'якшення екологічних наслідків в процесі стратегічного планування.

Задля забезпечення високого рівня охорони довкілля та сприяння інтеграції екологічних факторів у підготовку ДДП з метою забезпечення збалансованого (сталого) розвитку території Старосалтівської територіальної громади Чугуївського району Харківської області, на замовлення Старосалтівської селищної ради ТОВ «ЕКОСТАНДАРТ - ПЛЮС» розроблено Звіт про стратегічну екологічну оцінку документу державного планування Плану соціально-економічного розвитку Старосалтівської територіальної громади Чугуївського району Харківської області до 2026 року.

Рівень планування – місцевий.

СЕО та стадії її здійснення

Стратегічна екологічна оцінка виконується відповідно до Прикінцевих та перехідних положень Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», Закону України «Про стимулювання розвитку регіонів», Закону України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України, постанови Кабінету Міністрів України від 26.04.2003 № 621 «Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проекту державного бюджету» із змінами, внесеними постановами Кабінету Міністрів України від 23.09.2015 № 741 та рекомендації щодо типової структури плану та показників соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади, Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 30.03.2016 № 75 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо формування і реалізації прогнозних та програмних документів соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади» у звіті про стратегічну екологічну оцінку документу державного планування Плану, що розробляється згідно Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної

екологічної оцінки документів державного планування, затверджених Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 № 296, в обсягах визначених вимогами статті 11 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку».

Оцінка проводилась паралельно з підготовкою Плану.

Для розробки СЕО передбачається:

- проведення аналізу існуючих матеріалів щодо стану довкілля (доповідь про стан довкілля, дані моніторингу стану довкілля, статистичні дані та таке інше);
- лабораторні дослідження стану довкілля та їх аналіз (у разі необхідності);
- проведення незалежний експертних оцінювань та наукових досліджень (у разі необхідності).

Запропонована методологія проведення СЕО Плану, як і методологія розроблення самого Плану, складається з шести етапів:

Етап 1. Підготовчий

1.1. Прийняття рішення про проведення СЕО. На даний момент в Україні не визначена законодавча процедура проведення СЕО. Тому рішення щодо проведення СЕО було прийняте Старосалтівською селищною радою Чугуївського району Харківської області.

1.2. Створення робочої групи з СЕО та забезпечення її постійної взаємодії з усіма розробниками Плану. Робоча група може формуватися з представників органів влади та місцевого самоврядування, експертів з охорони довкілля, експертів з СЕО, науковців, представників громадськості та інших заінтересованих сторін. Робочій групі має бути забезпечений вільний доступ до інформації та можливість надавати коментарі й рекомендації розробникам Плану.

1.3. Визначення кола органів влади, які братимуть участь у консультаціях. СЕО передбачає необхідність проведення консультацій з природоохоронними органами та органами охорони здоров'я, яким має бути надана можливість прокоментувати проєкт Плану та звіт про СЕО.

1.4. Визначення кола заінтересованих сторін і необхідного ступеня залучення громадськості до участі та консультацій. Успішна та ефективна участь громадськості є важливою для успіху СЕО. Відповідно до Протоколу про СЕО громадськості мають бути надані можливості для участі в СЕО. Проєкт Плану та звіт про СЕО мають бути своєчасно доведені до відома громадськості. Заінтересованій громадськості повинна бути надана можливість висловити свою думку щодо проєкту Плану, а також щодо звіту про СЕО.

1.5. Інформування громадськості. Вимоги щодо інформування громадськості сформульовані в статті 5 «Конвенції про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля» (Орхуська конвенція). Інформування

громадськості є важливою складовою на усіх етапах CEO. На підготовчому етапі необхідно проінформувати про початок процесу CEO та формування Робочої групи з CEO.

Етап 2. Визначення сфери охоплення CEO

2.1. Визначення ключових регіональних екологічних проблем. Огляд екологічних проблем необхідний для того, щоб допомогти зосередити CEO на тих складових довкілля, які є важливими для регіону дослідження. Група з CEO має визначити головні екологічні проблеми на основі наявних аналітичних матеріалів. Рейтинг цих проблем може бути визначений шляхом експертного опитування членів робочої групи з CEO, а також більш широкого соціологічного опитування.

2.2. Визначення просторових і часових меж оцінки. Просторовий масштаб оцінки має охоплювати природні, соціально-економічні та культурні ресурси та регіональні взаємозв'язки між ними, а також практику землекористування, на яку може потенційно вплинути будь-який з альтернативних сценаріїв, розроблених для регіону дослідження. Ідеальними є випадки, коли просторові межі оцінки співпадають з природними межами річкових басейнів, геологічних регіонів або екосистем.

2.3. Проведення консультацій з природоохоронними органами та органами охорони здоров'я щодо того, яка інформація має бути включена до звіту про CEO.

Етап 3. Оцінка екологічної ситуації на території

3.1. Збір та аналіз інформації про поточний стан складових довкілля, включаючи значення ключових екологічних показників. Необхідно визначити складові довкілля (як екологічні, так і соціально-культурні), на яких буде зосереджено увагу регіональної CEO. Важливо визначити ключові показники, які характеризують стан складових довкілля. Ці показники дозволять особам, що приймають рішення, оцінити зміни у довкіллі, зосередивши увагу на тих параметрах, які реагуватимуть на зміни і створюватимуть зворотний зв'язок, а також тих параметрах, моніторинг яких буде ефективним. Зібрана інформація дозволить оцінити поточний стан довкілля.

3.2. Проведення SWOT-аналізу з точки зору екологічної ситуації. SWOT-аналіз дозволяє виявити сильні і слабкі сторони екологічної ситуації в області, а також можливості й загрози, які впливатимуть на екологічну ситуацію. Виявлення загроз сприятиме оцінці їхнього впливу на довкілля, а визначення можливостей сприятиме пошуку шляхів зменшення впливу планованої діяльності на довкілля.

3.3. Проведення аналізу трендів стану довкілля. Якісна оцінка екологічних проблем регіонального розвитку в минулому є основою для початку розроблення документації з CEO. В багатьох випадках 50 % і більше загального часу на проведення CEO витрачається саме на визначення базового рівня стану довкілля.

Етап 4. Проведення CEO (оцінка запропонованих заходів щодо впливу на довкілля та відповідність національним і регіональним екологічним цілям)

4.1. Оцінка ступеню врахування національних і регіональних екологічних цілей в завданнях Плану. Група з СЕО оцінює ступінь врахування природоохоронних національних і регіональних цілей в рамках пропонованого Плану. Для цього використовуються екологічне законодавство, стратегічні документи національної екологічної політики, регіональні стратегічні документи та національні й регіональні екологічні програми.

4.2. Проведення консультацій з громадськістю щодо екологічних цілей. Результати оцінки ступеню врахування екологічних цілей слід обговорити з громадськістю для того, щоб зібрати зауваження та пропозиції і врахувати їх в документації з СЕО.

4.3. Визначення можливих чинників змін антропогенного та природного характеру. Чинники змін у регіоні можуть бути антропогенними або природними. До таких чинників відносять також регіональну політику та управлінські дії. Зміни екологічної ситуації в області часто обумовлені взаємодією економічних, адміністративних, демографічних і соціально-культурних чинників, а також рівнем розвитку промисловості, сільського господарства, науки і технологій. Чинниками регіональних змін можуть бути розширення або скорочення певних галузей економіки (гірничодобувна промисловість, енергетика, сільське господарство, переробна промисловість, лісове господарство тощо); зміна моделей міського та сільського розвитку; розширення або звуження взаємодії між органами державної влади, органами місцевого самоврядування, бізнесом і громадськими організаціями; зміни чисельності населення в регіоні; зміни у практиці землекористування тощо. Важливо також виокремити чинники регіонального рівня і чинники, пов'язані з національними, міжнародними та глобальними впливами. Чинники більш високого (надрегіонального) рівня часто пов'язані з національною політикою та міжнародними угодами, спрямованими, наприклад, на збалансований розвиток, збереження біорізноманіття, протидію зміні клімату.

4.4. Проведення оцінки впливу Плану на складові довкілля. У випадку, коли у Плані передбачаються конкретні заходи і завдання, що мають територіальну прив'язку, група з СЕО оцінює вплив пропонованих заходів на складові довкілля (вплив на атмосферне повітря, воду, ґрунти, природні ресурси, флору і фауну). У випадку, коли неможливо чітко визначити територіальну прив'язку конкретних заходів і завдань, оцінка впливів Плану ґрунтується на експертній оцінці членів робочої групи з СЕО. Для оцінки впливу можуть бути використані контрольні переліки, а також матриці взаємодій, конфліктів і синергізмів.

4.5. Проведення оцінки впливу Плану на стан здоров'я населення. У випадку, коли в Плані передбачаються конкретні заходи і завдання, що мають територіальну прив'язку, група з СЕО оцінює вплив пропонованих заходів на стан здоров'я населення. У випадку, коли неможливо чітко визначити територіальну прив'язку конкретних заходів і завдань, оцінка впливів

Програми ґрунтується на експертній оцінці членів робочої групи з СЕО. Для оцінки впливу можуть бути використані контрольні переліки, а також матриці взаємодій, конфліктів і синергізмів.

Етап 5. Розроблення документації з СЕО та передача на затвердження

5.1. Підготовка звіту про СЕО та рекомендацій щодо запобігання, скорочення або пом'якшення потенційних негативних впливів на довкілля та здоров'я населення, які можуть бути результатом реалізації Плану. Усі етапи проведення СЕО мають знайти своє відображення в звіті про СЕО. На основі проведеного аналізу група з СЕО готує рекомендації щодо запобігання, скорочення або пом'якшення потенційних негативних впливів на довкілля та здоров'я населення, які можуть бути результатом реалізації Плану.

5.2. Обговорення документації, збір і врахування пропозицій зацікавлених органів влади та громадськості. Обговорення документації з СЕО є суттєвою складовою СЕО, оскільки це дозволяє не лише ознайомити громадськість з результатами СЕО, а й зібрати пропозиції заінтересованих органів влади та громадськості до Плану. Заінтересовані органи влади можуть оцінити правильність організації процесу СЕО та оцінити якість документації з СЕО.

5.3. Розроблення остаточного проєкту документації з СЕО та передача до територіальної громади для розгляду. Група з СЕО забезпечує врахування в звіті про СЕО рекомендацій заінтересованих органів влади та громадськості. Звіт про СЕО, розроблений в процесі СЕО, передається регіональним органам влади для розгляду та ухвалення. Загалом, рекомендації СЕО мають бути максимально враховані в кінцевому варіанті Плану.

5.4. Забезпечення доступу громадськості до розробленої документації. Розроблена документація з СЕО має розміщуватися на вебсайті МТГ поряд із затвердженим Планом.

Етап 6. Моніторинг фактичного впливу впровадження Плану на довкілля

6.1. Створення системи моніторингу та оцінки впливу Плану на довкілля. Документація з СЕО має містити пропозиції щодо організації системи моніторингу впливу впровадження Плану на довкілля. Ця система має враховувати той факт, що планування регіонального розвитку – це поступовий процес, який залежить від розроблення та схвалення Плану, відбору проєктів з її реалізації, моніторингу фактичного впливу та запуску нового циклу планування. СЕО має бути складовою частиною усіх цих етапів планування. У зв'язку з цим, хід реалізації Плану необхідно контролювати з врахуванням: 1) показників, які характеризують виконання природоохоронних заходів під час реалізації Плану; 2) результатів оцінки впливу на довкілля окремих проєктів, які виконуватимуться в рамках реалізації завдань Плану.

6.2. Утворення робочого органу з моніторингу впливу Плану на довкілля. Для моніторингу впливу Плану на довкілля має бути створений

робочий орган. Цей орган може функціонувати у складі робочої групи з моніторингу Плану. До його складу можуть увійти члени робочої групи з СЕО, а також представники громадськості. Робочий орган з моніторингу має забезпечити доступ громадськості та органів влади до результатів моніторингу.

Слід зазначити, що СЕО визначаються умови для реалізації видів діяльності або об'єктів, щодо яких законодавством передбачено здійснення процедури оцінки впливу на довкілля (у тому числі щодо визначення місцезнаходження, розміру, потужності або розміщення ресурсів), ймовірні наслідки від такої діяльності та об'єктів, інше.

Під час підготовки звіту про СЕО в якості джерела необхідної інформації будуть використовуватися нормативно-правові акти, матеріали щорічних доповідей про стан довкілля та соціально-економічне становище, матеріали науково-дослідних робіт, архівні матеріали, відкритих даних з офіційних вебсайтів.

В зв'язку з тим, що стратегічні рішення завжди приймаються в умовах дефіциту інформації і закрити всі прогалини в рамках СЕО не можливо, да і це не має практичного сенсу. Частина важливих досліджень, Методичними рекомендаціями із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування, затвердженими Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 № 296, рекомендується перенести на більш низькі рівні планування, в тому числі на рівень реалізації конкретної планованої діяльності, що визначена вимогами Закону України «Про оцінку впливу на довкілля».

Передбачається проведення цільового аналізу та буде здійснена оцінка наслідків реалізації ДДП.

Забезпечення доступу та врахування думки громадськості під час розроблення ДДП та здійснення СЕО

В рамках проведення процедури стратегічної екологічної оцінки ДДП «План соціально-економічного розвитку Старосалтівської територіальної громади Чугуївського району Харківської області до 2026 року» складено заяву про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки опубліковано у друкарських засобах масової інформації, а саме:

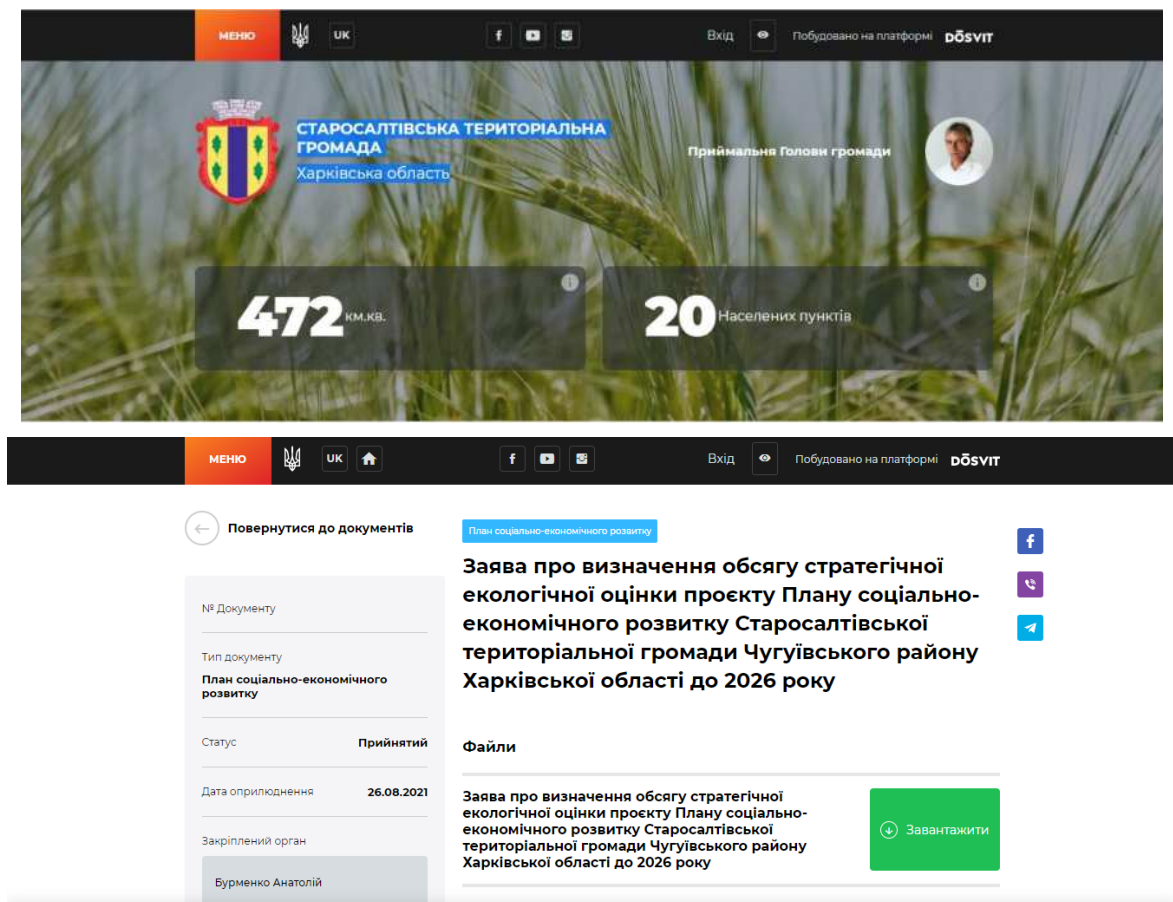
- газета «ЕКОсвіт» від 30.08.2021 № 33;
- газета «Харьковский Курьер» від 30.08.2021 № 69.

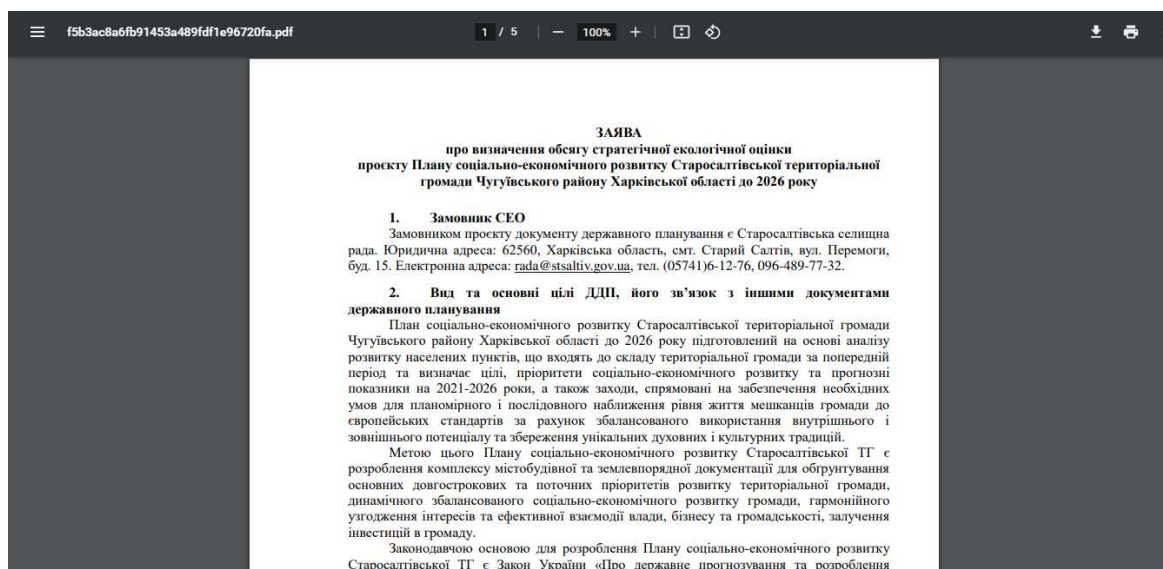
Замовником ДДП – Старосалтівська селищна рада Чугуївського району Харківської області забезпечується вільний доступ громадськості до документів протягом усього строку громадського обговорення в приміщенні Старосалтівської селищної ради за адресою: Харківська область, смт. Старий Салтів, вул. Перемоги, буд. 15.

Відповідно до вимог Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», з метою одержання та врахування зауважень і пропозицій громадськості Замовником ДДП оприлюднено заяву про визначення обсягу

СЕО проєкту документу державного планування «Плану соціально-економічного розвитку Старосалтівської територіальної громади Чугуївського району Харківської області до 2026 року» шляхом розміщення на офіційному вебсайті Старосалтівської територіальної громади Харківської області, з яким можна ознайомитися за посиланням <https://stsaltiv.gov.ua/documents/ckssuftb5tawy0763612ebfd8>.

Рисунок 1.1 Місце розміщення заяви про визначення обсягу СЕО проєкту ДДП «Плану соціально-економічного розвитку Старосалтівської територіальної громади Чугуївського району Харківської області до 2026 року».

Протягом строку громадського обговорення заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки (15 календарних днів) звернень, зауважень та пропозицій від громадськості не надходило.

Також заяву про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки ДДП було надіслано органам виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища та у сфері охорони здоров'я.

В листі від 13.09.2021 № 03.02-19/4906 від Департаменту захисту довкілля та природокористування Харківської обласної державної адміністрації були отримані пропозиції стосовно визначення обсягу дослідження та рівня деталізації інформації, що має бути включена до Звіту про стратегічну екологічну оцінку, та визначена низка питань, яким необхідно приділити увагу під час виконання стратегічної екологічної оцінки. Надані пропозиції були враховані під час здійснення СЕО та підготовки звіту, у відповідності до вимог діючого природоохоронного законодавства, Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» та з урахуванням «Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування», затверджених Міністерством екології та природних ресурсів України.

Надані пропозиції були проаналізовані та враховані під час здійснення СЕО та підготовки звіту, в частині питань, які вирішуються у документі державного планування, а також у відповідності до вимог Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», з урахуванням Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування, затверджених Міністерством екології та природних ресурсів України.

1. Зміст та основні цілі документу державного планування. Його зв'язок з іншими документами державного планування.

План соціально-економічного розвитку Старосалтівської територіальної громади Чугуївського району Харківської області до 2026 року підготовлений на основі аналізу розвитку населених пунктів, що входять до складу територіальної громади за попередній період та визначає цілі, пріоритети соціально-економічного розвитку та прогностичні показники на 2021-2026 роки, а також заходи, спрямовані на забезпечення необхідних умов для планомірного і послідовного наближення рівня життя мешканців громади до європейських стандартів за рахунок збалансованого використання внутрішнього і зовнішнього потенціалу та збереження унікальних духовних і культурних традицій.

Метою цього Плану соціально-економічного розвитку Старосалтівської територіальної громади є розроблення комплексу містобудівної та землепорядної документації для обґрунтування основних довгострокових та поточних пріоритетів розвитку територіальної громади, динамічного збалансованого соціально-економічного розвитку громади, гармонійного узгодження інтересів та ефективної взаємодії влади, бізнесу та громадськості, залучення інвестицій в громаду.

Законодавчою основою для розроблення Плану соціально-економічного розвитку Старосалтівської територіальної громади є Закон України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» від 23.03.2000 № 1602-III, постанова Кабінету Міністрів України від 26.04.2003 № 621 «Про розроблення прогностичних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проекту державного бюджету» із змінами, внесеними постановами Кабінету Міністрів України від 23.09.2015 № 741, Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» від 05.02.2015 № 157-VIII та рекомендації щодо типової структури плану та показників соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади, Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 30.03.2016 № 75 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо формування і реалізації прогностичних та програмних документів соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади.

Стратегічна екологічна оцінка Плану соціально-економічного розвитку Старосалтівської ТГ дає можливість зосередитися на всебічному аналізі можливого впливу планованої діяльності на довкілля та здоров'я населення, а також використовувати результати цього аналізу для запобігання або пом'якшення екологічних наслідків в процесі стратегічного планування.

План, у процесі його виконання, може уточнюватися. Зміни і доповнення до Плану затверджуються рішеннями сесії.

Розробка, а далі затвердження Плану розвитку радою громади – це перший етап циклу стратегічного управління громадою. Наступні етапи для досягнення запланованих цілей це:

- результативна і ефективна реалізація заходів;
- моніторинг та оцінка результативності реалізації Плану;
- можливі коригування Плану заходів та його актуалізація.

Ці елементи повинні разом створити організовану систему, затверджену рішенням ради або голови громади.

План містить наступні розділи:

- I. Аналітична частина;
- II. (SWOT) Аналіз сильних, слабких сторін, а також сприятливих можливостей і загроз розвитку громади;
- III. Стратегічні цілі та пріоритети розвитку територіальної громади до 2026 року;
- IV. Основні завдання та механізми реалізації Плану;
- V. Перелік діючих перспективних проектів розвитку;
- VI. Потенційні джерела фінансування реалізації Плану розвитку;
- VII. Система впровадження Плану розвитку;
- VIII. Моніторинг та оцінка результативності Плану;
- IX. Показники соціально-економічного розвитку;
- X. Збіжність Плану розвитку зі Стратегією громади та іншими Стратегічними документами;
- XI. Інформування громадян.

Для того щоб схвалені радою громади заходи Плану розвитку були реалізовані, потрібен орган, який буде відповідальний за: поділ завдань; відслідковування прогресу в їх впровадженні; загальну оцінку; внесення коригувань та доповнень; внесення до Плану заходів нових пропозицій.

У випадку Старосалтівської територіальної громади функції цього органу буде виконувати відділ соціально-економічного розвитку та інвестиційної діяльності. За координацію роботи з моніторингу та оцінки результативності плану розвитку буде відповідати начальник вищезазначеного відділу.

Відділ соціально-економічного розвитку та інвестиційної діяльності виконує наступні функції з моніторингу та оцінки результативності плану розвитку:

- Нагляд над впровадженням окремих завдань, у випадку реалізації яких залучатимуться інші організації та установи, ніж підпорядковані громаді;
- Моніторинг участі різних підрозділів у випадку коли вони в плані заходів визначені як такі, що співпрацюватимуть з відповідальним за реалізацію;
- Управління процесом моніторингу Плану розвитку Управління процесом актуалізації Плану розвитку;
- Підтримка постійного контакту з усіма зацікавленими групами в процесі впровадження Плану розвитку (підготовка запитань до них, отримання відповідей) – особливо стосується старост і депутатів ради;
- Участь в процесі актуалізації Плану розвитку.

Оцінка результативності реалізації Плану розвитку:

Оцінка – це погляд на реалізацію Плану з точки зору досягнення результатів, які мали бути досягнені. Вона має відповідати на запитання, чи якщо щось було зроблено, чи щось було зроблено добре. Оцінка повинна проводитись протягом всього часу реалізації Плану розвитку. Наслідками негативної оцінки під час реалізації Плану розвитку можуть бути:

- зміна цілей;
- зміна способів реалізації.

В свою чергу підсумкова оцінка не впливає на сам План під час його реалізації, але може мати, як наслідок, нові проєкти в новому Плані. Вона призначена для збору досвіду і висновків на майбутнє.

За оцінку результатів впровадження Плану буде відповідати відділ соціально-економічного розвитку та інвестиційної діяльності, який передаватиме звіт голові громади і далі раді громади.

Процедура актуалізації Плану

План розвитку повинен мати постійний плановий характер. Раз на рік буде виконуватись його ґрунтовний перегляд та актуалізація одночасно з перенесенням горизонту програмування, тобто оформленням чергового Переліку завдань та заходів. Можливі коригування чи доповнення повинні виконуватись на підставі внутрішніх чи зовнішніх умов, що змінилися. До Переліку завдань необхідно вносити нові заходи, що виникають з нових можливостей, або визначених нових потреб.

Роль координатора процесу актуалізації Плану буде виконувати відділ соціально-економічного розвитку та інвестиційної діяльності. Він буде збирати пропозиції змін від керівників окремих організаційних чи структурних підрозділів органу місцевого самоврядування, голів комісій ради територіальної громади, а далі передавати їх голові громади. Особливо важливим джерелом інформації будуть результати проведених соціологічних досліджень.

В той же час, може виникнути ситуація, коли результатом моніторингу впровадження Плану, внутрішніх та зовнішніх умов, в яких відбулись зміни, може виникнути необхідність передчасної модифікації положень проєкту Плану, особливо щодо реалізації окремих завдань. За підготовку необхідних модифікацій програми відповідатиме відділ соціально-економічного розвитку та інвестиційної діяльності, яка під час регулярних засідань оцінюватиме необхідність та можливість внесення змін або коригувань.

Серед стратегічних цілей Плану соціально-економічного розвитку Старосалтівської ТГ, в тому числі в рамках розвитку технічної інфраструктури та забезпечення екологічної безпеки громади, що мають безпосередній вплив на навколишнє середовище, можна виділити:

- будівництво та капітальний ремонт водних свердловин;
- реконструкція, капітальний ремонт, модернізація мереж централізованої системи водопостачання, водовідведення та каналізації;
- реконструкція, капітальний ремонт очисних споруд каналізації;

- облаштування полігону твердих побутових відходів;
- організація місць громадського відпочинку на земельних ділянках зелених територій загального користування та інше.

З метою реалізації заходів та завдань Плану соціально-економічного розвитку Старосалтівської ТГ заплановано будівництво, розширення та реконструкція об'єктів планованої діяльності та передбачається розробка низки проєктів, серед яких можуть бути проєкти, які відповідно до пунктів 8, 18 частини другої та пунктів 10, 11, 13 частини третьої статті 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» підлягатимуть оцінці впливу на довкілля до прийняття рішення про провадження планованої діяльності.

Відповідно до частини першої статті 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля», здійснення оцінки впливу на довкілля є обов'язковим у процесі прийняття рішень про провадження планованої діяльності, визначеної пунктом 13 частини третьої статті третьої. Така планована діяльність підлягає оцінці впливу на довкілля до прийняття рішення про провадження планованої діяльності.

Аналіз проєкту ДДП «Плану соціально-економічного розвитку Старосалтівської територіальної громади Чугуївського району Харківської області до 2026 року»

З метою забезпечення цілісності системи планування регіонального розвитку План враховує положення програмних документів, які діють на державному та регіональному рівнях, та екосистемний підхід та удосконалення системи інтегрованого екологічного управління та врахування екологічної складової під час розроблення та затвердження ДДП.

План розроблено з урахуванням завдань та положень інших документів державного планування, а саме:

- Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695;
- Стратегії сталого розвитку України до 2030 року, схваленої Указом Президента України від 30.09.2019 № 722/2019;
- Стратегії розвитку Харківської області на 2021-2027 роки та Плану заходів з її реалізації на 2021-2023 роки, затвердженої рішенням Харківської обласної ради від 27.02.2020 №1196-VII;
- Стратегії сталого розвитку Старосалтівської ТГ на 2018-2026 роки затвердженої рішенням XXXVII сесії Старосалтівської селищної ради VII скликання від 29.05.2018 № 1789;
- Закону України «Про стимулювання розвитку регіонів» від 08.08.2005 № 2850-IV;
- Закону України «Про засади державної регіональної політики» від 05.02.2015 № 156-VIII;
- Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» від 05.02.2015 № 157-VIII.

Головні стратегічні державні документи, що мають відношення до ДДП перераховані нижче.

1) Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки. Стратегія затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695. Головними цілями Стратегії є: підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів; територіальна соціально-економічна інтеграція і просторовий розвиток; ефективне державне управління у сфері регіонального розвитку.

2) Стратегія державної екологічної політики України на період до 2030 року. Основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030 року затверджені Законом України від 28.02.2019 № 2697-VIII. Метою державної екологічної політики є досягнення доброго стану довкілля шляхом запровадження екосистемного підходу до всіх напрямів соціально-економічного розвитку України з метою забезпечення конституційного права кожного громадянина України на чисте та безпечне довкілля, впровадження збалансованого природокористування і збереження та відновлення природних екосистем.

3) Стратегія розвитку Харківської області на 2021 – 2027 роки та План заходів на 2021-2023 роки з реалізації Стратегії розвитку Харківської області на 2021-2027 роки. Схвалено рішенням Харківської обласної ради XXIII сесія VII скликання від 27.02.2020 № 1196-УП. Стратегічними цілями розвитку Харківської області є: забезпечення високої якості життя населення на всьому просторі регіону; забезпечення чистого оточуючого середовища на всьому просторі регіону; побудова конкурентоспроможної та смарт-спеціалізованої просторової економіки з високою доданою вартістю; забезпечення інвестиційно привабливого клімату в регіоні і створення інноваційної та інвестиційної інфраструктури; забезпечення європейського рівня управління та самоврядування в регіоні.

4) Національна стратегія управління відходами в Україні на період до 2030 року. Схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08.11.2017 № 820-р. із змінами, внесеними згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20.02.2019 № 117-р. Цілями Стратегії є: визначення та розв'язання ключових проблем розвитку управління відходами в Україні на інноваційних засадах; визначення пріоритетних напрямів діяльності центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, організацій, установ, підприємств, громадських організацій та суспільства в цілому щодо переходу системи управління відходами на інноваційну модель; визначення шляхів та методів удосконалення існуючої інфраструктури з управління відходами, які не суперечать інноваційній моделі; забезпечення сталого розвитку України шляхом виконання завдань, спрямованих на екологічну та ресурсну безпеку; зменшення адміністративного навантаження на суб'єктів господарювання, підвищення якості надання адміністративних послуг; забезпечення законності та передбачуваності адміністративних дій.

5) Програма економічного і соціального розвитку Харківської області на 2021 рік. Затверджена рішенням Харківської обласної ради від 24.12.2020

№ 24 - VIII. Пріоритетними цілями та завданнями на 2021 – 2023 роки є: підтримка державних промислових підприємств та підприємств інших форм власності; сприяння випуску конкурентоспроможної продукції, збільшенню обсягів виробництва на підприємствах оборонно-промислового комплексу області; диверсифікація зовнішніх ринків збуту продукції; сприяння залученню інвестицій, створенню позитивного бізнес-іміджу області; активізація інноваційно-інвестиційної діяльності промислових підприємств; сприяння імпортозаміщенню по різних групах товарів; зростання енергоефективності виробництва, економія енергоресурсів в умовах високої вартості енергоносіїв; збільшення обсягів виробництва продукції сільського господарства з урахуванням вимог до забезпечення потреб області та можливості її реалізації за межі області; оновлення та техніко-технологічне переоснащення підприємств агропромислового комплексу; оптимізація структури посівних площ сільськогосподарських культур, яка буде відповідати оптимальному співвідношенню культур у сівоzmінах в різних природно-сільськогосподарських регіонах; подальше збільшення виплат за оренду земельних ділянок (паїв) сільськогосподарськими підприємствами залежно від результатів господарської діяльності та фінансово-економічного стану орендаря; створення умов для розвитку сільських територій; скорочення споживання підприємствами галузі енергетичних та матеріальних ресурсів для виробництва комунальних послуг, проведення модернізації та переоснащення житлово-комунального господарства; продовження роботи щодо оснащення житлових будинків приладами обліку; впровадження енергозберігаючих заходів в житлово-комунальному господарстві; підвищення рівня благоустрою у населених пунктах області; скорочення понаднормативних втрат води та теплової енергії в мережах; безумовне освоєння коштів, виділених з бюджетів всіх рівнів та обласного екологічного фонду.

6) Комплексної Програми охорони навколишнього природного середовища Харківської області на 2021–2027 роки. Затверджена рішенням Харківської обласної ради від 24.12.2020 № 24 - VIII. Пріоритетними напрямками Програми є: охорона та раціональне використання водних ресурсів; охорона атмосферного повітря; охорона та раціональне використання природних ресурсів (земель, мінеральних, рослинних та ресурсів тваринного світу); збереження природно-заповідного фонду; раціональне використання і зберігання відходів виробництва і побутових відходів; розвиток науки й освіти, доступність інформації, підготовка кадрів, здійснення оцінки впливу на довкілля, стратегічна екологічна оцінка, організація праці.

7) Програма «Питна вода Харківської області» на 2012-2020 роки. Затверджена рішенням Харківської обласної ради XI сесія VI скликання від 01.03.2012 № 350-VI, зі змінами, внесеними рішенням обласної ради від 15.10.2020 № 1350-VII. Основними завданнями Програми є: упорядкування зон санітарної охорони джерел питного водопостачання;

будівництво та реконструкція водозабірних споруд із застосуванням новітніх технологій та обладнання; упровадження станцій (установок) доочищення питної води у системах централізованого водопостачання, насамперед для водозабезпечення дошкільних, загальноосвітніх навчальних і лікувальних закладів, зокрема в сільських населених пунктах, та облаштування пунктів розливу питної води з доставкою її спеціальним автотранспортом; інвентаризація каналізаційних очисних споруд; будівництво та реконструкція водопровідних та каналізаційних очисних споруд із застосуванням новітніх технологій та обладнання, зокрема в сільських населених пунктах; розроблення схем оптимізації роботи систем централізованого водопостачання та водовідведення; оснащення лабораторій здійснення контролю якості води та стічних вод сучасним контрольно-аналітичним обладнанням; розроблення та впровадження науково-дослідних і дослідно-конструкторських розробок із застосуванням новітніх матеріалів, технологій, обладнання та приладів.

8) «Комплексна програма розвитку водного господарства Харківської області на період до 2021 року». Затверджена рішенням Харківської обласної ради XXII сесія VI скликання від 20.06.2013 № 746-VI. Комплексна Програма розвитку водного господарства Харківської області на період до 2021 року розроблена з метою: підвищення ефективності використання меліоративних систем області; відновлення ролі меліорованих земель у продовольчому та ресурсному забезпеченні області; реалізації державної регіональної політики у галузі водного господарства; задоволення потреби населення і галузей регіональної економіки у водних ресурсах; оптимізації водоспоживання; запобігання та ліквідації наслідків шкідливої дії вод; збереження та відтворення водних ресурсів.

Вище перелічені програми, що діють на державному, регіональному та місцевому рівнях, які в тій чи іншій мірі визначають передумови для прийняття проектних рішень в даному документі державного планування. Їх положення та завдання беруться до уваги в процесі розроблення проекту Плану та її стратегічної екологічної оцінки.

Детальний опис програмних документів державного планування та їх рівень зв'язку з проектом Плану наведений у Розділі 5 цього Звіту про СЕО.

Також на території територіальної громади діють місцеві програми, пріоритетні завдання та напрямки яких враховані під час розроблення проекту ДДП «Плану соціально-економічного розвитку Старосалтівської територіальної громади Чугуївського району Харківської області до 2026 року»:

1) Стратегія сталого розвитку Старосалтівської ТГ на 2018-2026 роки, затверджена рішенням Старосалтівської селищної ради XXXVII сесії VII скликання від 29.05.2018 № 1789.

2) Програма соціально-економічного розвитку Старосалтівської територіальної громади на 2021 рік, затверджена рішенням III сесії Старосалтівської селищної ради VIII скликання від 15.12.2020 № 34.

Слід зазначити, що місцеве самоврядування громади є незалежним органом та діє автономно в сфері розробки прогнозних та програмних документів соціально-економічного розвитку територіальної громади, положення Плану розвитку громади повинні відповідати положенням стратегічних документів вищих рівнів, таких як область чи країна, особливо у випадках щодо тих елементів стратегій вищого рівня, які безпосередньо стосуються громади, а також повинні відповідати Стратегії розвитку територіальної громади.

Таблиця 1.1. Збіжність Плану соціально-економічного розвитку Старосалтівської ТГ з Державною стратегією регіонального розвитку на 2021-2027 роки.

Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки	План соціально-економічного розвитку Старосалтівської територіальної громади до 2026 року
Стратегічна ціль І. «Формування згуртованої держави в соціальному, гуманітарному, економічному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах». Оперативна ціль 5 «Формування єдиного освітнього, інформаційного, культурного простору в межах всієї території України»	Стратегічна ціль 1. Створення гідних умов для особистого розвитку та соціального забезпечення мешканців громади Пріоритет розвитку 1.1. Підвищення якості надання послуг в сфері освіти, культури, та відпочинку
Стратегічна ціль ІІ. «Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів» Оперативна ціль 1 «Розвиток людського капіталу»	Стратегічна ціль 1. Створення гідних умов для особистого розвитку та соціального забезпечення мешканців громади Пріоритет розвитку 1.1. Підвищення якості надання послуг в сфері освіти, культури, та відпочинку
Стратегічна ціль І. «Формування згуртованої держави в соціальному, гуманітарному, економічному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах». Оперативна ціль 5 «Формування єдиного освітнього, інформаційного, культурного простору в межах всієї території України»	Стратегічна ціль 1. Створення гідних умов для особистого розвитку та соціального забезпечення мешканців громади Пріоритет розвитку 1.2. Підвищення якості надання послуг в сфері соціального захисту та охорони здоров'я
Стратегічна ціль ІІ. «Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів» Оперативна ціль 1 «Розвиток людського капіталу»	Стратегічна ціль 1. Створення гідних умов для особистого розвитку та соціального забезпечення мешканців громади Пріоритет розвитку 1.2. Підвищення якості надання послуг в сфері соціального захисту та охорони здоров'я

Стратегічна ціль І. «Формування згуртованої держави в соціальному, гуманітарному, економічному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах». Оперативна ціль 2 «Збереження навколишнього природного середовища та сталого використання природних ресурсів, посилення можливостей розвитку територій, які потребують державної підтримки»	Стратегічна ціль 2. Розвиток технічної інфраструктури та забезпечення екологічної безпеки громади Пріоритет розвитку 2.1. Розвиток технічної інфраструктури (водопостачання і водовідведення, транспортна інфраструктура, благоустрій, вивіз та і утилізація сміття, освітлення) та охорона навколишнього середовища
Стратегічна ціль І. «Формування згуртованої держави в соціальному, гуманітарному, економічному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах». Оперативна ціль 4 «Розвиток інфраструктури та цифрова трансформація регіонів»	Стратегічна ціль 2. Розвиток технічної інфраструктури та забезпечення екологічної безпеки громади Пріоритет розвитку 2.1. Розвиток технічної інфраструктури (водопостачання і водовідведення, транспортна інфраструктура, благоустрій, вивіз та і утилізація сміття, освітлення) та охорона навколишнього середовища
Стратегічна ціль ІІ. «Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів» Оперативна ціль 1 «Розвиток людського капіталу»	Стратегічна ціль 2. Розвиток технічної інфраструктури та забезпечення екологічної безпеки громади Пріоритет розвитку 2.1. Розвиток технічної інфраструктури (водопостачання і водовідведення, транспортна інфраструктура, благоустрій, вивіз та і утилізація сміття, освітлення) та охорона навколишнього середовища
Стратегічна ціль І. «Формування згуртованої держави в соціальному, гуманітарному, економічному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах». Оперативна ціль 4 «Розвиток інфраструктури та цифрова трансформація регіонів»	Стратегічна ціль 2. Розвиток технічної інфраструктури та забезпечення екологічної безпеки громади Пріоритет розвитку 2.2. Розвиток суспільної інфраструктури (об'єкти освіти та культури, спорту і відпочинку, охорони здоров'я, соціальної сфери)
Стратегічна ціль ІІ. «Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів» Оперативна ціль 1 «Розвиток людського капіталу»	Стратегічна ціль 2. Розвиток технічної інфраструктури та забезпечення екологічної безпеки громади Пріоритет розвитку 2.2. Розвиток суспільної інфраструктури (об'єкти освіти та культури, спорту і відпочинку, охорони здоров'я, соціальної сфери)

Стратегічна ціль І. «Формування згуртованої держави в соціальному, гуманітарному, економічному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах». Оперативна ціль 4 «Розвиток інфраструктури та цифрова трансформація регіонів»	Стратегічна ціль 2. Розвиток технічної інфраструктури та забезпечення екологічної безпеки громади Пріоритет розвитку 2.3. Підвищення рівня громадської і пожежної безпеки та правопорядку
Стратегічна ціль І. «Формування згуртованої держави в соціальному, гуманітарному, економічному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах». Оперативна ціль 1 «Стимулювання центрів економічного розвитку (агломерації, міста)»	Стратегічна ціль 3. Створення сприятливих умов для досягнення економічного успіху громади за рахунок виробництва і переробки сільгосппродукції і активного та зеленого туризму Пріоритет розвитку 3.1. Створення сприятливих умов розвитку малого та середнього бізнесу
Стратегічна ціль І. «Формування згуртованої держави в соціальному, гуманітарному, економічному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах». Оперативна ціль 6 «Ефективне використання економічного потенціалу культурної спадщини для сталого розвитку громад»	Стратегічна ціль 3. Створення сприятливих умов для досягнення економічного успіху громади за рахунок виробництва і переробки сільгосппродукції і активного та зеленого туризму Пріоритет розвитку 3.1. Створення сприятливих умов розвитку малого та середнього бізнесу
Стратегічна ціль ІІ. «Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів» Оперативна ціль 1 «Розвиток людського капіталу»	Стратегічна ціль 3. Створення сприятливих умов для досягнення економічного успіху громади за рахунок виробництва і переробки сільгосппродукції і активного та зеленого туризму Пріоритет розвитку 3.1. Створення сприятливих умов розвитку малого та середнього бізнесу
Стратегічна ціль І. «Формування згуртованої держави в соціальному, гуманітарному, економічному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах». Оперативна ціль 1 «Стимулювання центрів економічного розвитку (агломерації, міста)»	Стратегічна ціль 3. Створення сприятливих умов для досягнення економічного успіху громади за рахунок виробництва і переробки сільгосппродукції і активного та зеленого туризму Пріоритет розвитку 3.2. Підтримка розвитку інноваційного сільського господарства, ефективної енергетики та туризму

Стратегічна ціль І. «Формування згуртованої держави в соціальному, гуманітарному, економічному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах». Оперативна ціль 2 «Збереження навколишнього природного середовища та стале використання природних ресурсів, посилення можливостей розвитку територій, які потребують державної підтримки»	Стратегічна ціль 3. Створення сприятливих умов для досягнення економічного успіху громади за рахунок виробництва і переробки сільгосппродукції і активного та зеленого туризму Пріоритет розвитку 3.2. Підтримка розвитку інноваційного сільського господарства, ефективної енергетики та туризму
Стратегічна ціль І. «Формування згуртованої держави в соціальному, гуманітарному, економічному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах». Оперативна ціль 6 «Ефективне використання економічного потенціалу культурної спадщини для сталого розвитку громад»	Стратегічна ціль 3. Створення сприятливих умов для досягнення економічного успіху громади за рахунок виробництва і переробки сільгосппродукції і активного та зеленого туризму Пріоритет розвитку 3.2. Підтримка розвитку інноваційного сільського господарства, ефективної енергетики та туризму
Стратегічна ціль ІІ. «Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів» Оперативна ціль 1 «Розвиток людського капіталу»	Стратегічна ціль 3. Створення сприятливих умов для досягнення економічного успіху громади за рахунок виробництва і переробки сільгосппродукції і активного та зеленого туризму Пріоритет розвитку 3.2. Підтримка розвитку інноваційного сільського господарства, ефективної енергетики та туризму
Стратегічна ціль ІІ. «Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів» Оперативна ціль 4 «Сприяння впровадженню інновацій та зростанню технологічного рівня регіональної економіки, підтримка інноваційних підприємств та стартапів»	Стратегічна ціль 3. Створення сприятливих умов для досягнення економічного успіху громади за рахунок виробництва і переробки сільгосппродукції і активного та зеленого туризму Пріоритет розвитку 3.2. Підтримка розвитку інноваційного сільського господарства, ефективної енергетики та туризму

Стратегічна ціль І. «Формування згуртованої держави в соціальному, гуманітарному, економічному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах». Оперативна ціль 1 «Стимулювання центрів економічного розвитку (агломерації, міста)»	Стратегічна ціль 3. Створення сприятливих умов для досягнення економічного успіху громади за рахунок виробництва і переробки сільгосппродукції і активного та зеленого туризму Пріоритет розвитку 3.3. Забезпечення привабливих умов обслуговування потенційних інвесторів
Стратегічна ціль І. «Формування згуртованої держави в соціальному, гуманітарному, економічному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах». Оперативна ціль 2 «Збереження навколишнього природного середовища та стале використання природних ресурсів, посилення можливостей розвитку територій, які потребують державної підтримки»	Стратегічна ціль 3. Створення сприятливих умов для досягнення економічного успіху громади за рахунок виробництва і переробки сільгосппродукції і активного та зеленого туризму Пріоритет розвитку 3.3. Забезпечення привабливих умов обслуговування потенційних інвесторів
Стратегічна ціль І. «Формування згуртованої держави в соціальному, гуманітарному, економічному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах». Оперативна ціль 6 «Ефективне використання економічного потенціалу культурної спадщини для сталого розвитку громад»	Стратегічна ціль 3. Створення сприятливих умов для досягнення економічного успіху громади за рахунок виробництва і переробки сільгосппродукції і активного та зеленого туризму Пріоритет розвитку 3.3. Забезпечення привабливих умов обслуговування потенційних інвесторів
Стратегічна ціль ІІ. «Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів» Оперативна ціль 1 «Розвиток людського капіталу»	Стратегічна ціль 3. Створення сприятливих умов для досягнення економічного успіху громади за рахунок виробництва і переробки сільгосппродукції і активного та зеленого туризму Пріоритет розвитку 3.3. Забезпечення привабливих умов обслуговування потенційних інвесторів
Стратегічна ціль ІІ. «Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів» Оперативна ціль 3 «Підвищення інвестиційної привабливості територій, підтримка залучення інвестицій»	Стратегічна ціль 3. Створення сприятливих умов для досягнення економічного успіху громади за рахунок виробництва і переробки сільгосппродукції і активного та зеленого туризму Пріоритет розвитку 3.3. Забезпечення привабливих умов обслуговування потенційних інвесторів

Стратегічна ціль III. «Розбудова ефективного багаторівневого врядування» Оперативна ціль 3 «Побудова системи ефективного публічного інвестування на всіх рівнях врядування»	Стратегічна ціль 3. Створення сприятливих умов для досягнення економічного успіху громади за рахунок виробництва і переробки сільгосппродукції і активного та зеленого туризму Пріоритет розвитку 3.3. Забезпечення привабливих умов обслуговування потенційних інвесторів
Стратегічна ціль I. «Формування згуртованої держави в соціальному, гуманітарному, економічному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах». Оперативна ціль 1 «Стимулювання центрів економічного розвитку (агломерації, міста)»	Стратегічна ціль 3. Створення сприятливих умов для досягнення економічного успіху громади за рахунок виробництва і переробки сільгосппродукції і активного та зеленого туризму Пріоритет розвитку 3.4. Промоція (реклама) громади та її ресурсів
Стратегічна ціль I. «Формування згуртованої держави в соціальному, гуманітарному, економічному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах». Оперативна ціль 5 «Формування єдиного освітнього, інформаційного, культурного простору в межах всієї території України»	Стратегічна ціль 3. Створення сприятливих умов для досягнення економічного успіху громади за рахунок виробництва і переробки сільгосппродукції і активного та зеленого туризму Пріоритет розвитку 3.4. Промоція (реклама) громади та її ресурсів
Стратегічна ціль II. «Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів» Оперативна ціль 1 «Розвиток людського капіталу»	Стратегічна ціль 4. Формування позитивного образу громади з високим рівнем активності мешканців і управління Пріоритет розвитку 4.1. Активізація та внутрішня інтеграція громади, забезпечення розвитку партисипативної демократії на місцевому рівні
Стратегічна ціль II. «Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів» Оперативна ціль 5 «Забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидія домашньому насильству та дискримінації»	Стратегічна ціль 4. Формування позитивного образу громади з високим рівнем активності мешканців і управління Пріоритет розвитку 4.1. Активізація та внутрішня інтеграція громади, забезпечення розвитку партисипативної демократії на місцевому рівні

Стратегічна ціль III. «Розбудова ефективного багаторівневого врядування» Оперативна ціль 1 «Формування ефективного місцевого самоврядування та органів державної влади на новій територіальній основі» на засадах нового адміністративно-територіального устрою України	Стратегічна ціль 4. Формування позитивного образу громади з високим рівнем активності мешканців і управління Пріоритет розвитку 4.1. Активізація та внутрішня інтеграція громади, забезпечення розвитку партисипативної демократії на місцевому рівні
Стратегічна ціль I. «Формування згуртованої держави в соціальному, гуманітарному, економічному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах». Оперативна ціль 4 «Розвиток інфраструктури та цифрова трансформація регіонів»	Стратегічна ціль 4. Формування позитивного образу громади з високим рівнем активності мешканців і управління Пріоритет розвитку 4.2. Ефективне управління громадою та підвищення якості надання адміністративних послуг
Стратегічна ціль II. «Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів» Оперативна ціль 1 «Розвиток людського капіталу»	Стратегічна ціль 4. Формування позитивного образу громади з високим рівнем активності мешканців і управління Пріоритет розвитку 4.2. Ефективне управління громадою та підвищення якості надання адміністративних послуг
Стратегічна ціль III. «Розбудова ефективного багаторівневого врядування» Оперативна ціль 1 «Формування ефективного місцевого самоврядування та органів державної влади на новій територіальній основі» на засадах нового адміністративно-територіального устрою України	Стратегічна ціль 4. Формування позитивного образу громади з високим рівнем активності мешканців і управління Пріоритет розвитку 4.2. Ефективне управління громадою та підвищення якості надання адміністративних послуг
Стратегічна ціль III. «Розбудова ефективного багаторівневого врядування» Оперативна ціль 4 «Розбудова потенціалу суб'єктів державної регіональної політики»	Стратегічна ціль 4. Формування позитивного образу громади з високим рівнем активності мешканців і управління Пріоритет розвитку 4.2. Ефективне управління громадою та підвищення якості надання адміністративних послуг
Стратегічна ціль III. «Розбудова ефективного багаторівневого врядування» Оперативна ціль 6 «Розбудова системи інформаційно-аналітичного забезпечення та розвиток управлінських навичок для прийняття рішень, що базуються на об'єктивних даних та просторовому плануванні»	Стратегічна ціль 4. Формування позитивного образу громади з високим рівнем активності мешканців і управління Пріоритет розвитку 4.2. Ефективне управління громадою та підвищення якості надання адміністративних послуг

Таблиця 1.2. Збіжність Плану розвитку Старосалтівської ТГ з Стратегією розвитку Харківської області на 2021-2027 роки.

Стратегія розвитку Харківської області на 2021- 2027 роки	План соціально-економічного розвитку Старосалтівської територіальної громади до 2026 року
Стратегічна ціль 1. Забезпечення високої якості життя населення на всьому просторі регіону Оперативна ціль 1.3. Забезпечення доступної і якісної освіти на всіх рівнях.	Стратегічна ціль 1. Створення гідних умов для особистого розвитку та соціального забезпечення мешканців громади Пріоритет розвитку 1.1. Підвищення якості надання послуг в сфері освіти, культури, та відпочинку
Стратегічна ціль 1. Забезпечення високої якості життя населення на всьому просторі регіону Оперативна ціль 1.3. Забезпечення гармонійного фізичного та духовного розвитку всіх верств населення і реалізація і реалізація молодіжної політики	Стратегічна ціль 1. Створення гідних умов для особистого розвитку та соціального забезпечення мешканців громади Пріоритет розвитку 1.1. Підвищення якості надання послуг в сфері освіти, культури, та відпочинку
Стратегічна ціль 1. Забезпечення високої якості життя населення на всьому просторі регіону Оперативна ціль 1.7. Розвиток внутрішнього та в'їзного туризму	Стратегічна ціль 1. Створення гідних умов для особистого розвитку та соціального забезпечення мешканців громади Пріоритет розвитку 1.1. Підвищення якості надання послуг в сфері освіти, культури, та відпочинку
Стратегічна ціль 1. Забезпечення високої якості життя населення на всьому просторі регіону Оперативна ціль 1.1. Організація доступної та ефективної системи надання медичних послуг і створення умов для здорового способу життя	Стратегічна ціль 1. Створення гідних умов для особистого розвитку та соціального забезпечення мешканців громади Пріоритет розвитку 1.2. Підвищення якості надання послуг в сфері соціального захисту та охорони здоров'я
Стратегічна ціль 1. Забезпечення високої якості життя населення на всьому просторі регіону Оперативна ціль 1.4. Забезпечення соціального захисту населення та гендерної рівності	Стратегічна ціль 1. Створення гідних умов для особистого розвитку та соціального забезпечення мешканців громади Пріоритет розвитку 1.2. Підвищення якості надання послуг в сфері соціального захисту та охорони здоров'я
Стратегічна ціль 1. Забезпечення високої якості життя населення на всьому просторі регіону Оперативна ціль 1.2. Забезпечення доступних і якісних комунальних послуг у містах та енергозабезпечення сільського	Стратегічна ціль 2. Розвиток технічної інфраструктури та забезпечення екологічної безпеки громади Пріоритет розвитку 2.1. Розвиток технічної інфраструктури (водопостачання і водовідведення,

населення	транспортна інфраструктура , благоустрій, вивіз та і утилізація сміття, освітлення) та охорона навколишнього середовища
Стратегічна ціль 2. Забезпечення чистого оточуючого середовища на всьому просторі регіону Оперативна ціль 2.2. Охорона та раціональне використання водних ресурсів	Стратегічна ціль 2. Розвиток технічної інфраструктури та забезпечення екологічної безпеки громади Пріоритет розвитку 2.1. Розвиток технічної інфраструктури (водопостачання і водовідведення, транспортна інфраструктура , благоустрій, вивіз та і утилізація сміття, освітлення) та охорона навколишнього середовища
Стратегічна ціль 2. Забезпечення чистого оточуючого середовища на всьому просторі регіону Оперативна ціль 2.5. Створення ефективної системи поводження з промисловими і твердими побутовими відходами	Стратегічна ціль 2. Розвиток технічної інфраструктури та забезпечення екологічної безпеки громади Пріоритет розвитку 2.1. Розвиток технічної інфраструктури (водопостачання і водовідведення, транспортна інфраструктура , благоустрій, вивіз та і утилізація сміття, освітлення) та охорона навколишнього середовища
Стратегічна ціль 4. Забезпечення інвестиційно-привабливого клімату в регіоні і створення інноваційної та інвестиційної інфраструктури Оперативна ціль 4.3. Розвиток транспортної інфраструктури та сполучення	Стратегічна ціль 2. Розвиток технічної інфраструктури та забезпечення екологічної безпеки громади Пріоритет розвитку 2.1. Розвиток технічної інфраструктури (водопостачання і водовідведення, транспортна інфраструктура , благоустрій, вивіз та і утилізація сміття, освітлення) та охорона навколишнього середовища
Стратегічна ціль 1. Забезпечення високої якості життя населення на всьому просторі регіону Оперативна ціль 1.3. Забезпечення доступної і якісної освіти на всіх рівнях .	Стратегічна ціль 2. Розвиток технічної інфраструктури та забезпечення екологічної безпеки громади Пріоритет розвитку 2.2. Розвиток суспільної інфраструктури (об'єкти освіти та культури, спорту і відпочинку, охорони здоров'я, соціальної сфери)
Стратегічна ціль 1. Забезпечення високої якості життя населення на всьому просторі регіону Оперативна ціль 1.1. Організація доступної та ефективної системи надання медичних послуг і створення умов для здорового	Стратегічна ціль 2. Розвиток технічної інфраструктури та забезпечення екологічної безпеки громади Пріоритет розвитку 2.2. Розвиток суспільної інфраструктури (об'єкти освіти та культури, спорту і відпочинку,

способу життя	охорони здоров'я, соціальної сфери)
Стратегічна ціль 1. Забезпечення високої якості життя населення на всьому просторі регіону Оперативна ціль 1.4. Забезпечення соціального захисту населення та гендерної рівності	Стратегічна ціль 2. Розвиток технічної інфраструктури та забезпечення екологічної безпеки громади Пріоритет розвитку 2.2. Розвиток суспільної інфраструктури (об'єкти освіти та культури, спорту і відпочинку, охорони здоров'я, соціальної сфери)
Стратегічна ціль 2. Забезпечення чистого оточуючого середовища на всьому просторі регіону Оперативна ціль 2.1. Поліпшення атмосферного повітря та запобігання змінам клімату	Стратегічна ціль 2. Розвиток технічної інфраструктури та забезпечення екологічної безпеки громади Пріоритет розвитку 2.2. Розвиток суспільної інфраструктури (об'єкти освіти та культури, спорту і відпочинку, охорони здоров'я, соціальної сфери)
Стратегічна ціль 1. Забезпечення високої якості життя населення на всьому просторі регіону Оперативна ціль 1.6. Забезпечення правопорядку та публічної безпеки	Стратегічна ціль 2. Розвиток технічної інфраструктури та забезпечення екологічної безпеки громади Пріоритет розвитку 2.3. Підвищення рівня громадської і пожежної безпеки та правопорядку
Стратегічна ціль 3. Побудова конкурентоспроможної та старт-спеціалізованої просторової економіки з високою доданою вартістю Оперативна ціль 3.2. Розвиток сільських територій і територіальних громад шляхом створення робочих місць з високою доданою вартістю на базі фермерських і селянських господарств їх кооперації	Стратегічна ціль 3. Створення сприятливих умов для досягнення економічного успіху громади за рахунок виробництва і переробки сільгосппродукції і активного та зеленого туризму Пріоритет розвитку 3.1. Створення сприятливих умов розвитку малого та середнього бізнесу
Стратегічна ціль 3. Побудова конкурентноспроможної та старт-спеціалізованої просторової економіки з високою доданою вартістю Оперативна ціль 3.3. Підтримка розвитку малого і середнього бізнесу	Стратегічна ціль 3. Створення сприятливих умов для досягнення економічного успіху громади за рахунок виробництва і переробки сільгосппродукції і активного та зеленого туризму Пріоритет розвитку 3.1. Створення сприятливих умов розвитку малого та середнього бізнесу

Стратегічна ціль 3. Побудова конкурентноспроможної та старт-спеціалізованої просторової економіки з високою доданою вартістю Оперативна ціль 3.2. Розвиток сільських територій і територіальних громад шляхом створення робочих місць з високою доданою вартістю на базі фермерських і селянських господарств їх кооперації	Стратегічна ціль 3. Створення сприятливих умов для досягнення економічного успіху громади за рахунок виробництва і переробки сільгосппродукції і активного та зеленого туризму Пріоритет розвитку 3.2. Підтримка розвитку інноваційного сільського господарства, ефективної енергетики та туризму
Стратегічна ціль 3. Побудова конкурентноспроможної та старт-спеціалізованої просторової економіки з високою доданою вартістю Оперативна ціль 3.5. Енергозабезпечення і створення ефективної системи енергозбереження в регіоні на інноваційній основі	Стратегічна ціль 3. Створення сприятливих умов для досягнення економічного успіху громади за рахунок виробництва і переробки сільгосппродукції і активного та зеленого туризму Пріоритет розвитку 3.2. Підтримка розвитку інноваційного сільського господарства, ефективної енергетики та туризму
Стратегічна ціль 1. Забезпечення високої якості життя населення на всьому просторі регіону Оперативна ціль 1.7. Розвиток внутрішнього та в'їзного туризму	Стратегічна ціль 3. Створення сприятливих умов для досягнення економічного успіху громади за рахунок виробництва і переробки сільгосппродукції і активного та зеленого туризму Пріоритет розвитку 3.2. Підтримка розвитку інноваційного сільського господарства, ефективної енергетики та туризму
Стратегічна ціль 4. Забезпечення інвестиційно-привабливого клімату в регіоні і створення інноваційної та інвестиційної інфраструктури Оперативна ціль 4.1. Організація системи залучення та супроводження міжнародних і вітчизняних інвестицій	Стратегічна ціль 3. Створення сприятливих умов для досягнення економічного успіху громади за рахунок виробництва і переробки сільгосппродукції і активного та зеленого туризму Пріоритет розвитку 3.3. Забезпечення привабливих умов обслуговування потенційних інвесторів
Стратегічна ціль 5. Забезпечення європейського рівня управління та сомоврядування в регіоні Оперативна ціль 5.5. Модернізація інформаційно-комунікативного регіонального простору.	Стратегічна ціль 3. Створення сприятливих умов для досягнення економічного успіху громади за рахунок виробництва і переробки сільгосппродукції і активного та зеленого туризму Пріоритет розвитку 3.4. Промоція (реклама) громади та її ресурсів

Стратегічна ціль 5 . Забезпечення європейського рівня управління та самоврядування в регіоні Оперативна ціль 5.2. Впровадження системи електронного урядування в роботу регіональних і місцевих органів влади.	Стратегічна ціль 4. Формування позитивного образу громади з високим рівнем активності мешканців і управління Пріоритет розвитку 4.1. Активізація та внутрішня інтеграція громади, забезпечення розвитку партисипативної демократії на місцевому рівні
Стратегічна ціль 5 . Забезпечення європейського рівня управління та самоврядування в регіоні Оперативна ціль 5.3. Підтримка розвитку інституцій громадянського суспільства .	Стратегічна ціль 4. Формування позитивного образу громади з високим рівнем активності мешканців і управління Пріоритет розвитку 4.1. Активізація та внутрішня інтеграція громади, забезпечення розвитку партисипативної демократії на місцевому рівні
Стратегічна ціль 5 . Забезпечення європейського рівня управління та самоврядування в регіоні Оперативна ціль 5.1. Проведення ефективної адміністративно-територіальної реформи зі створенням фінансово самодостатніх територіальних громад.	Стратегічна ціль 4. Формування позитивного образу громади з високим рівнем активності мешканців і управління Пріоритет розвитку 4.2. Ефективне управління громадою та підвищення якості надання адміністративних послуг
Стратегічна ціль 5 . Забезпечення європейського рівня управління та самоврядування в регіоні Оперативна ціль 5.4. Підтримка розвитку інституцій громадянського суспільства	Стратегічна ціль 4. Формування позитивного образу громади з високим рівнем активності мешканців і управління Пріоритет розвитку 4.2. Ефективне управління громадою та підвищення якості надання адміністративних послуг

Таблиця 1.3. Збіжність Плану розвитку Старосалтівської ТГ з Стратегією сталого розвитку Старосалтівської ТГ на 2018-2026 роки.

Стратегією сталого розвитку Старосалтівської ТГ на 2018-2026 роки	План соціально-економічного розвитку Старосалтівської територіальної громади до 2026 року
Стратегічна ціль № 1. Створення гідних умов для особистого розвитку та соціального забезпечення мешканців громади Операційна ціль № 1.1. Підвищення якості надання послуг в сфері освіти , культури, та відпочинку	Стратегічна ціль 1. Створення гідних умов для особистого розвитку та соціального забезпечення мешканців громади Пріоритет розвитку 1.1. Підвищення якості надання послуг в сфері освіти, культури, та відпочинку
Стратегічна ціль № 1. Створення гідних умов для особистого розвитку та соціального забезпечення мешканців	Стратегічна ціль 1. Створення гідних умов для особистого розвитку та соціального забезпечення мешканців

громади Операційна ціль № 1.2. Підвищення якості надання послуг в сфері соціального захисту та охорони здоров'я	громади Пріоритет розвитку 1.2. Підвищення якості надання послуг в сфері соціального захисту та охорони здоров'я
Стратегічна ціль № 2. Розвиток технічної інфраструктури та забезпечення екологічної безпеки громади Операційна ціль № 2.1. Розвиток технічної інфраструктури (водопостачання і водовідведення, транспортна інфраструктура, благоустрій, вивіз та утилізація сміття, освітлення) та охорона навколишнього середовища	Стратегічна ціль 2. Розвиток технічної інфраструктури та забезпечення екологічної безпеки громади Пріоритет розвитку 2.1. Розвиток технічної інфраструктури (водопостачання і водовідведення, транспортна інфраструктура, благоустрій, вивіз та і утилізація сміття, освітлення) та охорона навколишнього середовища
Стратегічна ціль № 2. Розвиток технічної інфраструктури та забезпечення екологічної безпеки громади Операційна ціль № 2.2. Розвиток суспільної інфраструктури (об'єкти освіти та культури, спорту і відпочинку, охорони здоров'я, соціальної сфери)	Стратегічна ціль 2. Розвиток технічної інфраструктури та забезпечення екологічної безпеки громади Пріоритет розвитку 2.2. Розвиток суспільної інфраструктури (об'єкти освіти та культури, спорту і відпочинку, охорони здоров'я, соціальної сфери)
Стратегічна ціль № 2. Розвиток технічної інфраструктури та забезпечення екологічної безпеки громади Операційна ціль № 2.3. Підвищення рівня громадської і пожежної безпеки та правопорядку	Стратегічна ціль 2. Розвиток технічної інфраструктури та забезпечення екологічної безпеки громади Пріоритет розвитку 2.3. Підвищення рівня громадської і пожежної безпеки та правопорядку
Стратегічна ціль № 3. Створення сприятливих умов для досягнення економічного успіху громади за рахунок виробництва і переробки сільгосппродукції і активного та зеленого туризму Операційна ціль № 3.1. Створення сприятливих умов розвитку малого та середнього бізнесу	Стратегічна ціль 3. Створення сприятливих умов для досягнення економічного успіху громади за рахунок виробництва і переробки сільгосппродукції і активного та зеленого туризму Пріоритет розвитку 3.1. Створення сприятливих умов розвитку малого та середнього бізнесу
Стратегічна ціль № 3. Створення сприятливих умов для досягнення економічного успіху громади за рахунок виробництва і переробки сільгосппродукції і активного та зеленого туризму Операційна ціль № 3.2. Підтримка розвитку інноваційного сільського	Стратегічна ціль 3. Створення сприятливих умов для досягнення економічного успіху громади за рахунок виробництва і переробки сільгосппродукції і активного та зеленого туризму Пріоритет розвитку 3.2. Підтримка розвитку інноваційного сільського

господарства, ефективної енергетики та туризму	господарства, ефективної енергетики та туризму
Стратегічна ціль № 3. Створення сприятливих умов для досягнення економічного успіху громади за рахунок виробництва і переробки сільгосппродукції і активного та зеленого туризму Операційна ціль № 3.3. Забезпечення привабливих умов обслуговування потенційних інвесторів	Стратегічна ціль 3. Створення сприятливих умов для досягнення економічного успіху громади за рахунок виробництва і переробки сільгосппродукції і активного та зеленого туризму Пріоритет розвитку 3.3. Забезпечення привабливих умов обслуговування потенційних інвесторів
Стратегічна ціль № 3. Створення сприятливих умов для досягнення економічного успіху громади за рахунок виробництва і переробки сільгосппродукції і активного та зеленого туризму Операційна ціль № 3.4. Промоція (реклама) громади та її ресурсів	Стратегічна ціль 3. Створення сприятливих умов для досягнення економічного успіху громади за рахунок виробництва і переробки сільгосппродукції і активного та зеленого туризму Пріоритет розвитку 3.4. Промоція (реклама) громади та її ресурсів
Стратегічна ціль № 4. Формування позитивного образу громади з високим рівнем активності мешканців і управління Операційна ціль № 4.1. Активізація та внутрішня інтеграція громади, забезпечення розвитку Партисипативної демократії на місцевому рівні	Стратегічна ціль 4. Формування позитивного образу громади з високим рівнем активності мешканців і управління Пріоритет розвитку 4.1. Активізація та внутрішня інтеграція громади, забезпечення розвитку партисипативної демократії на місцевому рівні
Стратегічна ціль № 4. Формування позитивного образу громади з високим рівнем активності мешканців і управління Операційна ціль № 4.2. Ефективне управління громадою та підвищення якості надання адміністративних послуг	Стратегічна ціль 4. Формування позитивного образу громади з високим рівнем активності мешканців і управління Пріоритет розвитку 4.2. Ефективне управління громадою та підвищення якості надання адміністративних послуг

Таким чином, заходи, які заплановані ДДП «Планом соціально-економічного розвитку Старосалтівської територіальної громади Чугуївського району Харківської області до 2026 року» відповідають цілям, встановленим на національному та регіональному рівнях. ДДП враховує їх і пропонує комплекс заходів, спрямованих на їх виконання.

Враховуючи географічне розташування об'єкту стратегічної екологічної оцінки, при затвердженні та впровадженні ДДП «Планом соціально-економічного розвитку Старосалтівської територіальної громади Чугуївського району Харківської області до 2026 року» запропоновані заходи не матимуть транскордонного впливу.

2. Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогностні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами дослідження)

Територія, що розглядається ДДП «Планом соціально-економічного розвитку Старосалтівської територіальної громади Чугуївського району Харківської області до 2026 року» – Старосалтівська територіальна громада Чугуївського району Харківської області.

Старосалтівська громада входить до складу Печенізької відпочинкової зони, яка є однією з головних рекреаційних зон Харківської агломерації. Громада має аграрний характер. Переважають сільськогосподарські підприємства, які займають великі земельні площі.

Характерною рисою громади є наявність на її території Печенізького водосховища, яке обумовлює туристичний напрям розвитку громади. Завдяки багатій різноманітності природних умов Старосалтівська ТГ має значний потенціал для розвитку спортивного туризму і рекреації, особливо добрі умови є для занять водними видами спорту. Туризм на території Старосалтівської ТГ розвивається спонтанно і базується на індивідуальних інвестиціях. Відчувається недостатня кількість хостелів і готелів для молоді, які не можуть заплатити високої ціни у приватних готелях.

Старосалтівська громада створена об'єднанням шести громад. До її складу входить 20 населених пунктів, найбільший з яких – смт. Старий Салтів, адміністративний центр громади. Завдяки розташуванню біля дороги державного значення, мають добре транспортне сполучення з Харковом та інші населені пункти не мають безпосереднього сполучення з Харковом. Характеристика Старосалтівської територіальної громади та її просторове розташування наведені в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1. Характеристика Старосалтівської ТГ.

Дата прийняття рішення про об'єднання громади	7 вересня 2015 року
Склад ТГ	Центр – смт. Старий Салтів. Хотімлянський старостинський округ: села: Хотімля, Перківка. Шестаківський старостинський округ: села: Шестакове, Федорівка. Заріченський старостинський округ: села: Зарічне (стара назва Петрівське), Березники, Металівка. Молодівський старостинський округ: село Молодова. Кирилівський старостинський округ: села: Кирилівка (стара назва Червоноармійське Друге), Москалівка, Погоріле.

	Гонтарівський старостинський округ: села: Гонтарівка, Вишневе (стара назва Профінтерн), Томахівка, Середівка, Паськівка, Радькове, Широке, Дідівка.
Площа території	47267,1 га
Адміністративний центр громади	смт Старий Салтів
Відстань	від адміністративного центру громади до м. Харкова автошляхами – 44 км
Дороги загального користування, які проходять через територію об'єднаної громади	державного значення: Харків – КПП «Чугунівка» – 21 км, обласного значення: Старий Салтів – Приколотне – 24,6 км, районного значення – 71,4 км: Старий Салтів – Гонтарівка через Хотімлю – 23,6 км, Хотімля – Першетравневе – 4,7 км, під'їзд до с. Дідівка – 2,1 км, Кирилівка – Москалівка – 7,9 км, Кирилівка – Томахівка – 9,9 км, Старий Салтів – Молодова – 6,5 км, під'їзд до с. Перківка – 3,2 км, під'їзд до с. Широке – 2,5 км, під'їзд до с. Погоріле – 2,0 км, Шестакове – Рубіжне ч/з Перемогу – 9 км
Географічні межі ТГ, особливості території. Карта з позначеннями кордонів ТГ (мал. 1.1.)	Старосалтівська територіальна громада знаходиться на лівому і на правому березі штучної водойми Печенізького водосховища - річка Сіверський Донець, через яке проходить дамба і міст. Більшу частину лівого берега водосховища займає село Хотімля, в якому розташовані найбільші бази відпочинку. Територіальної громади займає площу 472,671 км ² . Територія громади витягнута з заходу на схід між Харківським районом з одного боку та Великобурлуцькою громадою з іншого боку, довжиною 56 кілометрів. Межує на заході з Липецькою, Циркунівською, Вільхівською громадами. На сході з Великобурлуцькою громадою. На півдні — з Печенізькою громадою, та Чугуївською міською громадою. На півночі — з Вовчанською громадою Харківської області Чугуївського району. На території Старосалтівської ТГ специфічні ґрунти. Це викликано різними географічними умовами, складом ґрунтоутворюючих порід, вологості, але головну роль відіграє розвиток природної рослинності і поєднання лісу та степу. Ділянки суші покриті здебільшого трьома типами ґрунтів: типові чорноземи (переважають), ґрунти під лісами і деградовані ґрунти, розташовані на стоках довкола водойм. Через територію громади пробігає 5 малих річок (Розрита, Хотімля, Хотімелька, В. Бабка, Олега), а також річка Сіверський Донець, на

	якій збудовано Печенізьке водосховище з 9 ставками загальною площею 84,1 га і 16 озер загальною площею 25,9 га. Всього водойми займають 3487,5 га. Лісові ресурси громади складають 10225 га. На території громади є поклади таких мінеральних копалин як крейда, пісок, глина. На західних окраїнах села Шестакове є поклади зеленої і жовто-зеленої глини, запаси складають 285000 м ³ . Це сировина, яку можна використовувати для виробництва цегли. Водні ресурси багаті чистими і мінеральними ґрунтовими водами. На території ТГ розташовано 4 захищені зони загальною площею 1187,4 га.
Основний екологічний об'єкт	Печенізьке водосховище: Площа – 86,2 км ² , Обсяг – 0,383 км ³ , Найбільша глибина – 20 м, Середня глибина – 4,4 м, Площа водозбору – 8400 км ² .

Технічна інфраструктура та комунальні послуги

Комунальні підприємства:

- «Салтів водоканал» Салтівської селищної ради (прибирання вулиць і доріг, вивезення і знешкодження твердих побутових відходів, водопостачання, вода для поливання, каналізація);
- «Старосалтівська аварійно-рятувальна водолазна служба» (організація безпечного відпочинку у рекреаційній зоні, на громадських водоймах, на пляжах, контроль водойм, усунення забруднень, вимірювання глибини, патруль на човнах, рятувальники);
- Вовчанське підприємство тепломереж районної ради (виробництво і постачання теплоенергії).

Державні підприємства:

- ПАТ «Харківгаз» (постачання і дистрибуція природного газу споживачам).

Приватні підприємства:

- АТ «Харківобленерго» (постачання електроенергії споживачам, а також для вуличного освітлення);
- ТзОВ «Харків Збут» (постачання природного газу).

Водопостачання та водовідведення

Загальна протяжність водопроводів мережі водопостачання (комунальна власність, обслуговується КП «Салтів водоканал») – 58,3 км, у т.ч. по населених пунктах: Старий Салтів – 42 км, Хотімля – 14 км, Молодова – 2,3 км.

Водопровідна мережа у селі Кирилівка довжиною 8 км належить аграрному підприємству ім. Т. Шевченка, а в селах Гонтарівка (2,5 км), Широке (1,7 км), Радькове (1,3 км), Вишневе (2,0 км) і Томахівка (3,3 км) - Державному підприємству «Дослідне господарство «Гонтарівка»

Національної академії аграрних наук України. В інших населених пунктах Старосалтівської ТГ немає централізованої системи водопостачання.

У громаді в смт. Старий Салтів є чотири артезіанські свердловини, одна з яких повністю вичерпала свій ресурс, максимальне місячне споживання води складає 8.900 м^3 . Також в с. Хотімля є три, а в с. Молодова є одна артезіанські свердловини, але вони мають малий дебет води. Мережа збудована у 1960 році і вона в цілому у поганому стані, потребує негайної модернізації – амортизація мережі складає 90 %.

На території громади є 6 км каналізаційної мережі, прокладеної лише у селищі Старий Салтів. До неї під'єднано 24 % господарств селища. Мережа та перекачувальні станції вимагають негайної реконструкції або капітального ремонту.

На території Старосалтівської громади діють очисні споруди повної біологічної очистки КУ-200 потужністю $700 \text{ м}^3/\text{добу}$, введені в експлуатацію у 1979 році, які перебувають у поганому технічному стані, більшість систем вичерпали ресурс або не працюють. Уся інфраструктура вимагає реконструкції з врахуванням потреб екології та енергоефективності. На даний момент розробляється проєкт реконструкції очисних споруд, що дасть змогу приймати до 200 м^3 стічних вод на добу. Усі мережі були передані селищній раді у 1992 році.

Поводження з твердими побутовими відходами

Збір відходів з домашніх господарств проводиться в усіх населених пунктах Старосалтівської ТГ. Громада має офіційно не зареєстроване звалище твердих побутових відходів площею 6,0 га, яке обслуговує комунальне підприємство «Салтів водоканал». Його потрібно терміново реконструювати з огляду на продовження терміну експлуатації і дотримання стандартів безпеки. Також є декілька нелегальних сміттєзвалищ (приблизним загальним обсягом до 5.000 м^3).

Комунальне підприємство надає послуги з вивезення й утилізації твердих побутових відходів і для навколишніх громад, зокрема для Бугаївської сільської ради. Система вивезення сміття з домашніх господарств на території громади не встановлена. Із 26 діючих на території громади баз відпочинку і 14 садово-дачних товариств не всі підписали договори на вивезення сміття.

У розпорядженні комунального підприємства є 6 тракторів, одна асенізаційна машина для вивезення рідких нечистот. В 2017 році придбано 50 контейнерів для сміття, які розмістили в населених пунктах громади. Сміття вивозять щоденно. Вивезення відходів здійснює трактор з причепом та два сміттєвози на базі шасі МАЗ.

Старий Салтів знаходиться на правому березі штучної водойми Печенізького водосховища – річка Сіверський Донець, через яке проходить дамба і міст. Більшу частину лівого берега водосховища займає село Хотімля, в якому розташовані найбільші бази відпочинку, зокрема діючий цілодобово комплекс високого класу «Costa Brava», розрахований на заможних туристів

(середня вартість ночівлі – більше 1000 грн.), бази відпочинку «Соіч Парк», «Хуторок» та інші. Також достатня кількість баз відпочинку розташовані на лівому березі водосховище біля смт. Старий Салтів та сіл Зарічне та Метайлівка, зокрема «ПАРУС-МАКСІ» ресторанно-готельний комплекс «ВЛАСОВ», «Комунальник», «Сокольники», «АКВА», «Вогник» та інші.

Мешканці громади переважно працюють у сільському господарстві, торгівлі, сфері послуг, у школах, медичній і туристичній сферах.

Стан навколишнього середовища у громаді задовільний, в тому числі через відсутність великих промислових об'єктів чи інших потенційних джерел забруднення, захисту довкілля і сприяє комфортності життя її мешканців, але існують серйозні загрози погіршення ситуації через критичний стан об'єктів мереж водопостачання, каналізування та очищення стоків, відсутності облаштованого сміттєзвалища і ефективної системи поводження з твердими побутовими відходами.

На території громади немає промислових об'єктів, однак існує потенційна загроза погіршення екологічної ситуації водосховища через несправну каналізаційну та очисну системи, що може спричинити забруднення водних об'єктів неочищеними стічними водами. Потребою громади є розробка технічної документації та залучення зовнішнього фінансування для комплексного вирішення цієї проблеми.

Проблемним є також стан сміттєзвалища, яке не має жодної інфраструктури, яка б захистила ґрунтові води, а також наявність великої кількості стихійних сміттєзвалищ. У громаді немає розвиненої системи переробки вторинної сировини, а громада в цілому потребує розробки та впровадження стратегії поводження з твердими побутовими відходами.

Кліматичні умови території

Клімат Харківської області помірно-континентальний. Формується у результаті взаємодії трьох основних факторів, що створюють клімат: сонячної радіації, циркуляції атмосфери і характеру підстилаючої поверхні. Оскільки довжина території області з заходу на схід незначна і коливання висот невеликі, варіація клімату даної території не істотна.

Середньорічна температура по Харківській області за 2019 рік становила 9,6° тепла. Середня температура за літній період (з 04 травня по 18 вересня) становила 20,7° тепла. Середня температура за зимовий період (з 11 листопада -03 березня) становила 3,7° морозу.

Січень видався теплішим за кліматичну норму на 1,4-2,2°. Розподіл середньодобових температур по області: від 4,2° морозу до 5,9° морозу. Кількість опадів 53-76 мм, що становить 120-153% місячної норми, лише за даними метеостанції Богодухів 41 мм, що є 93% до норми.

Лютий – середньодобові температури були значно, майже постійно, вище за норму на 3 - 6°. Середня температура за місяць становила 0,6 - 2,1° морозу, що вище за норму на 3,9 - 4,9°. Спостерігалися тумани, невеликі опади випадали теж майже щодня, але кількість опадів по області за місяць досягла всього 3 - 17 мм, або 8 - 40% від місячної норми.

У березні спостерігалися нестійки погодні умови. Весна прийшла на Слобожанщину 4 березня, але тепло наростало повільно, справжнє тепло було зафіксоване 31 числа – денні температури досягли 18 - 20° тепла. Надзвичайні погодні умови видалися 22 березня. На фоні невисоких температур спостерігалася гроза, відмічалися град та шквал до 20 м/с. Така погода була обумовлена проходженням активного атмосферного фронту. В цілому, в березні відмічалися 4 дні з вітром, 4 дні з туманом и 1 день з грозою. Середня температура за місяць становила 2,5 - 4,3° тепла, що вище за норму на 3,8 - 4,3°. Кількість опадів 16 - 40 мм, або 28 - 37% від місячної норми.

Квітень 2019 року на Слобожанщині видався нестійким. Середня температура за місяць становила 9,6 - 11,0 тепла, що вище за норму на 0,5 - 2,4°. Кількість опадів 20 - 59 мм, або 51 - 155% від місячної норми.

Погода у травні 2019 року видалася нестійкою, з грозовими дощами різної інтенсивності, в окремі періоди спостерігались випадіння граду та шквалисте посилення вітру до 18 м/с. Середня температура за місяць становила 17 - 18° тепла, що вище за норму на 1,6 - 2,3°. Кількість опадів становила 43 - 84 мм, або 104 - 168% місячної норми, місцями - близько 85% від норми.

Червень видався сухим і спекотним. Середньомісячна температура за червень становила 23,2 – 24,0°, що вище за норму на 4 - 5°. Кількість опадів 10 - 37 мм, або 15 - 54% місячної норми; за даними метеостанцій Ізюм та Куп'янськ кількість опадів 1 - 5 мм, або 2 - 8% норми.

Нестійкі погодні умови на Харківщині у липні 2019 року були обумовлені полями низького тиску. Середньомісячна температура за липень становила 19,6 - 21,2°, що близько до норми, але прохолодніша на 2 - 3° в порівнянні з липнем 2018 року. Кількість опадів 22 - 76 мм, або 38 - 115% місячної норми.

Серпень – в цілому місяць став теплішим на 1-2° від кліматичної норми. Середньодобові температури перевищували норму на 3-6°. Кількість опадів у серпні становила від 3 до 51 мм. Це 6 - 113 % місячної норми.

Погода у вересні 2019 року формувалася під впливом полів високого тиску. Середньодобові температури вересня були 15-18°, що на 1-3° вище кліматичної норми. Кількість опадів становила від 18 до 28 мм. Це 27 - 68 % місячної норми.

Жовтень – максимальна температура повітря досягла 22,0° тепла, замість 21,5° 1965 року. Середня місячна температура за жовтень становила 10,4 - 11,0° тепла, що на 3-4° вище кліматичної норми. Кількість опадів становила від 31 до 72 мм, основна частина опадів випала у першій декаді, це 86 - 206 % місячної норми.

Листопад – середньодобова температура була значно вища за норму, на 10 - 12°, особливо з 4 по 8 листопада. Максимальні температури в цей період досягали 13 - 15° тепла, але кліматичні максимуми не були перевищені. Середні температури 4 - 8° морозу протягом 21 - 25 листопада спостерігалися

внаслідок вторгнення холодного повітря з північного сходу. Середня місячна температура за листопад становила $2,9 - 4,1^{\circ}$ тепла, що на $2-3^{\circ}$ вище кліматичної норми.

Грудень 2019 року видався аномально теплим. Кількість опадів становила усього 24 - 43 мм, або 50 - 83% місячної норми. Середня місячна температура за грудень становила $1,0 - 2,1^{\circ}$ тепла, що на $4,6 - 5,4^{\circ}$ вище кліматичної норми.

Нижче наведено графіки кліматичних даних на станції «Харків», починаючи з 1899 року за інформацією, що наведена на офіційному вебсайті Українського гідрометричного центру (<https://meteo.gov.ua/>).

Рисунок 2.1 Середня місячна та річна температура повітря.

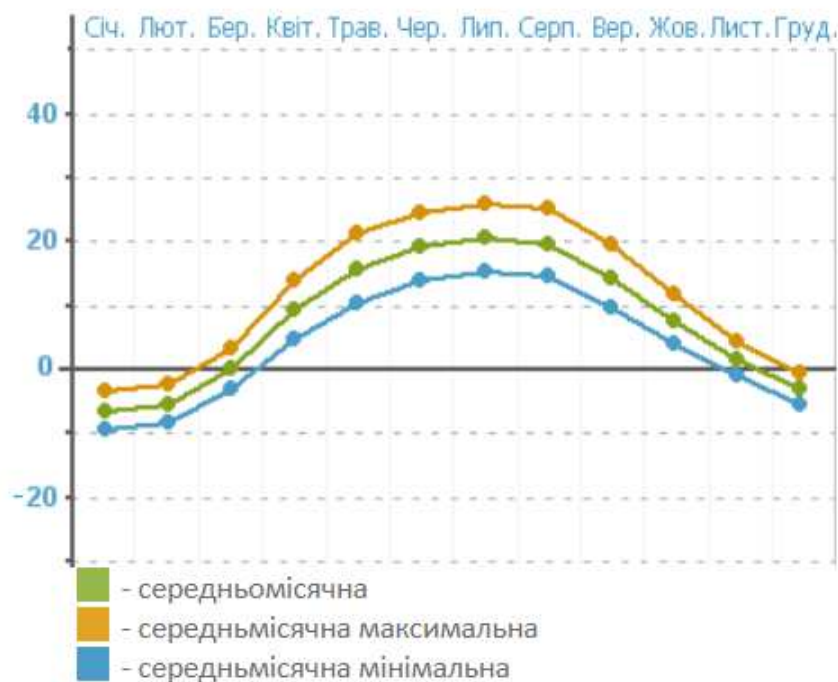

Рисунок 2.2 Число днів із різною кількістю опадів.

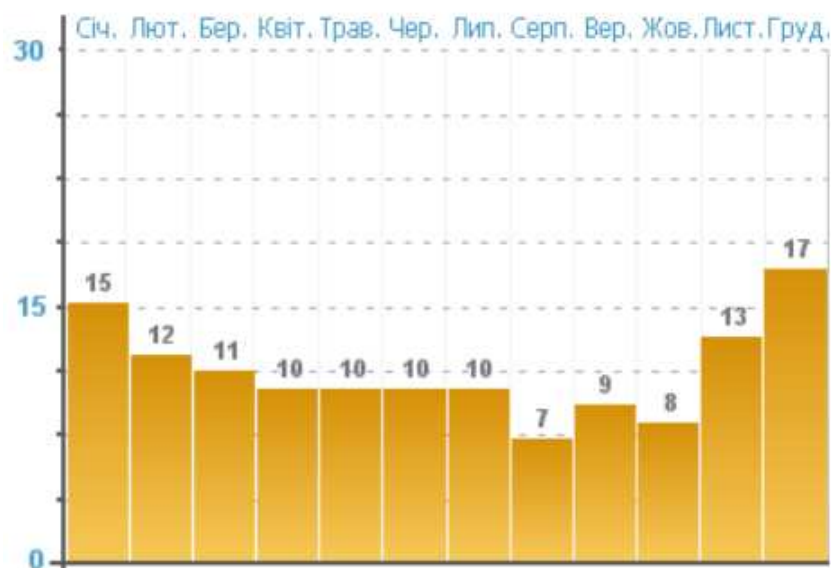

Рисунок 2.3 Повторюваність (%) напрямку вітру.

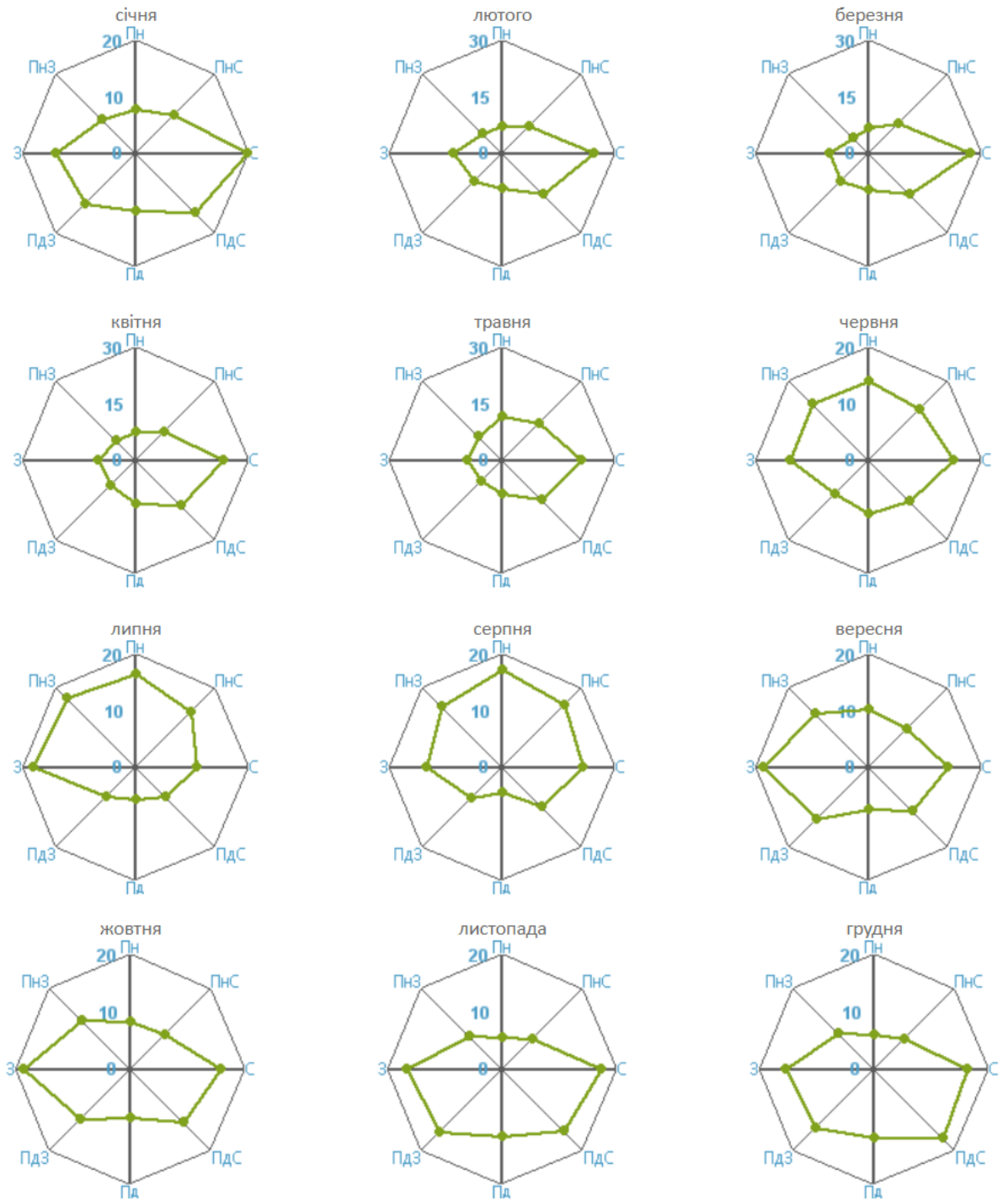

Рисунок 2.4 Швидкість вітру, м/с.

Отже, кліматичні особливості території області, в тому числі території Старосалтівської територіальної громади, визначаються помірними кліматичними показниками, що є сприятливою умовою для проживання та відпочинку населення.

Особливості клімату значною мірою залежать від впливу радіаційного чинника, зумовленого географічною широтою місцевості, яка визначає показники сонячної радіації. Тривалість сонячного сяяння з півночі на південь області зростає від 1900 до 1980 годин за рік, кількість сумарної сонячної радіації – від 101 до 104 ккал/см² за рік; показники радіаційного балансу – від 44 до 46 ккал/см² за рік. Переважну частину сонячної енергії поверхня області отримує в теплий період року, в основному впродовж другої половини весни і в літні місяці. Радіаційний баланс території в середньому за рік є додатнім, а на взимку – від’ємним.

Другим за впливом на особливості клімату є чинник циркуляції атмосфери. Рівнинний характер поверхні області сприяє поширенню над її територією повітряних мас трьох типів і шести підтипів. Серед трьох зональних типів переважають повітряні маси помірних широт (понад 2/3 днів за рік). Арктичні повітряні маси панують в понад 1/10, а тропічні – понад 1/5 кількості днів за рік.

У понад 2/3 кількості днів у році панує континентальний підтип повітряних мас – із суходолу Євразії; у 1/3 днів панує морський підтип повітряних мас (із північної та центральної Атлантики та внутрішніх морів – Середземного, Чорного, Азовського). Упродовж останніх десятиліть спостерігаються деякі тенденції в характеру циркуляції атмосфери, що впливають на зміни клімату. Практично зникла, так звана, «Вісь Воєйкова», північніше якої панувало західне перенесення повітряних мас і циклональний

тип погоди, а південніше – східне перенесення й антициклональний тип погоди.

Останнім часом узимку різко зменшився вплив Сибірського баричного максимуму, який зумовлював антициклональну погоду (морозну і суху), та посилювався вплив циклонів (із Ісландського мінімуму, Середземноморської баричної депресії та Чорноморської баричної улоговини). Це призвело до збільшення середньої температури повітря в найхолодніший місяць – січень на 3-4 °С, та середньої температури повітря за рік на +1 °С. Зросла також середня температура повітря у більшості місяців року. Річний хід температури повітря майже повністю співпадає з річним ходом розподілу сонячної радіації.

Циклонічна діяльність спостерігається над Харківською областю цілорічно. Циклони викликають сильні вітри (до 20 м/с) різних напрямків. Влітку переважають вітри північного та західного напрямків, взимку – західного напрямку.

Варто зазначити, що значний вплив на навколишнє природне середовище, який в свою чергу призводить до зміни клімату є діяльність людини. Суттєво покращило б ситуацію скорочення викидів парникових газів та поступовий перехід до споживання чистої енергії, тобто енергії вітру, сонця, води та землі (геотермальна енергія). Генерація енергії від відновлюваних джерел не супроводжується значними викидами небезпечних газів на відміну від викопного палива.

Згідно Доповіді про стан навколишнього природного середовища в Харківській області у 2019 році – Міжурядовою групою експертів із зміни клімату визначено, що антропогенний вплив на кліматичну систему є домінуючою причиною потепління, що спостерігається з середини ХХ століття. Температурний режим на станціях Харківської області характеризується зростанням в бік потепління. Найбільший вплив антропогенної діяльності на кліматичні умови території виявляється у збільшенні температури повітря, її тенденція залежить від забрудненості території, теплофізичних властивостей поверхонь.

Однією з основних цілей державної екологічної політики України є – підвищення якості повітря та запобігання змінам клімату, що здійснюватиметься шляхом:

- технічного переоснащення виробничого комплексу на основі впровадження інноваційних проєктів, енергоефективних і ресурсозберігаючих технологій, маловідходних, безвідходних та екологічно безпечних технологічних процесів;
- оптимізації структури енергетичного сектору економіки на основі використання енергетичних джерел з низьким рівнем викидів вуглецю, у тому числі нарощування обсягів використання відновлюваних і нетрадиційних джерел енергії;
- реалізації проєктів спільного впровадження з дотриманням вимог Кіотського протоколу до Рамкової конвенції ООН про зміну клімату,

розроблення та впровадження системи торгівлі національним надлишком квот на викиди парникових газів.

Рамкова конвенція Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату та Паризька угода визначили основними напрямками із запобігання антропогенним змінам клімату обмеження антропогенних викидів парникових газів і захист та підвищення якості своїх поглиначів і накопичувачів парникових газів.

За даними Головного управління статистики у Харківській області, переважна частина викидів забруднюючих речовин у атмосферне повітря надійшла від процесів спалювання в енергетиці (63,8% від загального обсягу викидів), добувної промисловості і розроблення кар'єрів (24,8%) та переробної промисловості (4,9%).

Із загальної кількості викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря на території Харківської області найбільшу частину складають діоксид та інші сполуки сірки (38,92% від загального обсягу викидів), речовини у вигляді твердих суспендованих частинок (21,31%), метану (13,87%) та оксиду вуглецю (13,1%). Крім того, від стаціонарних джерел забруднення в атмосферу надійшло 7600 тис.тонн діоксиду вуглецю.

Таблиця 2.2 Динаміка обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря за 2017-2019 р.р.

Показники	2017 рік	2018 рік	2019 рік
Викиди забруднюючих речовин та парникових газів від стаціонарних джерел, тис. т	45,0	44,7	106,5
Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел у розрахунку на км ² , т	1,4	1,4	3,4
Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел у розрахунку на одну особу, кг	16,7	16,7	39,9

* Згідно Доповіді про стан навколишнього природного середовища Харківської області у 2019 році

Враховуючи динаміку обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря за 2017-2019 р.р. на території Харківської області спостерігається значене збільшення кількості викидів забруднюючих речовин та парникових газів від стаціонарних джерел.

Суттєво покращило б ситуацію скорочення викидів парникових газів та поступовий перехід до споживання чистої енергії, тобто енергії вітру, сонця, води та землі (геотермальна енергія). Генерація енергії від відновлюваних джерел не супроводжується значними викидами небезпечних газів на відміну від викопного палива.

Заходи, які забезпечують зниження антропогенного навантаження на довкілля, реалізуються на території Харківської області в рамках обласних програм, які перелічені у попередньому розділі.

Загальний стан навколишнього середовища території Харківської області, в тому числі території Старосалтівської територіальної громади, можна вважати задовільним. Зміна поточного стану довкілля в разі не затвердження ДДП «Плану соціально-економічного розвитку Старосалтівської територіальної громади Чугуївського району Харківської області до 2026 року» не передбачається. Але слід зазначити, що при затвердженні ДДП та реалізації заходів Плану суттєвого забруднення компонентів довкілля не очікується, що і буде розглянуто в звіті про СЕО.

Ймовірні зміни стану кліматичних умов території, якщо ДДП не буде затверджено

У випадку, якщо План не буде затверджено, а заходи щодо охорони атмосферного повітря не будуть реалізовані, кліматичні умови на території громади більш ймовірно залишатимуться на рівні сучасних показників. Але без реалізації заходів та завдань, які передбачені Планом з метою покращення стану атмосферного повітря на території Старосалтівської територіальної громади, шляхом зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря, за рахунок впровадження енергозбереження, енергоефективності та заходів комплексної термомодернізації комунальних об'єктів – можливе збільшення кількості викидів парникових газів від стаціонарних джерел, створюватиметься подальше існування ризиків шкідливого впливу антропогенної діяльності на кліматичні умови території та, відповідно, на здоров'я населення, що мешкає (перебуває) в межах громади.

Екологічні умови проживання населення Старосалтівської територіальної громади Чугуївського району Харківської області можна охарактеризувати, як задовільні (для оцінки екологічних умов проживання використано показники територіальної концентрації виробництва, господарської освоєності земель, густоти населення, забруднення природного середовища, природних умов (ступеня ураженості території несприятливими природно-антропогенними процесами).

Нижче наведені характеристики стану окремих складових навколишнього природного середовища, на основі аналізу яких виконано екологічне обґрунтування території громади.

Земельні ресурси та ґрунти

Харківська область розташована в північно-східній частині України. Площа Харківської області складає 31,4 тис. км², що становить 5,2% від території України. За цим показником область посідає 4 місце в країні, поступаючись лише Одеській, Дніпропетровській та Чернігівській областям. Землі області простягаються з півночі на південь більш ніж на 210 км, із заходу на схід – на 225 км.

Рельєф території Харківської області за своїм походженням в основних рисах є флювіальним, тобто виробленим переважно дією вод, що протікали. Територія області являє собою хвилясту рівнину, помірно розчленовану

долинами річок, з невеликим нахилом на південний захід у бік ріки Дніпро і на південному сході – у напрямку ріки Сіверський Донець. До центральної частини області (м. Зміїв, с. Олексіївка) заходять відроги Донецького кряжу, а поверхня північної частини (міста Богодухів, Золочів) підвищена на 200-300 м у вигляді відрогів Середньоросійської височини.

Структура земельного фонду Харківської області наведена в таблиці 2.3

Таблиця 2.3 Структура земельного фонду Харківської області.

Основні види земель та угідь	2017 рік		2018 рік		2019 рік	
	усього, тис. га	% до загальної площі території	усього, тис. га	% до загальної площі території	усього, тис. га	% до загальної площі території
Загальна територія, у тому числі:	3141,8	100,0	3141,8	100	3141,85	100
1. Сільськогосподарські угіддя, з них:	2411,5	76,8	2411,03	76,8	2411,03	76,8
рілля	1933,2	61,5	1932,36	61,4	1932,36	61,4
перелоги	7,5	0,2	7,59	0,24	7,59	0,24
багаторічні насадження	48,9	1,6	49,22	1,6	49,22	1,6
сіножаті та пасовища	421,9	13,4	421,86	13,4	421,86	13,4
2. Ліси та інші лісовкриті площі	417,4	13,3	417,25	13,3	417,25	13,3
з них вкриті лісовою рослинністю	378,0	12,0	377,93	12,0	377,93	12,0
3. Забудовані землі	124,2	4,0	124,84	4,0	124,84	4,0
4. Відкриті заболочені землі	32,1	1,0	32,02	1,0	32,02	1,0
5. Відкриті землі без рослинного покриву (піски, яри, землі, зайняті зсувами, щебнем, галькою, голими скелями)	33,4	1,1	33,77	1,1	33,77	1,1
6. Інші землі	123,2	3,8	122,94	3,9	122,94	3,9
Усього земель (суша)	3080,9	98,1	3081,11	98,1	3081,11	98,1
Території, що покриті поверхневими водами	60,9	1,9	60,74	1,9	60,74	1,9

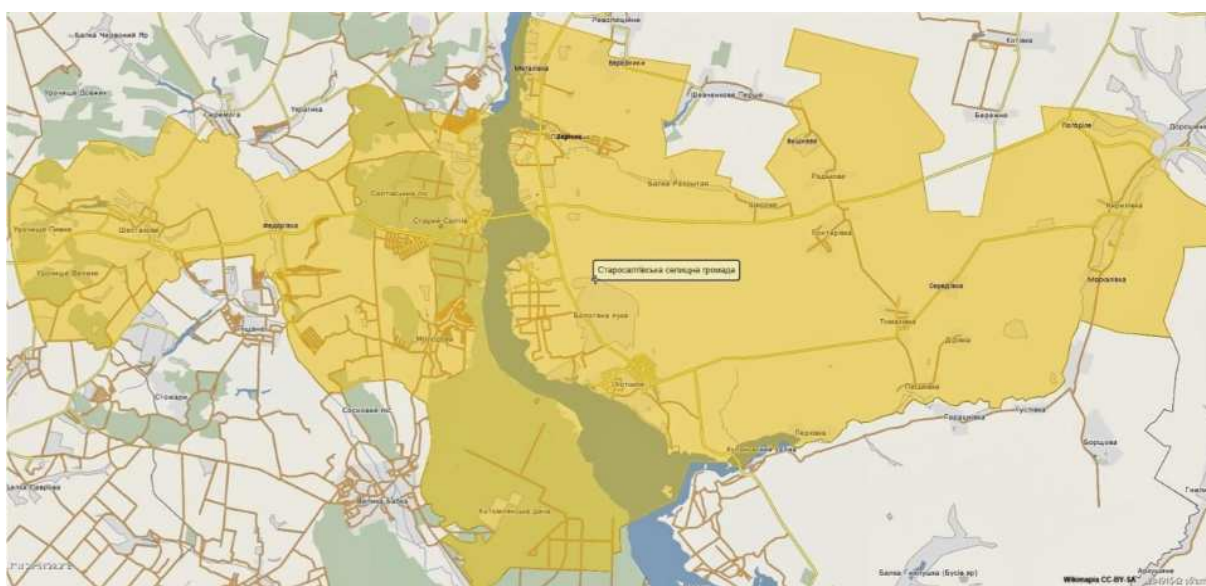
* За інформацією Головного управління Держгеокадастру у Харківській області згідно Доповіді про стан навколишнього природного середовища Харківської області у 2019 році

Таким чином, структура земельного фонду Харківської області за

останні три роки практично незмінна. Але, спостерігається зменшення площ територій: сільськогосподарських угідь на 0,47 тис. га; лісів та інших лісопокритих площ на 0,15 тис. га; відкритих заболочених земель на 0,08 га; інших земель на 0,26 тис. га; територій, що покриті поверхневими водами на 1,6 тис. га. В свою чергу протягом 2017-2019 років збільшились площі таких територій, як: забудовані землі на 0,64 тис. га; відкриті землі без рослинного покриву на 0,37 га.

Карта території Старосалтівської територіальної громади з позначенням кордонів наведена на рис. 2.5. Території та площі населених пунктів Старосалтівської територіальної громади наведені в таблиці 2.4.

Рисунок 2.5 Карта території Старосалтівської територіальної громади з позначенням кордонів.

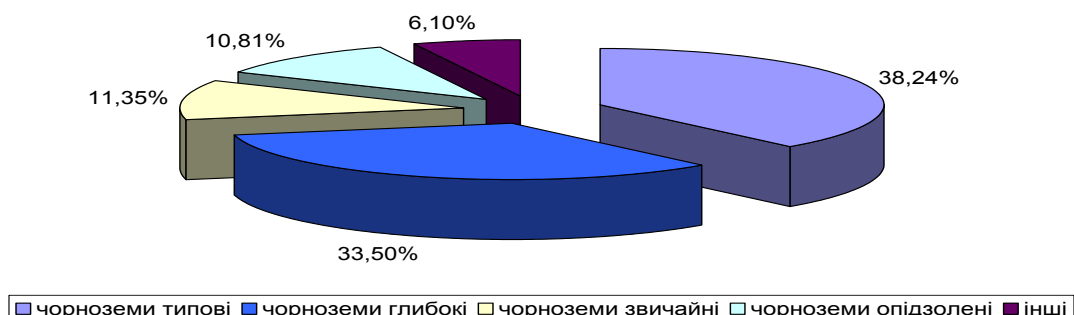
Відповідно до даних ґрунтової зйомки в межах Харківської області нараховується більше 150 різновидів ґрунтів. Причиною такої розмаїтості є насамперед приуроченість території області до двох зон – лісостепової та степової. Найбільша розмаїтість і строкатість характерні для лісостепової частини області, хоча по площі вона менше степової частини. У північній (лісостеповій) частині області розповсюджено чорноземи глибокі, сірі, темно-сірі опідзолені та деградовані ґрунти, чорноземи опідзолені та деградовані. У ґрунтовому покриві степової зони переважають чорноземи звичайні та чорноземи звичайні глибокі.

Найродючішими ґрунтами області є чорноземи типові, які становлять 38,24%, та опідзолені – 10,81%. Чорноземи звичайні глибокі – 33,5% та звичайні – 11,35%, внаслідок більшої посушливості кліматичних умов, мають меншу родючість. Серед інших менш поширених ґрунтів області в сільськогосподарському виробництві використовуються лучні чорноземні та лучні переважно солонцюваті-солончакуваті ґрунти – 23 тис. га, чорноземи на пісках – 7,7 тис. га, лучно-болотні та болотні ґрунти – 0,77 тис. га, практично не використовуються. Еродовані ґрунти займають 41% площі сільськогосподарських угідь.

Таблиця 2.4 Території та площі населених пунктів Старосалтівської територіальної громади.

№ з/п	Назви населеного пункту, які входять в громаду	До якої громади відноситься населений пункт	Територія всього, га	в тому числі			Площа населених пунктів, га	в тому числі		
				Землі державної власності	Землі комунальної власності	Землі приватної власності		державна власність	комунальна власність	приватна власність
1.	с. Гонтарівка	Гонтарівська громада	10056,6	8086,0	--	--	335,0	--	--	22,98142
2.	с. Дідівка									
3.	с. Паськівка									
4.	с. Вишневе									
5.	с. Радькове									
6.	с. Середівка									
7.	с. Томахівка									
8.	с. Широке									
9.	с. Молодова	Молодівська громада	7843,0	7777,0	299,0	65,61	299,0	--	280,3	18,7
10.	смт. Старий Салтів	Старосалтівська громада	10641,2	3832,8	3121,2	3687,2	740,3	8,2	182,6	549,5
11.	с. Березники									
12.	с. Металівка									
13.	с. Зарічне									
14.	с. Хотімля	Хотімлянська громада	7412,8	782,0	3276,0	--	453,3	1,0	259,0	193,3
15.	с. Перківка									
16.	с. Кирилівка	Кирилівська громада	5578,1	596,0	452,0	3330,0	296,56	35,0	9,4	79,0
17.	с. Москалівка									
18.	с. Погоріле									
19.	с. Шестакове	Шестаківська громада	5735,4	не розмежовано	не розмежовано	--	368,53	не розмежовано	не розмежовано	151,1
20.	с. Федорівка									
	Разом		47267,1	21073,8	7148,2	7082,81	2492,69	44,2	731,3	1014,58142

Рисунок 2.6 Розподіл ґрунтового покриття Харківської області.

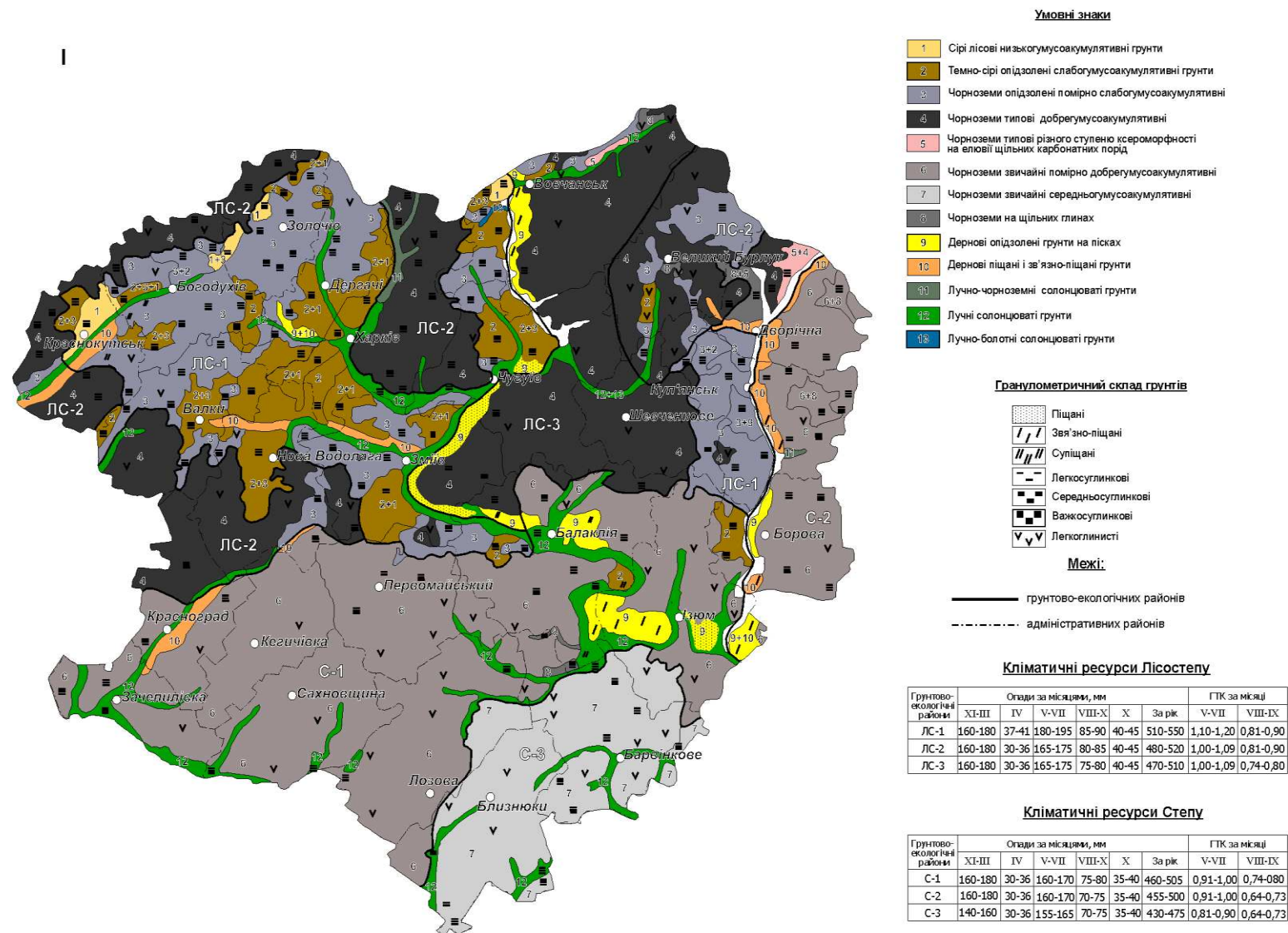

Ґрунтовий покрив Харківської області досить неоднорідний та розподіляється на 6 районів. Карта ґрунтів області наведена на рис. 2.7.

Таблиця 2.5 Структура ґрунтового покриття Харківської області.

Ґрунти	Площа, тис. га		
	Сільськогосподарські угіддя	рілля	
		тис. га	% від загальної площі ріллі
1. Сірі лісові,	37,3	27,0	1,4
у т.ч. схилів та еродовані	29,7	20,7	1,07
2. Темно-сірі опідзолені	141,3	63,3	3,27
у т.ч. схилів та еродовані	39,3	37,0	1,91
3. Чорноземи опідзолені	151,7	119,3	6,17
у т.ч. схилів та еродовані	100,0	80,0	4,14
4. Чорноземи типові	769,2	740,6	38,31
у т.ч. схилів та еродовані	333,7	290,3	15,02
5. Чорноземи звичайні глибокі	728,7	648,9	33,57
у т.ч. схилів та еродовані	331,2	260,0	13,45
6. Чорноземи звичайні	230,6	219,4	11,35
у т.ч. схилів та еродовані	70,2	63,1	3,26
7. Інші ґрунти	352,7	114,7	5,93

Рисунок 2.7 Карта ґрунтів Харківської області.

Ґрунтовий покрив на території Старосалтівської територіальної громади Чугуївського району Харківської області є дуже специфічним. Це пов'язано з різноманітними умовами рельєфу, складом ґрунтотворних порід, умовами зволоження, але головну роль відіграли особливості розвитку природної рослинності та поєднання лісу та степу.

Основний чорноземний фонд громади утворився на вкритих лісовими породами вододілах під трав'янистою степовою рослинністю. Разом з цим, під дубовими лісами, що вкривали, або вкривають значні ділянки вододільних схилів та берегів балок, сформувались опідзолені та деградовані ґрунти.

Вододільні землі території вкриті переважно трьома групами ґрунтів: чорноземами типовими, опідзоленими та деградованими, які на схилах в тій чи іншій мірі змиті.

Заплави річок та дно балок вкриті складним комплексом гідроморфних ґрунтів – лучними чорноземами, лучноболотними та болотними часто засоленими та солонцюватими. Проте, не дивлячись на всі ці особливості, на території громади успішно розвивається галузь рослинництва в сільському господарстві.

Основними антропогенними факторами, що впливають на стан земель та довкілля, є сільське господарство, промисловість, транспорт, енергетика та ін. Ґрунти є складовою частиною будь-яких наземних екосистем і учасником усіх процесів трансформації та міграції речовин, що відбуваються в біосфері і зумовлюють функціонування екосистем. У зв'язку з інтенсивними ерозійними процесами спостерігається комплекс факторів деградації, таких як: зниження вмісту гумусу, декальцинація, забруднення хімічними речовинами (важкими металами, пестицидами, нітратами), тощо.

Промисловий комплекс на території Старосалтівської територіальної громади є не розвиненим на сьогодні. Натомість, спеціалізацію громади становить агропромисловий сектор, що забезпечує високий внесок у формування місцевого бюджету: у 2015 р. – 546,269 тис.грн., у 2016 р. – 1 023,910 тис.грн., у 2017 р. – 11 094,00 тис.грн., у 2018 р. – 14 099,00 тис.грн. у 2019 р. – 16 100,00 тис.грн., у 2020 р. – 20 677,7 тис. грн. У структурі сільськогосподарського виробництва домінує рослинництво.

Загальна характеристика аграрного сектору економіки Старосалтівської територіальної громади наведена у таблиці 2.5.

Таблиця 2.6 Загальна характеристика аграрного сектору громади.

№ з/п	Старостинські округи	Назва підприємства	Площа ріллі в обробці, га	Галузь сільського господарства
11	Гонтарівський	ДПДГ «Гонтарівка»	5770,0	тваринництво (свині, КРС, вівці), рослинництво
		ДГ «Чувиріно»	2067,0	рослинництво

22	Молодівський	ТОВ «Агросвіт»	1110,4	рослинництво
33	Адміністративний центр смт Старий Салтів + Заріччянський	ТОВ «Трайгон»	2035,1	рослинництво
		ТОВ «Агросвіт»	643,1	рослинництво
		СФГ «Клан»	48,7	рослинництво
		ПП «Бір»	17,0	рослинництво
		СФГ «Едельвейс»	50,0	рослинництво
		СПТУ-57	22,0	рослинництво
		Лісгосп	12,6	рослинництво
44	Хотімлянський	СФГ «Юпітер»	147,1	рослинництво
		СФГ «Агростил»	1120,5	рослинництво
		СФГ «Шанс»	1391,8	рослинництво
		СФГ «Топаз»	18,1	рослинництво
		СФГ «Міхайліченко»	29,3	рослинництво
		СФГ «Юн»	41,4	рослинництво
		ПП «Бір»	60,5	рослинництво
55	Кирилівський	СТОВ ім. Т.Г.Шевченко	3283,9	рослинництво
		СФГ «Кобзар»	5,4	рослинництво
66	Шестаківський	ТОВ «Агросвіт»	2837,4	тваринництво (свіні, КРС), рослинництво
		СФГ «Росінка»	13,8	рослинництво
	Всього:		20725,1	

В цілому, рівень родючості ґрунтів достатній для якісного сільськогосподарського виробництва.

Основними землекористувачами на території громади є сільськогосподарські підприємства. Високий рівень розораності угідь, в тому числі на схилах, значне розширення посівів просапних культур та практично повне припинення виконання комплексу робіт по захисту ґрунтів, порушення системи обробітку ґрунту приводить до погіршення стану земель.

Головною проблемою погіршення стану земельних ресурсів залишається деградація ґрунтів.

В Харківській області нараховується 152,2 тис. га кислих ґрунтів. Вони поширені переважно на півночі і західно-північній частині області. Серед земель сільськогосподарського призначення кислі ґрунти займають біля 82 тис. га.

Таблиця 2.7 Інформація щодо деградованих і малопродуктивних земель та які потребують консервації по Харківській області.

Види земель	Усього земель на початок року		Потребують консервації	
	тис. га	тис. га	% до загальної площі території	% до загальної площі території
Деградовані	1,7012	1,7012	0,0515	0,0515

Малопродуктивні	3,2337	3,2337	0,1029	0,1029
-----------------	--------	--------	--------	--------

Загальна площа солонцевих ґрунтів у Харківській області складає 58,5 тис. га. Вони зустрічаються як в лісостеповій, так і степовій зонах області, переважно на терасах рік, які становлять 63,5% від загальної площі солонцевих земель області. Пллями солонців серед цих ґрунтів зустрічаються мало. Вони займають площу всього 1,18 тис. га. У зв'язку з близьким заляганням підґрунтових вод на низьких терасах рік солонцеві ґрунти мають ознаки високого засолення.

До основних заходів щодо відтворення родючості ґрунтів відносяться вапнування кислих ґрунтів та меліорація засолених та солонцевих ґрунтів.

Однією з причин погіршення екологічного стану земель є підтоплення території ґрунтовими водами та зсуви ґрунтів.

Таблиця 2.8 Поширення екзогенних геологічних процесів станом на 01.01.2020.

№ з/п	Вид ЕГП	Площа поширення, км ²	Кількість проявів, шт.	Ураженість, %
1	Зсуви	40,3	1615	0.13
2	Карст (відклади, що здатні до карстування), з них:	31340,0	11*	99,8
	покритего типу	4150,0		13,2
	перекритого типу	27190,0		86,6
3	Підтоплення	200,8	7**	0,6
4	Лесові ґрунти, що здатні до просідання, з них:	20840,0		66,3
	I типу	20570,0		65,5
	II типу	270,0		0,8

*) поверхневий карстопрояв; **) населений пункт – місто та смт

Обов'язковими є профілактичні заходи, до яких відносяться: заборона будівництва ставків без спеціалізованих інженерних дослідів; виключення або зниження витоків із водоймищ, каналів і ставків; регулювання поливу сільськогосподарських угідь з урахуванням гідрогеологічних особливостей територій і метео- умов; виключення або зниження витоків з полів фільтрації, підземних резервуарів, мереж водопроводів, тепломереж і каналізації; запобігання замуленню річок і водотоків, розчищення і поглиблення, засипання природних дренажів (балок, ярів і вимивин); скорочення тривалості затоплення траншей і котловин атмосферними опадами при веденні будівництва; регулювання поверхневого стоку, організація і періодичний ремонт мереж зливостоків.

Підсилення процесів деградації ґрунтового покриву, обумовлені техногенним забрудненням. Промисловий комплекс на території Старосалтівської територіальної громади є не розвиненим, основні забруднювачі атмосферного повітря Харківської області на території громади відсутні. Так, можливими джерелами техногенного забруднення ґрунтів на території громади залишаються підприємства у сфері сільського господарства (аграрного сектору).

Також антропогенним фактором, що впливає на стан ґрунтів є накопичення відходів. У 2019 році на території області, серед утворених відходів найбільшу питому вагу склали відходи IV класу небезпеки – 1702,75 тис.тонн, або 97,174% від загального обсягу утворених відходів. Решта відходів розподілилась за класами небезпеки таким чином: 0,224 тис.тонн (0,013%) – до I класу небезпеки, 0,624 тис.тонн (0,036%) – до II класу небезпеки; 48,658 тис.тонн (2,777%) віднесено до III класу.

Протягом 2019 року в області утворилося 1752,3 тис. тонн відходів I-IV класів небезпеки; утилізовано, оброблено (перероблено) 203,1 тис. тонн відходів; видалено у спеціально відведені місця чи об'єкти – 957,7 тис. тонн, що становить 54,65%.

Утворення побутових відходів здійснюється у всіх населених пунктах Старосалтівської територіальної громади. Джерелами утворення відходів є житлові будинки, а також підприємства, установи, організації.

Збирання, вивезення та захоронення побутових відходів на території громади здійснюється комунальним підприємством «Салтів водоканал». Щорічно на звалищі ТПВ смт. Старий Салтів захоронюється близько 3 тис. м³ відходів.

На територіях місць видалення твердих побутових відходів найбільшого негативного впливу зазнає ґрунтовий покрив.

Тверді побутові відходи представляють собою не тільки страшну епідеміологічну, але й серйозну токсикологічну проблему, адже вже на стадії збору близько 4% відходів є токсичними. Невідкладну проблему становлять пластмаси і синтетичні матеріали, оскільки вони не піддаються складним процесам біологічного руйнування і можуть тривалий час, а це десятки років перебувати в об'єктах довкілля. До складу ТПВ також входять такі компоненти: картон, папір, харчові відходи, метал чорний, метал кольоровий, дерево, текстиль, кістки, скло, шкіра, фаянс, гума, каміння, пластмаса (у тому числі, ПЕТ-пляшка), малі предмети (< 15 мм), будівельні відходи, великогабаритні відходи, небезпечні відходи.

Одним із основних і найбільш небезпечних забруднювачів на території розташування місць видалення ТПВ є фільтрат, що формується у відвалах сміттєзвалищ і полігону при взаємодії відходів з атмосферними опадами, які інфільтруються. Фільтрат відзначається тим, що численні компоненти розпаду органічних і мінеральних речовин, свинцю, з'єднання миш'яку, хрому, ртуті, нікелю, кадмію та ряду інших токсичних речовин, які практично ні на жодному із сміттєзвалищ не знешкоджуються, а інфільтруються у ґрунт.

Хімічний склад фільтрату прямо залежить від морфологічного складу ТПВ, що у свою чергу безпосередньо впливає на вибір методу і способу очищення фільтрату. Очищення таких вод являє собою надзвичайно складну проблему і вимагає багатоступінчастого сполучення різних фізико-хімічних і біологічних методів і великих капітальних і експлуатаційних вкладень.

В зв'язку з тим, що полігони ТПВ є спеціальними спорудами, призначеними для ізоляції та знешкодження ТПВ, та повинні гарантувати санітарно-епідеміологічну безпеку населення – на полігонах повинна забезпечуватися статична стійкість ТПВ з урахуванням динаміки ущільнення, мінералізації, газовиділення, максимального навантаження на одиницю площі, можливості раціонального використання ділянки після закриття полігону.

На території Старосалтівської територіальної громади розташований один полігон (звалище) площею 5,8 га (ділянка складування 4 га), що експлуатується з 1964 року, який потребує інженерного облаштування з метою подовження терміну його експлуатації та забезпечення нормативів санітарної та екологічної безпеки для довкілля та здоров'я населення.

Земельна ділянка під полігоном ТПВ сформована, внесена в державний реєстр і належить до земель комунальної власності Старосалтівської громади, але досі на цьому об'єкті немає інженерного облаштування, що здійснює негативний вплив на стан компонентів навколишнього природного середовища та здоров'я населення.

Також на території Старосалтівської територіальної громади наявні декілька несанкціонованих сміттєзвалищ (орієнтовний обсяг деяких може досягати 5000 м³).

До забруднення може призвести потрапляння в ґрунт стічних вод, що утворилася в процесі господарсько-побутової і виробничої діяльності, а також відведена з забудованої території, на якій вона утворилася внаслідок випадання атмосферних опадів.

В залежності від походження та складу забруднювальних речовин (домішок) стічні води поділяються на чотири основні категорії: господарсько-побутові, промислові (виробничі), сільськогосподарські та дощові стічні води, що стікають з території виробничих об'єктів та населених пунктів у результаті випадання атмосферних опадів чи поливання вулиць. Як правило, стічні води з територій виробничих об'єктів та населених пунктів видаляються системами каналізації. Стічні води забруднені різними домішками – мінеральними, органічними, а також містять патогенні (хвороботворні) мікроорганізми.

Основною проблемою мережевого водопровідного господарства та мережи з водовідведення на території Старосалтівської територіальної громади є закінчення терміну експлуатації трубопроводів з азбестоцементу та сталі, а також закінчення терміну експлуатації запірно-регулюючої арматури. Водопровідна мережа та мережа по водовідведенню на території смт. Старий Салтів, а також водопровідна мережа в с. Хотімля та

с. Молодова прокладені в 1960-1980 роках. Вони знаходяться в незадовільному стані та потребують поетапної перекладки із заміною.

Зношення мереж становить 90%. Це призводить до аварійності, утворення витоків, втрати обсягів води, відключення абонентів на час усунення аварій. Тому необхідна своєчасна реконструкція, капітальний ремонт та модернізація мереж, а також заміна запірно-регулюючої арматури з установкою контрольно-вимірювальних приладів і автоматики. Водозабірний вузол, що зараз діє, не обладнаний установкою для профілактичного знезараження води.

Очищення стічних вод в смт. Старий Салтів здійснюється на очисних спорудах біологічної очистки (зі скидом очищених вод в Печенізьське водосховище). На даний час очисні споруди знаходяться в незадовільному стані, якість очистки не відповідає санітарним вимогам. Очисні споруди потребують проведення реконструкції.

Потенційними територіями, де можливе забруднення ґрунтів із перевищенням нормативних гранично-допустимих рівнів по хімічним показникам, є ділянки вздовж автомобільних доріг.

Старосалтівська селищна рада Чугуївського району Харківської області, відповідно до проекту планування приміської зони міста Харкова входить до Печенізької зони відпочинку, яка є однією з основних рекреаційних зон Харківської агломерації.

Старосалтівська селищна рада обслуговується єдиною транспортною артерією, що з'єднує її з обласним центром. Це дорога республіканського значення III технічної категорії «Харків – Старий Салтів – Вовчанськ – державний кордон з Російською федерацією». Цією ж дорогою здійснюється основний транспортний зв'язок з м. Вовчанськ. Вона проходить через населені пункти Шестакове, Старий Салтів, пролягає по дамбі і зв'язує правий і лівий береги водосховища. Тобто територією Старосалтівської селищної ради проходить великий транзитний потік.

На під'їзді до селища існуюча інтенсивність руху автотранспорту у годину «пік» становить близько 780 автомобілів на годину (в одному напрямку), що перевищує майже в 2,0 рази нормативну пропускну здатність існуючої проїзної частини.

Ширина проїзної частини становить 6–7 м, радіуси повороту в плані 24–130 м при мінімально допустимих за нормою відповідно 7–400 м.

Дорога «Харків – Вовчанськ» потребує поточного ремонту. На всіх інших дорогах громади необхідно проводити капітальний ремонт, ґрунтові дороги потребують грейдерування.

Загальна протяжність дорожньої мережі в межах зони становить 145,2 км, з них 46,5 км з твердим покриттям, що складає 32 %. Протяжність доріг Старосалтівської селищної територіальної громади в км наведена в таблиці 2.8. Щільність магістральної дорожньої мережі складає приблизно 0,3 км/км² і відповідає рекомендованій (0,3–0,4 км/км²). Технічні показники доріг загального користування Старосалтівської територіальної громади

наведені в таблиці 2.10.

Таблиця 2.9 Протяжність доріг Старосалтівської селищної територіальної громади в км.

№ з/п	Громади	Комунальні дороги	В тому числі		Тротуари
			з твердим покриттям	грунтові дороги	
1	Гонтарівський старостинський округ	30,8	20,3	10,5	-
2	Молодівський старостинський округ	12,5	3,9	8,6	2,4
3	Центральна садиба ОТГ	47,9	17,9	30,0	2,0
4	Зарічненський старостинський округ	16,8	3,9	12,9	-
5	Хотімлянський старостинський округ	32,1	15,5	16,6	-
6	Кирилівський старостинський округ	15,3	1,8	13,5	-
7	Шестаківський старостинський округ	8,7	0,6	8,1	-
	Всього	164,1	63,9	100,2	4,4

Таблиця 2.10 Технічні показники доріг загального користування Старосалтівської територіальної громади.

Види доріг	Протяжність, км	Покриття		Тротуари	Якість доріг
		тверде	грунтові		
Державного значення	21,0	21,0			Асфальто-бетонна. В 2018 році проведений капітальний ремонт
Регіонального значення	96,0	96,0			Асфальто-бетонна. Стан незадовільний. Потребує негайного капітального ремонту
Місцевого значення (комунальні)	153,38	78,903	74,777	2,9	
Всього	270,38	195,903	74,777	2,9	

Автомобільні дороги державного та місцевого значення є важливим структурним елементом транспортних комунікацій, по яким здійснюється автомобільне сполучення, що призводить до забруднення ґрунтів важкими металами, до числа забруднюючих ґрунти речовин також відносяться і тверді компоненти, що містять сажу.

Основними чинниками інтенсивного забруднення атмосферного повітря автотранспортом, і як слідство забруднення ґрунту придорожньої смуги є: постійно зростаюча кількість автотранспорту; експлуатація технічно-застарілого автомобільного парку; низька якість паливно-мастильних матеріалів; незадовільний стан дорожнього покриття проїзної частини доріг.

Заходами послаблення негативного впливу від експлуатації автомобільних доріг є впровадження захисних заходів (шумові бар'єри, зелені насадження уздовж узбіч тощо), покращення дорожнього покриття автомобільних доріг, обмеження швидкості руху автомобільного транспорту.

Ймовірні зміни стану земельних ресурсів та ґрунтів, якщо ДДП не буде затверджено

У випадку, якщо План не буде затверджено, а заходи з охорони навколишнього природного середовища не будуть реалізовані, є ризик погіршення якісного стану ґрунтів на території громади. Без впровадження таких заходів План, як:

- забезпечення охорони та раціонального використання земель;
- реконструкція, капітальний ремонт, модернізація мереж централізованої системи водопостачання, водовідведення та каналізації;
- реконструкція, капітальний ремонт очисних споруд каналізації;
- облаштування полігону твердих побутових відходів;
- впровадження інтегрованого поводження з побутовими відходами на території Старосалтівської територіальної громади на основі ефективного використання фінансових ресурсів та з використанням моделі міжмуніципального співробітництва;
- забезпечення 100% охоплення населення послугами з вивезення побутових відходів та рідких нечистот шляхом придбання та подальшої експлуатації комунальної техніки (спеціально обладнаних для вивезення побутових відходів та рідких нечистот транспортних засобів та іншої техніки), придбання необхідної кількості устаткування (контейнерів);
- розроблення схеми санітарного очищення території Старосалтівської територіальної громади,

а саме нехтування рішеннями ДДП може призвести до погіршення якості земельних ресурсів та ґрунтів.

Рослинний та тваринний світ

Харківська область розташована в межах Лівобережного степу і північно-степової зони України.

Рослинний світ. Сучасний стан біологічного різноманіття Харківської області визначається сукупністю природних та антропогенних чинників.

Насамперед географічним положенням території області, розташованої в межах двох ландшафтно-кліматичних зон – лісостепової та степової, що обумовило відносно багатство біотопів та наявність відповідних непорушених біоценозів, які збереглися лише поза межами населених пунктів. Особливістю області також є те, що вона знаходиться в межах двох річкових басейнів Сіверського Донця (притока Дону) та Дніпра.

Специфічною для біоти Харківщини є наявність на її території: сфагнових болот надлучних терас річок Мерла, Уди, Мжа, Сіверський Донець, де мешкають релікти льодовикового періоду; солончаків в урочищі «Горіла Долина», де виявлені релікти ксеротермічного періоду; крейдяних крутосхилів річок Вовча та Оскіл, де збереглися третинні й ксеротермічні релікти; піщаних степів й відкритих пісків в районі «Ізюмської Луки» та в околицях с. Кицівка Печенізького району, де зафіксовано релікти середньоазіатського походження.

По спектру основних життєвих форм флора цілком типова для областей помірного клімату. В ній представлені наступні основні типи: дерева – 27 видів, чагарники – 48 видів, чагарники і напівчагарники – 26 видів, багаторічні трав'янисті рослини – 873 види, дворічні – 95 видів, однорічні трав'янисті рослини – 188 видів.

У складі флори Харківської області було відмічено 349 кормових культур, 340 – декоративних, 337 – медоносних, 571 вид лікарських, 112 – харчових, 74 – отруйних, 64 – дубильних, 60 – вітаміновмісних, 59 – фарбувальних, 57 – технічних, 36 видів жиро- та ефіроолійних рослин.

Харківська область розташована в межах двох природних зон: лісостепової та степової. На її території представлені як зональні (нагірні діброви, байрачні дубові ліси, березові ліси, суходільні луки, лучні степи, різнотравно-типчаково-ковилові степи, рослинність крейдяних відслонень), так і а зональні (заплавні ліси, соснові і широколистяно-соснові ліси, заплавні луки, галофітна рослинність, осоково-злакові і мохово-осокові болота, прибережно-водна рослинність) типи рослинності.

В лісостеповій частині області поширені лучні степи, а різнотравно-типчаково-ковилові степи – у південних районах області.

Лучні степи – перехідний типу від степів до луків, поряд із степовими злаками (ковила, типчак) поширені лучні злаки (тонконіг, мітлиця), а також лучно-степове різнотрав'я – жовтець, конюшина, шавлія лучна, горицвіт.

Різнотравно-типчаково-ковилові степи сухіші ніж лучні, рослинність має дуже виражене пристосування до нестачі вологи. Велика кількість степів на території області розорена та майже не зберіглася, а де зберіглася сильно видозмінена під впливом господарської діяльності людини.

Рослинність боліт росте переважно в сторичних заглибленнях річок, часто болота заростають вербами, березою, вільхою, крушиною, а також зозулиним льоном, осокою та чередою.

Характері рослини водоймищ: комиш озерний, стрілолист звичайний, глечики жовті, рогіз широколистяний, рязка мала та інше.

Перелік видів рослин, що підлягають особливій охороні на території

Харківської області було затверджено рішенням Харківської обласної ради від 25.09.2001 з метою збереження цінних в природному та господарському відношенні рідкісних або таких, що перебувають під загрозою зникнення на території Харківської області, видів рослин і підвищення відповідальності за їх незаконний збір, пошкодження або знищення. До списку входять 182 види судинних рослин.

Ліси Під лісами та іншими лісовкритими площами на території Харківської області знаходиться 417,25 тис. га, це 13,3% від загальної площі території, з них вкрито лісовою рослинністю 377,93 тис. га (12% від загальної площі).

Найбільша площа лісових земель перебуває у користуванні лісогосподарських підприємств, які координуються Державне агентство лісових ресурсів України. Основна частина лісів області підпорядкована Державному агентству лісових ресурсів України, уповноваженим органом в області є Харківське обласне управління лісового та мисливського господарства з 10 державними лісогосподарськими підприємствами та національним природним парком «Гомільшанські ліси». В постійному підпорядкуванні підприємств Управління перебуває 301,4 тис. га земель лісового фонду.

В умовах антропогенного впливу на природний рослинний покрив найважливішим природоохоронним завданням є збереження видового різноманіття рослинних угруповань, та перш за все, забезпечення охорони рідкісних видів рослин.

До списку рослин Харківської області, занесених до Червоної книги України, входить 117 видів рослин, з них: 101 вид судинних рослин, водоростей – 7, лишайників – 2, грибів – 7. Серед них за природоохоронним статусом: вразливих – 57, рідкісних – 18, недостатньо відомих – 3, неоцінених – 32, зникаючих – 7.

Тваринний світ Важливою складовою частиною навколишнього середовища області є тваринний світ. Безхребетні тварини Харківської області заселяють два різко відмінні між собою середовища: наземне і водне.

Наземні безхребетні у межах області заселяють різноманітні біотопи, як природні, так і антропогенні; як зональні (лісові, степові), так і азональні з реліктовою фауною (крейдяні відслонення, піски, солончаки).

Тваринне населення водної біоти Харківської області налічує понад 2 000 видів і представлене різними систематичними групами (найпростіші, губки, олігохети, п'явки, молюски, ракоподібні, водяні кліщі й павуки, водяні комахи), які заселяють різноманітні біотопи (річки, стариці, водосховища, озера, ставки, болота різних типів, струмки, степові поди, джерела типу реокрена чи гелокрена). Рідкісні види тварин виступають індикаторами фауністичного різноманіття. Аналіз розподілу рідкісних видів безхребетних Харківщини за систематичним складом свідчить, що до класу комахи належить понад 97% вивченого біорізноманіття (із 229 видів – 223), по 2 види відносяться до класів п'явки та ракоподібні, по 1 виду до класів дощові черви

і моллюски.

Місцезоложення Харківської області на межі лісу зі степом визначило межі поширення як степових видів на північ, так і лісових на південь. Теж саме можна зазначити і про водно-болотні види. Тут проходить межа поширення на північ лежня, дерихвоста степового, жайворонка степового, жайворонка малого, щеврика польового, чаплі рудої, чепури великої і чепури малої, розташовані північні гніздові поселення квака, кулика-довгонога. По області проходить південна межа таких лісових видів, як синиця чубата, дрізд-омелюх, чикотень, чиж, слуква, журавель сірий.

На цей час антропогенна трансформація найбільше торкнулась навколоводних просторів і перш за все долинних ландшафтів. Зі створенням на території області великих водосховищ (Печенізьке, Червонооскільське, Краснопавлівське, Орільське, Рогозянське, тощо) орнітофауна поповнилась елементами, нетиповими для внутрішньоматерикових водойм, або видами що вкрай рідко зустрічались до появи водосховищ. З'явилися птахи – мешканці морських узбереж, що в пролітний час зустрічаються на великих озерах і водосховищах, і зимують на незамерзаючих ділянках моря. Збільшилось видове різноманіття, змінився статус і чисельність мартинів, кричків, куликів, чапель. На водосховищах під час прольоту зареєстровані нові види птахів, що раніше не зустрічались (баклан великий, казарка білощока, казарка червоновола, луток, морянка, крохаль довгоносий, турпан, чернь морська, гага звичайна).

У «Перелік видів тварин, що підлягають особливій охороні на території Харківської області», затверджений наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 27.06.2018 № 237, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 19.07.2018 за № 847/32299, занесено 212 видів тварин.

Природно-заповідний фонд

Збереження біологічного та ландшафтного різноманіття є важливим для досягнення стійкого розвитку та відіграє значну роль для всіх сфер людської діяльності (економічної, соціальної, екологічної), визначаючи культуру, духовність і менталітет суспільства. Це багатоаспектний процес, який передбачає законодавче, науково-методичне, соціально-економічне забезпечення програм і заходів у цій сфері.

Один з перспективних напрямів втілення стратегії збереження біо- та ландшафтного різноманіття пов'язаний із розбудовою екологічної мережі. Формування екологічної мережі передбачає зміни в структурі земельного фонду області шляхом віднесення (на підставі обґрунтування екологічної необхідності (безпеки) та економічної доцільності) частини земель господарського використання до категорій, що підлягають особливій охороні з відновленням притаманного їм різноманіття природних ландшафтів. Це фактично загальнодержавний механізм досягнення гармонізаційного співіснування суспільства і природи в її територіальному і біотичному різноманітті.

Природні території та об'єкти заповідного фонду Харківської області представлені національними природними парками, регіональними ландшафтними парками, ботанічними садами, зоологічними парками, заказниками загальнодержавного і місцевого значення, пам'ятками природи та заповідними урочищами місцевого значення.

Станом на 01.01.2020 року природно-заповідний фонд Харківської області налічує 246 території та об'єкти загальною площею 74 843,6 га, в тому числі 13 об'єктів загальнодержавного значення площею 23 984,6 га, відсоток заповідності становить 2,38 від загальної площі області.

Структура природно-заповідно фонду області наведена в таблиці 2.11.

Таблиця 2.11 Структура природно-заповідно фонду області станом на 01.01.2020.

Категорії об'єктів ПЗФ	Об'єкти природно-заповідного фонду					
	загальнодержавного значення		місцевого значення		разом	
	кількість, од.	площа, га	кількість, од.	площа, га	кількість, од.	площа, га
Природні заповідники	-	-	-	-	-	-
Біосферні заповідники	-	-	-	-	-	-
Національні природні парки	3	22 690,0	-	-	3	22 690,0
Регіональні ландшафтні парки	-	-	7	20 544,33	7	20 544,33
Заказники, всього	3	1 038,0	167	37 207,16	170	38 245,16
у тому числі:						
ландшафтні	-	-	13	26 043,17	13	26 043,17
лісові	-	-	9	3 207,1	9	3 207,1
ботанічні	1	185,0	51	3 169,99	52	3 346,19
загальнозоологічні	2	853,0	5	1 292,4	7	2 145,4
орнітологічні	-	-	7	787,9	7	787,9
ентомологічні	-	-	66	652,46	66	652,46
іхтіологічні	-	-	-	-	-	-
гідрологічні	-	-	18	2 160,6	18	2 160,6
загальногеологічні	-	-	1	14,6	1	14,6
палеонтологічні	-	-	-	-	-	-
карстово-спелеологічні	-	-	-	-	-	-
Пам'ятки природи, всього	-	-	44	645,9	44	645,9
у тому числі:						
комплексні	-	-	2	176,3	2	176,3
ботанічні	-	-	38	455,2	38	455,2

зоологічні	-	-	-	-	-	-
гідрологічні	-	-	4	14,4	4	14,4
геологічні	-	-	-	-	-	-
Заповідні урочища	-	-	9	2 537,2	9	2 537,2
Ботанічні сади	1	41,9	1	13,25	2	55,15
Дендрологічні парки	1	22,8	1	51,5	2	74,3
Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва	4	169,9	1	10,8	5	180,7
Зоологічні парки	1	22,0	-	-	1	22,0
РАЗОМ	13	23 984,6	233	61 416,8	246	74 843,6

Примітка * – територія ландшафтного заказника місцевого значення «Печенізький» площею 365,7 га входить до складу регіонального ландшафтного парку «Печенізьке поле». Території загальнозоологічного заказника загальнодержавного значення «Катеринівський» площею 527,0 га, загальнозоологічного заказника «Бурлуцький» площею 326,0 га, заповідного урочища «Божкове» площею 79,0 га, частини заповідного урочища «Дегтярне» площею 95,0 га входять до складу регіонального ландшафтного парку «Великобурлуцький степ». Частина ландшафтного заказника «Гомільшанська лісова дача», площею 7962,0 га входить до складу національного природного парку «Гомільшанські ліси». Лісовий заказник місцевого значення «Володимирівська дача», площею 699,0 га входить до складу національного природного парку «Слобожанський». Ботанічні заказники місцевого значення «Конопляне», площею 315,9 га та «Червоний», площею 49,8 га входять до складу національного природного парку «Дворічанський». Територія ботанічного заказника місцевого значення «Борівський» площею 18,0 га входить до складу регіонального ландшафтного парку «Червонооскільський»; ботанічна пам'ятка природи місцевого значення «Помірки» площею 120,4 га входить до складу регіонального ландшафтного парку «Сокольники-Помірки».

На території Старосалтівської територіальної громади розташовано 4 об'єкти природно-заповідного фонду загальною площею 1187,4 га.

Ландшафтний заказник місцевого значення «Новодонівський» загальною площею 197 га (з них 191,9 – ліси, 5,1 – води), оголошений рішенням облради від 10.12.2002 (2003, 2007 рр. вносились зміни щодо розширення території заказника та зміни меж). Заказник створений з метою збереження в єдиному природному комплексі різних компонентів (ландшафту, ґрунтів, рослин, тварин) біогеоценозів соснового лісу та акваценозу літторальної зони Печенізьського водосховища. Тут відмічені місцезростання рідкісних для рослинного покриву України формацій куширу підводного (Зелена Книга України) та угруповань лепехи звичайної, водяної сосонки звичайної, асоціації соснового лісу (Зелений список Харківської області), унікальної для регіону флори: щитник гребенястий, плаун булаво видний, калина звичайна, грушанка круглолиста (Червоний список Харківської області). Єдине на Харківщині місцезростання чорниці. Знаходиться під охороною ТОВ «Фортуна-Сервіс». Межі в натуру на місцевості винесені.

Ландшафтний заказник місцевого значення «Соколята» загальною площею 501 га, оголошений рішенням облвиконкому від 07.02.1992 № 35. Розташований на землях Хотімлянського та Старосалтівського лісництва ДП «Вовчанське лісове господарство» з метою збереження природного комплексу рідкісних та зникаючих видів рослин та тварин. Це найцінніша

частина лісового масиву на плато та його схилах, де зростають рідкісні рослинні угруповання звичайнодубових лісів ліщинових, волосистоосокових і яглицевих (Зелена Книга України). У складі фауністичного комплексу рідкісні види хребетних, занесених до Червоної Книги України (мідянка, борсук), Червоного списку Харківської області (ропуха сіра, шуліка чорний, сова сіра, голуб-синяк). Знаходиться під охороною ДП «Вовчанське лісове господарство» межі в натуру на місцевості не винесені).

Заповідне урочище місцевого значення «Пивне» площею 142 га розташоване на землях Старосалтівського лісництва ДП «Вовчанське лісове господарство», оголошено рішенням облвиконкому від 03.12.1984 № 562 з метою збереження ділянки лісостепу цінної в ботанічному і зоологічному відношенні, поєднання лісових, степових і болотних рослинних угруповань. Рослини: види, що занесені до Європейського Червоного списку – астрагал шерстистоквітковий, до Червоної Книги України – астрагал шерстистоквітковий, сон-трава, рідкісні рослинні угруповання віднесені до Зеленої Книги України – асоціації липово-дубові та кленово-липово-дубові ліси. Тварини: види занесені до Європейського Червоного списку – вовк; до Червоної Книги України – ходуличник; мисливські тварини – кріт звичайний, заєць сірий русак, крізь дикий, білка звичайна, ондатра мускусна, лисиця звичайна, вовк, єнотовидний собака, куниця кам'яна, лісова, тхір степовий, борсук лісовий, видра звичайна, кабан дикий, козуля звичайна, лось звичайний, гуска сіра, крижень звичайний, норець малий, качка сіра, чирок-свиистунок, гага звичайна, рябчик лісовий та ін. Знаходиться під охороною ДП «Вовчанське лісове господарство» (межі в натуру на місцевості не винесені).

Лісовий заказник місцевого значення «Старосалтівський» площею 347,4 га розташований на території Старосалтівського лісництва ДП «Вовчанське лісове господарство». Оголошений рішенням облради 27.01.2005 з метою збереження в єдиному природному стані типового масиву дібровного лісу в складі Сіверсько-Донецького природного коридору загальнодержавного значення. Територія заказника є ядром біологічного та ландшафтного різноманіття. Рослини: занесені до Червоного списку Харківської області- воронець колосистий, вороняче око звичайне, граб звичайний, до списку лікарських рослин Харківської області – береза повисла, горобина звичайна, дуб звичайний, липа серце листа, деревій, звіробій звичайний, льонок-звичайний, м'ята водяна, мати-й-мачуха звичайна, медунка темна, подорожник ланцетолистий, череда три роздільна, хвощ польовий; Тварини: занесені до Європейського Червоного списку – мурашка руда лісова, деркач; види занесені до Червоної Книги України- жук-олень, рогач звичайний, махаон, райдужниця велика, люцина, стрічкарка орденська малинова, сколія-гігант, джміль пластинчатозубий, бджола-тесляр звичайний, мідянка, горностай, орел-карлик, норка європейська, борсук. Знаходиться під охороною ДП «Вовчанське лісове господарство» (межі в натуру на місцевості не винесені).

На території Вовчанського району Рішенням XLIII сесії V скликання від 25.03.2010 затверджена місцева схема екологічної мережі району.

Зарезервовані території (на території об'єднаної громади):

1. Ботанічний заказник місцевого значення «Хотімлянський» площею 115,5 га на території Хотімлянської с/р. Мета створення: збереження водно-болотного природного комплексу –центру біологічного різноманіття в складі Сіверсько-Донецького природного коридору загальнодержавного значення Укр НДІЕП розроблено «Проект створення ботанічного заказника місцевого значення «Хотімлянський»;

2. Ботанічний заказник місцевого значення «Петрівський» площею 71,5 га околиця с. Петрівське на території Старосалтівської с/р. Мета створення: збереження рідкісних для Харківщини лучних рослинних угруповань і Червонокнижних видів рослин та тварин у складі Сіверсько-Донецького природного коридору загальнодержавного значення. Укр НДІЕП розроблено «Проект створення ботанічного заказника місцевого значення «Петрівський».

Питання створення заказників потребує більш детального розгляду в зв'язку з тим, що запроєктовано включення в межі заказника розпайованих земель сільськогосподарського призначення (пасовища) та землекористування фермерського господарства.

В межах та в охоронних зонах об'єктів природно-заповідного фонду, що розташовані на території Старосалтівської територіальної громади, впровадження завдань та заходів Плану не передбачається.

Формування екологічної мережі

Природні ландшафти спостерігаються майже на 30,4% території Харківщини. У найменш зміненому вигляді вони збереглися на землях, зайнятих лісами, чагарниками, болотами, на відкритих землях, площа яких становить лише 14,6% території області. Таким чином, можна вважати, що стан, близький до притаманного природного, мають тільки ці території, і вони можуть бути віднесені до регіональної системи екологічної мережі.

Формування екомережі на Харківщині проводилось згідно з Програмою формування національної екологічної мережі в області на 2002 - 2015 роки, яка затверджена рішенням Харківської обласної ради від 21.05.2002 (зі змінами). В рамках зазначеної Програми науково-дослідною установою НДУ УкрНДІЕП розроблено проект схеми регіональної екомережі Харківської області.

До регіональної схеми екомережі Харківської області належать територіальні структури загальнодержавного та місцевого значення, які є складовими місцевих схем формування екомережі.

За інформацією НДУ УкрНДІЕП до складу регіональної екомережі Харківської області належать територіальні структури загальнодержавного та місцевого значення, які є складовими місцевих схем формування екомережі.

Регіональна схема екологічної мережі Харківської області наведена на рис. 2.8.

Рисунок 2.8 Регіональна схема екологічної мережі Харківської області.

Розвиток екологічної мережі територій та об'єктів природно-заповідного фонду є одним із основних пріоритетів екологічної політики в Україні, саме створення територій та об'єктів природно-заповідного фонду можна назвати не лише основним, але і найбільш ефективним механізмом в процесі охорони природних екосистем, унікальних природних територій, ландшафтів та рідких видів рослин і тварин.

Туристична інфраструктура

Завдяки багатому різноманіттю природних умов територія Старосалтівської громади має значний потенціал для розвитку туризму та активних видів відпочинку (аграрний туризм, зелений туризм).

Поруч з територією громади діє комунальна установа «Історико археологічний музей-заповідник «Верхній Салтів», що можна використати для розширення туристичних маршрутів. Його основний фонд складає 4 тис. 501 екземплярів, кількість музейних експонатів понад 6 тис. одиниць. Площа, яку займає комплекс становить 150 га. До складу музею-заповідника входить некрополь часів раннього середньовіччя 8–10 ст. н.е., залишки городища і селищ, що належали аланам та болгарам. На території Верхньо Салтівського археологічного комплексу кожен рік працює археологічна експедиція Харківського національного університету ім. Каразіна, разом з якою проведено свято 115-ї річниці відкриття Салтівської археологічної культури.

Розширення туристичних послуг забезпечується шляхом впровадження туристичних маршрутів: «Салтівська культура»; «Верхній Салтів у роки козаччини»; «Друга світова війна на землях Старосалтівської ТГ». На території громади працюють на постійній та сезонній основі 6 кафе, 3 бари та 3 ресторана.

Наявність стадіону в поєднанні з об'єктами туристичної інфраструктури створює передумови для подальшого розвитку спортивного туризму, проведення спортивних заходів (змагань, чемпіонатів, зборів). Але першочергове завдання полягає у проведенні його модернізації та реконструкції, забезпеченні спортивним і туристичним спорядженням, кваліфікованими інструкторами та відповідним рівнем безпеки.

Туризм на території Старосалтівської територіальної громади розвивається хаотично, в основному на самодіяльних засадах. На теперішній час не створено жодного наметового містечка, не облаштовані належним чином зони відпочинку біля води, відсутні хостели орієнтовані на молодь, яка не може сплатити високу вартість проживання в комерційних і приватних готелях та базах відпочинку.

В таблиці 2.12 описаний зведений рекреаційний потенціал територіальної громади.

Таблиця 2.12 Зведений рекреаційний потенціал Старосалтівської територіальної громади.

Рекреаційний (санаторно-курортний)	Спортивний (водні види спорту)	Зелений туризм (екологічний)	Цільовий туризм (екстремальний, мисливство, рибальство, велосипедний, піший, кінний тощо)
Хвойний та змішаний ліс Лісництво	Стадіон 5 малих річок і Сіверський	Районний осередок сприяння розвитку зеленого	5 малих річок і Сіверський Донець

Зоопарк	Донець	туризму «Гроно»	9 ставків (84,1 га)
Старо-салтівський пташиний заповідник	9 ставків (84,1 га) 16 озер (25,9 га)	Хвойний і змішаний ліс	16 озер (25,9 га)
Печенізьке водосховище (Салтівське море)	33 бази відпочинку	Лісництво	33 бази відпочинку
Салтівська дамба	Сосновий і мішаний ліс	Старосалтівський пташиний заповідник	Хвойний і змішаний ліс
5 яхт-клубів		Печенізьке водосховище (Салтівське море)	Печенізьке водосховище (Салтівське море)
		4 захищені зони	
33 бази відпочинку	Печенізьке водосховище (Салтівське море)		
Дитячі табори	Салтівська дамба		Салтівська дамба
Пляжі на березі водосховища	5 яхт-клубів	Захищені зони місцевого значення	5 яхт-клубів
Дерев'яні будинки	Пляжі на березі водосховища а 6-денний дитячий спортивно- туристичний кемпінг		Пляжі на березі водосховища

Ймовірні зміни стану рослинного та тваринного світу, якщо ДДП не буде затверджено

Якщо План не буде затверджено, біорізноманіття на території Старосалтівської громади, скоріш за все залишиться на сталому рівні, але впровадження заходів з охорони навколишнього природного середовища може позитивно вплинути на чисельності різних видів флори та фауни.

На території громади Планом запланований розвиток рекреаційної та туристичної інфраструктури є одним із пріоритетних напрямків функціонування громади, що обумовлює в собі систему сталого розвитку території за рахунок стимулювання ефективної діяльності малого і середнього бізнесу та збільшення рівня зайнятості місцевого населення.

Впровадження передбачених Планом заходів щодо охорони навколишнього природного середовища забезпечить найбільший рівень збереження природного стану наявних біоценозів та призведуть до поліпшення екологічної ситуації на території громади.

Геологічні та гідрографічні умови

Харківська область розташована в південно-західній частині Східноєвропейської платформи, у межах великого тектонічного прогину, який має назву Дніпровсько-Донецької западина. Дніпровсько-Донецької западина полягає між Українським щитом і Воронізьким кристалічним масивом, кристалічний фундамент платформи занурений на різну глибину, у районі м. Харкова це 2-3 км. Північно-східна частина області розташована на схилі Воронізького кристалічного масиву, крайня південна на схилі Українського щита. Решта території області лежить у Дніпровсько-Донецькій западині.

Плеозойські породи виходять на поверхню у південно-західній частині області і пов'язані з покладами аргілітів, глин, вапняків, доломітів, гіпсів, солей. На північному сході області також виходять на поверхню мезозойські відклади: глини строкаті; піски; крейда; мергелі; фосфорити; вохра; бутовий камінь. Кайнозовські відклади поширені по всій території області, це глини червоно-бурі та строкаті, піски будівельні буре вугілля. Нафта, природний газ приурочені до найглибших частин Дніпровсько-Донецької западини.

Особливості геологічного розвитку території області зумовили набір найпоширеніших корисних копалин: будівельні матеріали: піски, глини, крейда, вапняки, а також паливні копалини: природний газ, нафта, кам'яне та буре вугілля.

Мінерально-сировинна база Харківської області складається з твердих корисних копалин (вугілля, торф), гірничохімічних та гірничорудних корисних копалин, нерудних корисних копалин для металургії та будівельних корисних копалин.

Неметалеві корисні копалини Тверді корисні копалини Харківської області налічують 8 родовищ бурого та кам'яного вугілля (0,72 % від всього в Україні) та 2 родовища торфу (0,29% від всього в Україні).

Гірничохімічні та гірничорудні корисних копалини налічують 22 родовища сапропелі (7,14% від всього в Україні), 1 родовище солі кухонної (6,67% від всього в Україні), 1 родовище фосфориту (11,11% від всього в Україні), 1 родовище сировини для мінеральних фарб (10% від всього в Україні), 1 родовище піску кварцового (25% від всього в Україні).

Нерудні корисні копалини для металургії налічують 3 родовища піску формувального (14,29% від всього в Україні).

Будівельні корисні копалини налічують 5 родовищ сировини цементної (8,2% від всього в Україні), 12 родовищ крейди (17,65% від всього в Україні) та інші родовища зазначених корисних копалин.

Паливні копалини За інформацією Державного науково-виробничого підприємства «Державний інформаційний геологічний фонд України» Державної служби геології та надр України на території Харківської області обліковується 78 родовищ природного газу (зокрема 3 – комплексні), балансові запаси складають 317,860 млрд.м³ (39,51% від запасів в Україні). Розробляються 47 родовищ природного газу (зокрема 2 – комплексні), балансові запаси складають 311,827 млрд.м³ (38,76% від запасів в Україні).

Крім того, на території області обліковується 26 родовищ нафти (зокрема 22 – комплексні), балансові запаси складають 4,289 млн тонн (4,29% від запасів в Україні). Розробляються 19 родовищ природного газу (зокрема 17 – комплексні), балансові запаси складають 4,206 млн тонн (4,21% від запасів в Україні).

Кількість родовищ конденсату на території області складає 69 (всі комплексні), балансові запаси складають 8,801 млн тонн (22,12% від запасів в Україні). Розробляються 44 родовищ природного газу (всі комплексні), балансові запаси складають 8,650 млн тонн (21,74% від запасів в Україні).

Підземні води Харківська область в геоструктурному відношенні розташована в межах Дніпровсько-Донецького артезіанського басейну.

Основні водоносні горизонти питних і технічних підземних вод приурочені до відкладів палеогену (берекський, київський та бучацький горизонти), представлених різнозернистими пісковиками та пісками, нижньої та верхньої крейди, представлених різнозернистими пісками, пісковиками, крейдою, неогенових відкладів, представлених дрібнозернистими пісками; юрських відкладів, представлених дрібнозернистими пісками; тріасових відкладів, представлених крупнозернистими пісками.

За хімічним складом води гідрокарбонатні натрієві, сульфатно-гідрокарбонатні, натрієво-магнієво-кальцієві, хлоридно-гідрокарбонатні, кальцієво-натрієві.

Згідно наведеної на офіційному вебсайті Державного науково-виробничого підприємства «Державний інформаційний геологічний фонд України» (<http://geoinf.kiev.ua/>) інформації на території Харківської області обліковується 45 родовищ підземних вод, на які отримані спеціальні дозволи на користування надрами (діючі).

В геологічному відношенні територія Старосалтівської територіальної громади складена палеозойськими, лизозойськими та кайнозойськими відкладеннями.

До складу мінерально-сировинних ресурсів входять: крейда, пісок, глина. На західній околиці с. Шестакове знаходиться родовище глини харківського ярусу жовто-зеленого і зеленого кольору, запаси складають 285 тис. м³. Сировина придатна для виготовлення цегли.

Згідно наведеної на офіційному вебсайті Державного науково-виробничого підприємства «Державний інформаційний геологічний фонд України» (<http://geoinf.kiev.ua/>) інформації на території Старосалтівської територіальної громади Чугуївського району Харківської області спеціальний дозвіл на користування надрами отриманий ТОВАРИСТВОМ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ ФІРМОЮ «ОРДАНА» на родовище «Ордана» видобування підземних вод для промислового розливу без обробки. Також на території громади існує Шестаківське (Бражниківське) родовище глини, яке не розробляється (власник – ВІДКРИТЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО ХАРКІВСЬКИЙ ЦЕГЕЛЬНИЙ ЗАВОД № 13).

Ймовірні зміни стану геологічних та гідрографічних умови, якщо ДДП не буде затверджено

Планом не передбачається реалізація завдань та заходів, які можуть призвести до негативного впливу на геологічне і гідрогеологічне середовище на території громади.

Освоєння територій без урахування закономірностей розвитку екзогенних геологічних процесів може викликати ланцюгову реакцію в їх активізації та привести до негативних наслідків. Харківщина належить до регіонів з широко розвинутими екзогенними геологічними процесами, такими як підтоплення, зсувні явища та просадні ґрунти. В області спостерігається тенденція переважно техногенної активізації цих несприятливих процесів. У межах області набули розвитку екзогенні геологічні процеси природного та техногенного походження, такі як зсуви, карст, підтоплення, просідання лесових ґрунтів.

Наявні на території громади ділянки з екзогенно-геологічними процесами знижують комфортність проживання і можуть викликати погіршення санітарно-гігієнічних умов на території житлової забудови, що створює в тому числі ризики для здоров'я населення.

Тому у випадку, якщо ДДП не буде затверджено, стан геологічного та гідрологічного середовища території ТГ більш ймовірно залишатимуться на рівні сучасних показників. Але без впровадження заходів Плану щодо реконструкції, капітального ремонту, модернізації мереж централізованої системи водопостачання, водовідведення та каналізації, а також без реконструкції, капітального ремонту очисних споруд каналізації, тобто без належного очищення стічних вод, існує ризик активізації небезпечних фізико-геологічних явищ та процесів.

Водні ресурси

Харківська область розташована у північно-східній частині України, займає південно-західний край Середньоруської височини. Розташована Харківська область на вододілі двох річкових басейнів Дона (Сіверського Дінця) та Дніпра. Регіон має надзвичайно низьку забезпеченість водними ресурсами – це 1,8 % від загальних водних ресурсів України. Водні ресурси області формуються, як за рахунок атмосферних опадів (місцевий річковий стік, ґрунтова волога, підземні води), так і за рахунок зовнішнього притоку з суміжних територій (транзитні води Росії).

Водні ресурси області формуються за рахунок транзитної притоки поверхневих вод по р. Сіверський Донець, місцевого річкового стоку, що формується в межах області, стічних, шахтних і кар'єрних вод, а також експлуатаційних запасів підземних вод.

По території області протікає 867 річок, загальною протяжністю – 6405 км, з них довжиною більше 10 км - 172 річки протяжністю - 4666,6 км. З них, згідно з класифікацією річок України, одна відноситься до великих – Сіверський Донець довжиною – 1053 км (в межах області – 375 км). Шість середніх річок, до яких відносяться Оскіл, Уди, Лопань, Мерла, Оріль,

Самара.

Решта річок відноситься до категорії малих.

Площі земель, зайняті водними об'єктами, складають 91,3 тис. га (2,9 % території області), в тому числі під водосховищами і ставками 46,3 тис. га.

В Харківській області:

- збудовано 57 водосховищ (басейн р. Сіверський Донець – 42, басейн р. Дніпро – 15), загальним об'ємом 15 млн м³, площа дзеркала 33 тис. га.
- налічується 2538 ставків, (басейн р. Сіверський Донець – 1708, басейн р. Дніпро – 830), загальним об'ємом 229 млн м³ та площею дзеркала 13 тис. га.

В гідрографічному відношенні територія області розміщена в межах басейнів р. Сіверський Донець (21,93 тис.км² або 69,8% території області) і р. Дніпро (9,47 тис. км² або 30,2% території області).

Якість поверхневих вод

На території Старосалтівської територіальної громади протікає 5 малих річок (Розрита, Хотімля, Хотімелька, В.Бабка, Олега) та р. Сіверський Донець, на якій побудовано Печенізьке водосховище, в наявності 9 ставків, загальною площею 84,1 га та 16 озер загальною площею 25,9 га.

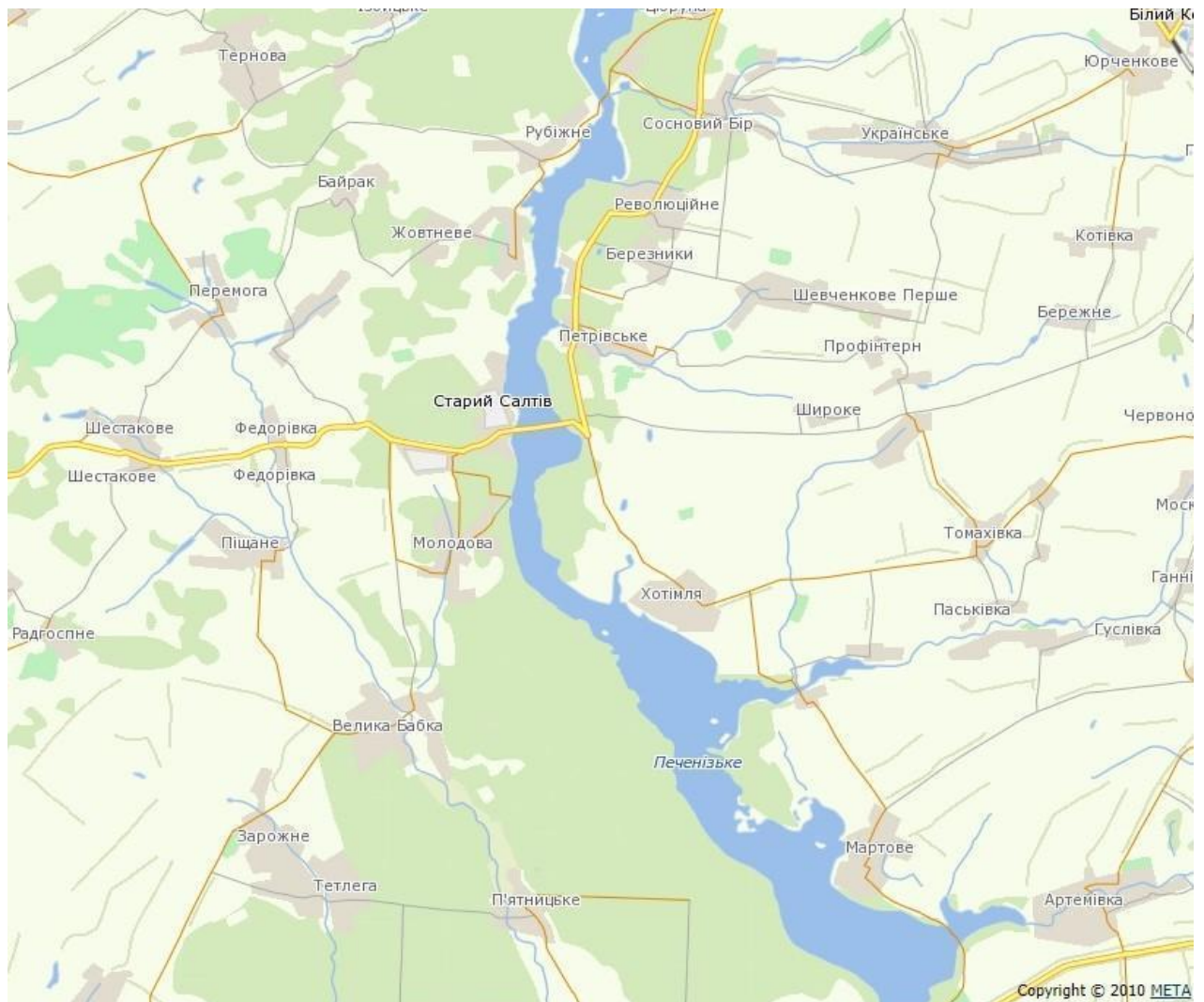
За умови забезпечення належної популяризації та транспортної доступності найбільш комерційно привабливі місця для рекреаційного туризму знаходяться на березі р. Сіверського Дінця та Печенізького водосховища 33 бази та будинків відпочинку. Розвивається інфраструктура для активного відпочинку. На рис. 2.9 відображене Печенізьке водосховище в адміністративних межах Старосалтівської територіальної громади.

Лабораторією моніторингу вод та ґрунтів Регіонального офісу водних ресурсів у Харківській області Державного агентства водних ресурсів України (далі – Лабораторія моніторингу вод та ґрунтів РОВР) моніторинг поверхневих вод здійснюється у 11 пунктах на річках Сіверський Донець, Уди, Лопань, Харків, Оскіл, в т.ч. у транскордонних пунктах моніторингу річок Сіверський Донець, Уди і Оскіл та у районі поверхневого питного водозабору КП «Харківводоканал» з р. Сіверський Донець.

Якість поверхневих вод р. Сіверський Донець та її притоків на території Харківської області протягом 2019 року була стабільною, без суттєвих змін. Концентрації речовин у водних об'єктах коливаються в межах середньо-багаторічних значень без тенденції до погіршення, в залежності від періоду року та фактичної водності річок.

Спостерігається перевищення гранично допустимих концентрацій для водойм рибогосподарського призначення по важких металах, органічних речовинах та сольових показниках. Якщо сольові показники понад норму, в основному, за рахунок природних чинників, перевищення по важких металах та органічних речовинах наявне у зв'язку з великим антропогенним навантаженням.

Рисунок 2.9 Печенізьке водосховище в адміністративних межах Старосалтівської територіальної громади.

Сучасний стан поверхневих водойм області характеризується антропогенним тиском суб'єктів господарювання. Причиною недостатньо ефективної роботи очисних споруд є фізична та моральна застарілість обладнання, несвоєчасне проведення поточних і капітальних ремонтів, їх перевантаженість.

Встановлення на місцевості водоохоронних зон та прибережних захисних смуг водних об'єктів

З метою охорони поверхневих водних об'єктів від забруднення і засмічення та збереження їх водності вздовж річок, навколо озер, водосховищ та інших водойм в межах водоохоронних зон виділяються земельні ділянки під прибережні захисні смуги.

Дотримання правил господарювання у водоохоронних зонах та прибережних захисних смугах – територіях суворого обмеження господарської діяльності – дозволяє зберегти водні об'єкти в природному стані, що, в свою чергу, підтримує водний баланс ґрунтів.

З метою створення сприятливого режиму водних об'єктів, попередження їх забруднення, засмічення і вичерпання, вимогами статті 87 Водного кодексу України, встановлюються водоохоронні зони. Зовнішні межі водоохоронних зон визначаються за спеціально розробленими проєктами землеустрою. В межах водоохоронних зон відповідно до вимог статті 88 Водного кодексу України виділяються земельні ділянки під прибережні захисні смуги.

Гідробіологічна оцінка якості вод та стан гідробіоценозів
Спеціалістами лабораторії гідробіології у 2019 році проведено діагностичний гідробіологічний моніторинг за європейськими методиками річок і водосховищ басейну Дону. Відбір проб в Донецькій, Харківській та Луганській областях було проведено у 33 масивах (створах) поверхневих вод. Екологічний статус масивів поверхневих вод було визначено за чотирма біологічними елементами якості/показниками (фітопланктон, фітобентос, макрзообентос, вища водна рослинність) та результати зведено в табл. 2.13 з кольоровим кодом.

Таблиця 2.13 Екологічний стан масивів поверхневих вод басейну р. Сіверський Донець.

Водний об'єкт	Пункт моніторингу	Клас якості вод				
		Фіто-планктон	Фітобентос	Вища водна рослинність	Макро-зообентос	Інтегральна оцінка за БЕЯ
р. Сіверський Донець	с. Огірцеве, кордон з РФ					
	Печенізьке вдсх., с. Печеніги	б/о				
	с. Кочеток, водозабір КП «Харківводоканал»					
	нижче гирла р. Уди, с. Есхар					
р. Вовча	с. Землянки, кордон з РФ	б/о				
р. Уди	с. Окоп, кордон з РФ	б/о				
	гирло, с. Есхар					
р. Лопань	с. Казача Лопань, кордон з РФ	б/о	б/о			
р. Харків	с. Стрілече, кордон з РФ	б/о				
р. Оскіл	с. Тополі, кордон з РФ					
	гирло					

б/о – без оцінки.

Класифікація екологічного стану (статусу)		Кольоровий код
Референційні умови	Немає або дуже незначні відхилення від умов недоторканного стану	
Без ризику	Незначні відхилення від референційних умов	
Під ризиком	Помірні відхилення від референційних умов	
Змінений стан	Значні відхилення від референційних умов	
Змінений стан	Сильні відхилення від референційних умов	

Використання води

Таблиця 2.14 Основні показники використання і відведення води, млн м³.

Показники	Роки		
	2017 рік	2018 рік	2019 рік
Забрано води з природних водних об'єктів – всього	270,3	310,0	295,2
у тому числі для використання	263,6	303,3	293,9
Спожито свіжої води, з неї на:	210,9	253,2	258,4
виробничі потреби	101,7	141,7	138,9
побутово-питні потреби	103,6	105,7	112,8
зрошення	2,7	3,6	4,4
сільськогосподарські потреби	2,7	2,1	2,2
ставково-рибне господарство	- *	- *	- *
Втрати води при транспортуванні	103,3	101,6	82,6
Загальне водовідведення, з нього:	274,0	302,7	289,3
у поверхневій водній об'єкти	270,3	298,8	286,2
у тому числі:			
забруднених зворотних вод	9,81	14,1	14,7
з них без очищення	4,909	9,2	9,1
нормативно очищених	198,1	195,5	182,8

нормативно чистих без очистки	60,1	87,0	87,4
не категорійні стічні води**	–	2,2	1,3
Обсяг оборотної та послідовно використаної води	585,7	741,8	922,3
Частка оборотної та послідовно використаної води, %	91,8	92,3	94,1
Потужність очисних споруд	504,5	502,7	505,4

* - Порядком ведення державного обліку водокористування, затвердженим наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 16.03.2015 № 78, змінено порядок заповнення звіту про використання води за формою 2ТП-водгосп (річна) для водокористувачів, які використовують воду для рибогосподарських потреб (риборозведення).

Таблиця 2.15 Забір, використання та відведення води, млн м³.

Назва водного об'єкту	Забрано води із природних водних об'єктів - всього	Використано води	Водовідведення у поверхневі об'єкти	
			всього	з них забруднених зворотних вод
Бас.р.Сів.Донець	287,3	231,8	283,0	13,32
Бас.р.Дніпро	7,9	26,6	3,2	1,41

Скидання води у водні об'єкти та очистка стічних вод Згідно статистичної інформації у 2019 році на території області скинуто забруднюючих речовин у водні об'єкти: сухий залишок – 14950 тонн, сульфати – 41590 тонн, хлориди – 22470 тонн, ХСК – 9370 тонн, нітрати – 6096 тонн, завислі речовини – 2628 тонн, БСК₅ – 1918 тонн, азот амонійний – 404 тонни, нітроти – 138 тонн, кальцій – 8,595 тонн, фосфати – 600,6 тонн, магній – 2,818 тонн, нафтопродукти – 118,1 тонн, залізо загальне – 50,41 тонн, СПАВ – 35,81 тонн, натрій – 13,50 тонн, цинк – 4,090 тонн, алюміній – 1,773 тонни, марганець – 0,045 тонн, нікель – 3,821 тонн, мідь – 0,677 тонн, хром⁶⁺ – 0,771 тонн, жири масла – 0,253 тонн.

Із загального скиду нормативно-очищених зворотних вод в області (182,8 млн м³) скид на спорудах механічної очистки складає 2,164 млн м³ (1,18%), біологічної очистки – 180,2 млн м³ (98,58 %) та фізико-хімічної очистки – 0,354 млн м³ (0,19%).

За 2019 рік кількість підприємств, що мають скиди зворотних вод до поверхневих водних об'єктів, становить 92, із них 82 – в басейні р. Сіверський Донець, 10 – в басейні р. Дніпра. філія АТ «Укргазвидобування» ГПУ «Шебелинкагазвидобування» здійснювало скид до басейнів 2-х річок.

Потужність очисних споруд становить – 505,4 млн м³, в тому числі перед скидом до водного об'єкту – 480,6 млн м³.

Ефективну очистку забезпечують очисні споруди 33 водокористувачів, що складає 36% від загальної кількості водокористувачів, в тому числі по видам очистки: біологічної очистки – 23, фізико-хімічної очистки – 2,

механічної очистки – 8.

Централізоване водопостачання та водовідведення на території Старосалтівської територіальної громади

У смт. Старий Салтів, с. Хотімля та с. Молодова наявне централізоване водопостачання, водопідготовка відсутня.

Централізоване водопостачання здійснюється КП «Салтів водоканал». Підприємство обслуговує по смт. Старому Салтову 1816 приватних абонентів і 32 підприємства, з них обладнано індивідуальними засобами обліку 1742 приватних абонента і 37 підприємств. Також в с. Молодова користуються централізованим водопостачанням 148 абонентів, з них обладнано індивідуальними засобами обліку 90 приватних абонентів та 1 підприємство. В с. Хотімля обслуговується всього 353 абонентів, з яких засобами обліку оснащена 147 приватних абонентів та 2 підприємства.

У процентному відношенні – % помешкань, які підключені до централізованого комунального водопостачання наступний: Старий Салтів – 78%, Гонтарівський старостинський округ – 44%, Молодівський – 27%, Хотімлянський – 11%, Шестаківський – відсутнє, Кирілівський – відсутнє, Зарічненський-відсутнє.

В комунальній власності Старосалтівської селищної ради перебуває 4 артезіанські свердловини в смт. Старий Салтів, 3 свердловини в с. Хотімля та 1 свердловина в с. Молодова.

Забезпечення абонентів холодною питною водою здійснюється через централізовану систему мереж водопроводу. Діаметр водоводів варіюється від 100 до 150 мм. Мережі виконані з таких матеріалів, як азбестоцемент, сталь і чавун. Протяжність магістральних мереж водопроводу смт Старий Салтів становить 42 км, с. Хотімля – 14 км, с. Молодова – 2,3 км.

На більшій частині території громади водопостачання забезпечують колодязі загального користування. Натомість, зношені водопроводи у Старосалтівській громаді на 85,5%, у Хотімлянській та Молодівській – на 91%. Саме тому потребує вирішення питання капітального ремонту водопроводу у смт. Старий Салтів, с. Молодова та с. Хотімля. Нагальним є обладнання житлових будинків засобами обліку холодної води.

Водоносний горизонт за останні 55 років вичерпав свої можливості. Літній період (червень, липень, серпень) – це період максимального водозабору. Насоси на свердловинах смт. Старий Салтів в цей час працюють цілодобово. В районі багатоповерхової забудови смт. Старий Салтів вода ледве доходить до п'ятого поверху.

В 2018 році було виготовлено проектно-кошторисну документацію для будівництва 1 свердловини, але роботи по її будівництву так і не розпочаті.

На території смт. Старий Салтів в наявності централізоване водовідведення, у смт. Старий Салтів 24% домоволодінь підключено до централізованої комунальної системи каналізації, у всіх інших громадах централізована комунальна система каналізації відсутня.

Очищення стічних вод здійснюється на очисних спорудах біологічної

очистки (зі скидом очищених вод в Печеніжське водосховище). На даний час очисні споруди знаходяться в незадовільному стані, якість очистки не відповідає санітарним вимогам. Очисні споруди та централізована мережа водовідведення потребують реконструкції та капітального ремонту.

Таблиця 2.16 Рівень обладнання централізованим водопостачанням та водовідведенням на території Старосалтівської територіальної громади.

№ з/п	Назва населеного пункту	До якої громади відноситься населений пункт	Централізоване водопостачання	Централізоване водовідведення
1.	с. Гонтарівка	Гонтарівська громада	Колодязі загального користування, частково водопровід	відсутнє
2.	с. Дідівка			
3.	с. Паськівка			
4.	с. Вишневе			
5.	с. Радькове			
6.	с. Середівка			
7.	с. Томахівка			
8.	с. Широке			
9.	с. Молодова	Молодівська громада	в наявності	відсутнє
10.	смт. Старий Салтів	Старосалтівська громада	42 км, потребує ремонту	в наявності очисні споруди повної біологічної очистки протяжністю 4,9 км (1977 рік введення в експлуатацію), потужність 700 м³/добу. Потребують капремонту або реконструкції
11.	с. Березники		Колодязі загального користування	відсутнє
12.	с. Металівка		Колодязі загального користування, водопровід не працює – потребує ремонту	відсутнє

13.	с. Зарічне		Колодязі загального користування, водопровід не працює – потребує ремонту	відсутнє
14.	с. Хотімля	Хотімлянська громада	Сільський водогін 14 км (1962 рік). Необхідний капремонт	відсутнє
15.	с. Перківка		Колодязі загального користування	відсутнє
16.	с. Кирилівка	Кирилівська громада	Колодязі загального користування, частково водопровід	відсутнє
17.	с. Москалівка		Колодязі загального користування	відсутнє
18.	с. Погоріле		Колодязі загального користування	відсутнє
19.	с. Шестакове	Шестаківська громада	Колодязі загального користування	відсутнє
20.	с. Федорівка		Колодязі загального користування	відсутнє

Основною проблемою мережевого водопровідного господарства та мережи з водовідведення є закінчення терміну експлуатації трубопроводів з азбестоцементу та сталі, а також закінчення терміну експлуатації запірно-регулюючої арматури. Водопровідна мережа та мережа по водовідведенню на території смт. Старий Салтів, а також водопровідна мережа в с. Хотімля та с. Молодова прокладені в 1960-1980 роках. Вони знаходяться в незадовільному стані та потребують поетапної перекладки із заміною.

Зношення мереж становить 90%. Це призводить до аварійності, утворення витоків, втрати обсягів води, відключення абонентів на час усунення аварій.

Ймовірні зміни стану водних ресурсів, якщо ДДП не буде затверджено

З метою охорони водних ресурсів та їх раціонального використання в Плані визначено за необхідне виконання ряду заходів щодо вирішення

проблемних питань з охорони і раціонального використання водних ресурсів на території громади:

- будівництво та капітальний ремонт водних свердловин;
- заміна запірно-регулюючої арматури з установкою контрольно-вимірювальних приладів і автоматики;
- обладнання водозабірної вузла установкою для профілактичного знезараження води;
- реконструкція, капітальний ремонт, модернізація мереж централізованої системи водопостачання та водовідведення;
- реконструкція, капітальний ремонт очисних споруд каналізації.

Якщо вищезазначені заходи Плану не будуть реалізовані на території ТГ, в майбутньому існує загроза погіршення якісного стану водних ресурсів через потрапляння забруднених стічних вод до водних об'єктів, подальший розвиток житлової та громадської забудови населених пунктів громади, як і виробничо-промислового сектору, спричинятиме техногенне навантаження на водні об'єкти, що розташовані на території Старосалтівської територіальної громади.

Атмосферне повітря

Стан атмосферного повітря Харківської області формується обсягами викидів забруднюючих речовин від пересувних та стаціонарних джерел забруднення. До стаціонарних джерел забруднення атмосферного повітря слід віднести викиди крупних промислових підприємств, особливо, паливно-енергетичного комплексу, машинобудівних, коксового та хімічного виробництв.

За даними Головного управління статистики у Харківській області, викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел у 2019 році склали 106,5 тис. тонн (у 2018 – 44,7 тис. тонн, у 2017 році – 45,0 тис. тонн).

Переважна частина викидів забруднюючих речовин у атмосферне повітря надійшла від процесів спалювання в енергетиці (63,8% від загального обсягу викидів), добувної промисловості і розроблення кар'єрів (24,8%) та переробної промисловості (4,9%).

Із загальної кількості викидів забруднюючих речовин найбільшу частину складають діоксид та інші сполуки сірки (38,92% від загального обсягу викидів), речовини у вигляді твердих суспендованих частинок (21,31%), метану (13,87%) та оксиду вуглецю (13,1%). Крім того, від стаціонарних джерел забруднення в атмосферу надійшло 7600 тис. тонн діоксиду вуглецю. Динаміка обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря за останні 3 роки наведена в таблиці 2.17.

На території Харківської області до стаціонарних джерел забруднення слід віднести викиди потужних промислових підприємств, особливо підприємства теплоенергетичної та нафтогазовидобувної промисловості.

Основні забруднювачі атмосферного повітря Харківської області знаходяться поза межами території Старосалтівської територіальної громади.

Таблиця 2.17 Динаміка викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення, тис. т.

Населені пункти, райони	2017 рік	2018 рік	2019 рік
Всього Харківська область	44,955	44,741	106,499
м. Чугуїв (міськрада)	0,0309	0,040	0,057
Вовчанський район	0,5069	0,547	0,549
Чугуївський район	4,186	6,650	8,528

Таблиця 2.18 Динаміка викидів стаціонарними джерелами в атмосферне повітря, в тому числі по найпоширеніших речовинах (пилу, діоксид сірки, діоксид азоту, оксиду вуглецю), тис. т.

Населені пункти, райони	2018 рік					2019 рік				
	Разом	В тому числі по окремих речовинах:				Разом	В тому числі по окремих речовинах:			
		Пил	Діоксиду та інші сполуки сірки	Сполуки азоту	Оксид вуглецю		Пил	Діоксиду та інші сполуки сірки	Сполуки азоту	Оксид вуглецю
Харківська область	44,741	*	9,320	6,764	**	106,499	*	41,401	10,198	**
м. Харків	4,800	*	0,179	1,242	**	4,013	*	0,478	1,042	**
м. Чугуїв	0,040	*	-	0,011	**	0,057	*	0,0017	0,021	**
Вовчанський район	0,547	*	0,009	0,001	**	0,549	*	0,011	0,053	**
Чугуївський район	6,650	*	1,887	0,023	**	8,528	*	3,248	1,300	**
* - за інформацією Головного управління статистики у Харківській області з 2015 років статзвітністю не передбачено.										
** - за інформацією Головного управління статистики у Харківській області з 2017 років статзвітністю не передбачено.										

Таблиця 2.19 Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря за видами економічної діяльності у Харківській області відповідно до даних ГУ статистики у Харківській області.

Види економічної діяльності	Код за КВЕД-2010	Обсяги викидів по регіону, тонн
Усі види економічної діяльності		106499,8
Сільське, лісове та рибне господарство	A	2037,7
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	B	26428,3
Переробна промисловість	C	5241,2

Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	D	67959,3
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	E	771,4
Будівництво	F	13,6
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	G	200,9
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	H	2607,2
Тимчасове розміщування й організація харчування	I	6,8
Інформація та телекомунікації	J	13,5
Фінансова та страхова діяльність	K	0,2
Операції з нерухомим майном	L	280,6
Професійна, наукова та технічна діяльність	M	14,7
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	N	36,4
Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	O	595,8
Освіта	P	85,0
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	Q	190,1
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	R	14,4
Надання інших видів послуг	S	2,6

Згідно офіційних статистичних даних, можна зробити висновок, що найбільший обсяг викидів забруднюючих речовин на території області потрапляє в атмосферне повітря від такого виду економічної діяльності, як постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря.

На території Старосалтівської територіальної громади серед основних енергетичних ресурсів, які застосовуються для систем теплопостачання є газ природний і тверде паливо (вугілля газове, дрова для опалення та інші.).

Централізоване теплопостачання здійснює Вовчанське підприємство теплових мереж, де в експлуатації знаходяться 7 котелень, два з них у смт. Старий Салтів. Фактичний стан технічного зносу обладнання котелень на сьогодні становить 85–87%.

Питома вага фактичного теплоспоживання від централізованого теплопостачання в загальному обсязі такого споживання по смт. Старий Салтів складає 2,92 %.

З метою визначення науково обґрунтованих заходів селищної ради в напрямку підвищення енергоефективності при енергоспоживанні при обслуговуванні будівель комунальної власності громади, в 2018 році було проведено енергоаудит на 10-ти об'єктах (будівель), які перебувають в

комунальній власності селищної ради. Результати даного енергоаудиту будуть використовуватись в подальшому.

Для забезпечення закладів Старосалтівської ТГ альтернативним твердим паливом в 2020 році реалізовано проєкт по запуску на базі комунального підприємства «Салтів водоканал» лінії по виробництву твердопаливних брикетів із відходів деревини.

Забруднення атмосфери викидами автотранспорту посідає друге місце після енергетики за рахунок постійного збільшення кількості автотранспорту. Загальні викиди токсичних речовин залежать від потужності і типу двигуна, режиму його роботи, технічного стану автомобіля, швидкості руху, стану дороги, якості палива.

Викиди забруднюючих речовин від автотранспорту з року в рік зростають та негативно впливають на якість атмосферного повітря в області. Частка автомобілів, які експлуатуються на території області, далекі від довершеності, вони здебільшого не відповідають міжнародним стандартам щодо екологічної безпеки. Двигуни автомобілів зазвичай морально і фізично застарілі.

Забруднення атмосферного повітря в області від автотранспорту обумовлено такими факторами: постійне нерегульоване збільшення кількості автотранспорту, в тому числі транзитного вантажного; відставання якості палива від європейських стандартів; повільний розвиток мережі розв'язок і автошляхів; недосконалість управління дорожнім рухом та іншими проблемами; недостатньо розвинена законодавча та юридична база у галузі ефективного регулювання управління автотранспортом; відсутність механізмів впливу на збільшення забруднення довкілля автотранспортом.

Старосалтівська селищна рада Чугуївського району Харківської області обслуговується єдиною транспортною артерією, що з'єднує її з обласним центром. Це дорога республіканського значення III технічної категорії «Харків – Старий Салтів – Вовчанськ – державний кордон з Російською федерацією». Цією ж дорогою здійснюється основний транспортний зв'язок з Вовчанськом. Вона проходить через населені пункти Шестакове, Старий Салтів, пролягає по дамбі і зв'язує правий і лівий береги водосховища. Тобто територією Старосалтівської селищної ради проходить великий транзитний потік.

На під'їзді до селища існуюча інтенсивність руху автотранспорту у годину «пік» становить близько 780 автомобілів на годину (в одному напрямку), що перевищує майже в 2,0 рази нормативну пропускну здатність існуючої проїзної частини.

Ширина проїзної частини становить 6–7 м, радіуси повороту в плані 24–130 м при мінімально допустимих за нормою відповідно 7–400 м.

Дорога «Харків – Вовчанськ» потребує поточного ремонту. На всіх інших дорогах громади існує необхідність проводити капітальний ремонт, ґрунтові дороги потребують ґрейдерування.

Загальна протяжність дорожньої мережі становить 145,2 км, з них 46,5 км з твердим покриттям, що складає 32%.

Автомобілі викидають разом з відпрацьованими газами, випаровуванням паливо-мастильних матеріалів близько 200 компонентів забруднюючих речовин, які мають токсичний, мутагенний, наркотичний та інший вплив на живі організми. Основним токсичним інгредієнтом, яким забруднюється атмосферне повітря під час експлуатації автомобільного транспорту, є оксид вуглецю (близько 80%).

Спостереження за забрудненням атмосферного повітря м. Харків проводиться на 10 стаціонарних пунктах спостереження, на території громади стаціонарні пункти спостережень відсутні.

Таблиця 2.20 Зміна середнього рівня забруднення атмосферного повітря за 2017-2019 роки по місту Харкову.

Домішки	Характеристики	Роки			Тенденція
		2017 рік	2018 рік	2019 рік	
Пил	$q_{\text{ср.}}$ п	0.1 6967	0.1 7008	0.1 7002	0
Діоксид сірки	$q_{\text{ср.}}$ п	0.007 8355	0.007 8415	0.007 8400	-0.0002
Оксид вуглецю	$q_{\text{ср.}}$ п	3 5575	3 5618	2 5600	0
Діоксид азоту	$q_{\text{ср.}}$ п	0.03 9487	0.02 9540	0.03 9533	+0.002
Фенол	$q_{\text{ср.}}$ п	0.002 3198	0.001 3180	0.002 3214	-0.0001
Сірководень	$q_{\text{ср.}}$ п	0.001 1061	0.001 1097	0.001 1067	0
Аміак	$q_{\text{ср.}}$ п	0.00 2110	0.00 2128	0.00 2130	0
Формальдегід	$q_{\text{ср.}}$ п	0.002 7434	0.002 7461	0.002 7456	-0.0001
Сажа	$q_{\text{ср.}}$ п	0.03 837	0.03 843	0.03 840	-0.003
Оксид азоту	$q_{\text{ср.}}$ п	0.02 1064	0.02 1054	0.02 1081	0
Кадмій	$q_{\text{ср.}}$ п	0.00 33	0.00 33	0.00 33	0
Залізо	$q_{\text{ср.}}$ п	0.69 33	0.77 33	0.78 33	-0.017
Марганець	$q_{\text{ср.}}$ п	0.02 33	0.02 33	0.02 33	0

Мідь	q _{ср.} п	0.06 33	0.05 33	0.05 33	-0.019
Нікель	q _{ср.} п	0.02 33	0.03 33	0.02 33	0
Свинець	q _{ср.} п	0.03 33	0.03 33	0.03 33	0
Хром	q _{ср.} N	0.02 33	0.01 33	0.02 33	-0.001
Цинк	q _{ср.} п	0.07 33	0.07 33	0.07 33	+0.001

Аналізуючи матеріали спостережень за станом атмосферного повітря міста Харків можна спостерігати тенденцію до погіршення – по діоксиду азоту, цинку. Намітилась незначна тенденція щодо покращення якості атмосферного повітря по діоксиду сірки, фенолу, формальдегіду, сажі, залізу, міді та хрому. Не змінився рівень забруднення по оксиду вуглецю, пилу, сірководню, аміаку, оксиду азоту, марганцю, кадмію, свинцю та нікелю.

Фактор забруднення повітря знаходиться в постійно динамічному стані і залежить від багатьох чинників, а отже, потребує постійного контролю та моніторингу його якості з боку органів виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері охорони навколишнього середовища та охорони здоров'я населення, особливо при регулюванні господарської діяльності всіх суб'єктів.

Економічну активність на території Старосалтівської селищної ради виявляють суб'єкти господарської діяльності – юридичні особи та фізичні особи-підприємці.

Визначальну роль у формуванні валової доданої вартості відіграють зареєстровані на території Старосалтівської територіальної громади суб'єкти господарської діяльності наведені в таблиці 2.21.

Таблиця 2.21 Зареєстровані суб'єкти господарської діяльності в Старосалтівській територіальній громаді.

Показники	013	014	015	016	017	018	019	020
Юридичні особи	24	120	120	153	218	233	252	247
з них СПД – юридичні особи	33	31	31	131	177	186	204	246
Фізичні особи-підприємці	215	215	212	89	125	152	176	133

Малий та середній бізнес, який діє на території громади перетворюється на важливий сектор економіки, який забезпечує населення необхідними товарами та послугами, а також забезпечує зайнятість населення та суттєво впливає на формування дохідної частини бюджету селищної ради.

Вагомий внесок у розвиток економіки громади здійснюють суб'єкти малого підприємництва, їх кількість наведена в таблиці 2.22.

Таблиця 2.22 Кількість суб'єктів малого підприємництва у Старосалтівській об'єднаній територіальній громаді.

Показники	2018	2019	2020
Кількість малих підприємств на 10 000 населення			
Громада (якщо можна вирахувати дані)	28	30	31,4

У Старосалтівській територіальній громаді серед представників малого бізнесу достатньо розвинений такий сектор економіки, як торгівля: змішана, продовольчими та непродовольчими товарами тощо.

Спостерігається дефіцит якісного рекреаційного сервісу в туристичній сфері, недоотримання прибутків та інших соціально-економічних результатів від в'їзного та внутрішнього туризму.

Промисловий комплекс на території Старосалтівської територіальної громади є не розвиненим на сьогодні.

Натомість, спеціалізацію громади становить агропромисловий сектор, що забезпечує високий внесок у формування місцевого бюджету: у 2015 р. – 546,269 тис. грн., у 2016 р. – 1 023, 910 тис. грн., у 2017 р. – 11 094,00 тис. грн., у 2018 р. – 14 099,00 тис. грн. у 2019 р. – 16 100,00 тис. грн., у 2020 р. – 20 677,7 тис. грн. У структурі сільськогосподарського виробництва домінує рослинництво.

Таблиця 2.23 Загальна характеристика аграрного сектору економіки Старосалтівської територіальної громади.

№ з/п	Старостинські округи	Назва підприємства	Площа ріллі в обробці, га	Галузь сільського господарства
11	Гонтарівський	ДПДГ «Гонтарівка»	5770,0	тваринництво (свіні, КРС, вівці),
		ДГ «Чувиріно»	2067,0	рослинництво
22	Молодівський	ТОВ «Агросвіт»	1110,4	рослинництво
33	Адміністративний центр смт. Старий Салтів + Зарічнлянський	ТОВ «Трайгон»	2035,1	рослинництво
		ТОВ «Агросвіт»	643,1	рослинництво
		СФГ «Клан»	48,7	рослинництво
		ПП «Бір»	17,0	рослинництво
		СФГ «Едельвейс»	50,0	рослинництво
		СПТУ-57	22,0	рослинництво

		Лісгосп	12,6	рослинництво
44	Хотімлянський	СФГ «Юпітер»	147,1	рослинництво
		СФГ «Агростіл»	1120,5	рослинництво
		СФГ «Шанс»	1391,8	рослинництво
		СФГ «Топаз»	18,1	рослинництво
		СФГ «Міхайліченко»	29,3	рослинництво
		СФГ «Юн»	41,4	рослинництво
		ПП «Бір»	60,5	рослинництво
55	Кирилівський	СТОВ ім. Т.Г.Шевченко	3283,9	рослинництво
		СФГ «Кобзар»	5,4	рослинництво
66	Шестаківський	ТОВ «Агросвіт»	2837,4	тваринництво (свіні, КРС), рослинництво
		СФГ «Росінка»	13,8	рослинництво
	Всього:		20725,1	

Викиди забруднюючих речовин від стаціонарних джерел вищевказаних промислових підприємств формують якісний стан атмосферного повітря на території Старосалтівської ТГ.

Основними напрямками зменшення викидів забруднюючих речовин є насамперед неухильне виконання суб'єктами підприємницької діяльності природоохоронних заходів та впровадження сучасних технологій очищення газо-пилового потоку. Діяльність кожного суб'єкта господарювання має бути спрямована на збереження та відновлення природного стану атмосферного повітря, створення сприятливих умов для життєдіяльності, забезпечення екологічної безпеки та запобігання шкідливому впливу атмосферного повітря на здоров'я людей та навколишнє природне середовище. Правові і організаційні основи та екологічні вимоги в галузі охорони атмосферного повітря визначає Закон України «Про охорону атмосферного повітря».

Ймовірні зміни стану атмосферного повітря, якщо ДДП не буде затверджено

У випадку, якщо План не буде затверджено, а заходи з охорони атмосферного повітря не будуть реалізовані, стан атмосферного повітря на території ТГ більш ймовірно залишатимуться на рівні сучасних показників. Але за умов нарощування об'ємів виробництва підприємств на території ТГ, збільшення бюджетних, комунальних закладів та житлового сектору громади без впровадження заходів Плану, що спрямовані на покращення стану атмосферного повітря, а саме без модернізації систем опалення, без впровадження енергозбереження, енергоефективності та заходів комплексної термомодернізації комунальних об'єктів, створюватиметься подальше існування ризиків шкідливого впливу антропогенної діяльності на атмосферне повітря території та, відповідно, на здоров'я населення, що мешкає (перебуває) в межах території ТГ. Погіршення якості атмосферного повітря може призвести до зниження якості екологічних показників стану

довкілля. Забруднення атмосферного повітря та накопичення в ньому шкідливих речовин може проявлятися в зростанні показників захворюваності й смертності від хвороб органів дихання, створюватиметься подальше існування ризиків шкідливого впливу на здоров'я населення, що мешкає (перебуває) в межах ТГ. Без реалізації заходів, що спрямовані на покращення стану атмосферного повітря – рівень забруднення атмосферного повітря, швидше за все матиме тенденцію зростання, що може знизити рівень комфортного проживання населення.

Поводження з відходами

Відповідно до вимог Закону України «Про відходи» поведження з відходами – це дії, спрямовані на запобігання утворенню відходів, їх збирання, перевезення, сортування, зберігання, оброблення, перероблення, утилізацію, видалення, знешкодження і захоронення, включаючи контроль за цими операціями та нагляд за місцями видалення.

Протягом 2019 року на території області утворилося 1752,3 тис. тон відходів I-IV класів небезпеки; утилізовано, оброблено (перероблено) 203,1 тис. тон відходів; видалено у спеціально відведені місця чи об'єкти – 957,7 тис. тон, що становить 54,65%.

У 2019 році на території Харківської області, серед утворених відходів найбільшу питому вагу склали відходи IV класу небезпеки – 1702,75 тис. тон, або 97,174% від загального обсягу утворених відходів. Решта відходів розподілилась за класами небезпеки таким чином: 0,224 тис. тон (0,013%) – до I класу небезпеки, 0,624 тис. тон (0,036%) – до II класу небезпеки; 48,658 тис. тон (2,777%) віднесено до III класу.

Таблиця 2.24 Динаміка утворення відходів за класами небезпеки (тонн).

Роки	2017 рік	2018 рік	2019 рік
Усього (тонн) у тому числі	1 803 380,6	1 628 526,4	1 752 256,0 ¹
I класу небезпеки	240,9	256,4	224,4
II класу небезпеки	947,6	577,1	624,2
III класу небезпеки	50 402,6	59 588,4	48 657,6
IV класу небезпеки	1 751 789,5	1 568 104,5	1 702 749,8

¹ З урахуванням відходів, утворених у домогосподарствах

Основним напрямком роботи у сфері поводження з відходами залишається вирішення питання утилізації твердих побутових відходів. На території Харківської області розташовано 78 організованих місць видалення твердих побутових відходів. В більшості випадків, під час експлуатації місць видалення відходів, проєктні рішення не дотримуються.

Існуюча система поводження з побутовими відходами на території Старосалтівської селищної ради характеризується наступними чинниками:

- низький рівень охоплення населення послугами з вивезення побутових відходів;
- випадки захоронення побутових відходів на несанкціонованих звалищах, що формуються стихійно на території громади;
- відсутність достовірних даних щодо кількості та складу побутових відходів, що утворювалися на території громади;
- не облаштованість існуючого полігону побутових відходів;
- часткове покриття сел збором ТПВ, а саме семи населених пунктів;
- зношеністю очисних споруд КП «Салтів водоканал», на даний час існує загроза виходу з ладу їх обладнання та забруднення р. Сіверський Донець.

Утворення побутових відходів здійснюється у всіх населених пунктах Старосалтівської територіальної громади. Джерелами утворення відходів є житлові будинки, а також підприємства, установи, організації.

Збирання, вивезення та захоронення побутових відходів на території Старосалтівської громади здійснюється комунальним підприємством «Салтів водоканал». Щорічно на звалищі ТПВ смт. Старий Салтів захоронюється близько 3 тис. м³ відходів.

Збирання здійснюється контейнерним та безконтейнерним методами. Часткове роздільне збирання здійснюється приватним бізнесом. Забезпечується вивезення побутових відходів з багатоквартирних будинків за контейнерною схемою в міру накопичення. Наразі по громаді встановлено 117 контейнерів ємністю 0,75 м³. Збирання великогабаритних, ремонтних відходів не здійснюється.

Таблиця 2.25 Техніка, що є на балансі комунального підприємства та експлуатуються.

№ з/п	Найменування техніки	Кількість, од.	Примітка
1	Трактор Т-40	1	
2	Екскаватор «Борис»	1	
3	Сміттевоз на базі шасі «МАЗ» з бункером на 10 куб.м.	1	
4	Асенізаційна машина на базі «МАЗ» з цистерною 5 куб.м.	1	
5	Тракторна навісна роторна косарка	1	для скошування трави на узбіччях доріг
6	Тідвали комунальні	2	для очистки доріг від снігу та інш.
7	Тавісний тракторний механічний маніпулятор – обрізувач дерев	1	використовується для обрізання дерев та чагарників на узбіччі доріг

8	Сіттевоз на базі шасі «МАЗ» на 12 куб.м	1	
9	Навісна тракторна ерево дробильна машина	1	
10	Причепи тракторні самоскидні з надставними бортами	3	із них 2 – вантажоемністю на 4,5 т, 1- вантажоемністю на 6 т;
11	Трактори «Білорус-82.1»	3	
12	Екскаватор –навантажувач JCB	1	
13	Брикента лінія для вироблення твердопаливних брикетів.	1	

Транспортування ТПВ у населених пунктах Старосалтівської територіальної громади здійснюється за прямою системою, перевантажувальні станції відсутні. Станції механічного або ручного сортування ресурсоцінних компонентів відсутні.

Важливою особливістю Старосалтівської громади є те, що на її території розташовані 48 об'єкти відпочинку та 14 садових товариств, що є джерелами утворення побутових відходів. На сьогодні комунальним підприємством укладено договори не з усіма базами відпочинку та садовими товариствами, тому доцільно припустити, що побутові відходи з інших баз та товариств потрапляють на контейнерні майданчики смт. Старий Салтів, або формують несанкціоновані звалища на території Старосалтівської громади.

На території Старосалтівської територіальної громади розташований один полігон (звалище) площею 5,8 га (ділянка складування 4 га), що експлуатується з 1964 року, який потребує інженерного облаштування з метою продовження терміну його експлуатації та забезпечення нормативів санітарної та екологічної безпеки для довкілля та здоров'я населення.

Земельна ділянка під полігоном ТПВ сформована, внесена в державний реєстр і належить до земель комунальної власності Старосалтівської громади, але досі на цьому об'єкті немає інженерного облаштування, що здійснює негативний вплив на стан компонентів навколишнього природного середовища та здоров'я населення. Органічна складова у складі побутових відходів майже в повному обсязі потрапляє на звалище, що сприяє утворенню газу (може створювати небезпеку для працівників об'єктів поводження з відходами та населення).

Разом з тим, сміттєзвалище не оснащено необхідною технікою і устаткуванням для ущільнення ТПВ та миття машин, не ведеться моніторинг стану навколишнього природного середовища. Не існує системи збору та утилізації листя та гілля, великогабаритних, будівельних, небезпечних відходів. Періодично відбувається само загоряння відходів.

Питання закриття та рекультивації сміттєзвалища поки що не ставиться, оскільки воно ще не вичерпало свій потенційний ресурс.

Таким чином, міське сміттєзвалище не відповідає санітарним та екологічним вимогам з багатьох причин, серед яких також: порушення

правил експлуатації, безконтрольне, велика кількість фільтрату, який утворюється внаслідок проникнення всередину звалища атмосферних опадів і води з прилеглої території. Сьогодні має місце процес утворення несанкціонованих звалищ побутових відходів. Непридатність сміттєзвалища для виконання функції довгострокового зберігання та захоронення побутових відходів, відсутність твердого під'їзного покриття до сміттєзвалища є найважливішими причинами утворення несанкціонованих сміттєзвалищ. Стан сміттєзвалища потребує благоустрою (облаштування траншейного типу захоронення та під'їзних шляхів з твердим покриттям). На сміттєзвалищі відсутній контроль за складом відходів, що до нього надходять, за дотриманням технологічного циклу з ізоляції відходів.

Також на території Старосалтівської територіальної громади наявні декілька несанкціонованих сміттєзвалищ (орієнтовний обсяг деяких може досягати 5000 м³).

Проблема відходів є однією з ключових екологічних проблем області. Існуюча система управління відходами як в Україні, так і на Харківщині характеризується такими тенденціями:

- накопичення відходів як у промисловому, так і побутовому секторі, що негативно впливає на стан довкілля і здоров'я людей;
- здійснення неналежним чином утилізації та видалення небезпечних відходів;
- розміщення побутових відходів без урахування можливих небезпечних наслідків;
- неналежний рівень використання відходів як вторинної сировини внаслідок недосконалості організаційно-економічних засад залучення їх у виробництво;
- неефективність впроваджених економічних інструментів у сфері поводження з відходами.

Тверди побутові відходи є одним з небезпечних джерел забруднення, перш за все бактеріального, земельних ресурсів та ґрунтів, поверхневих і підземних водних ресурсів та атмосферного повітря.

Ймовірні зміни стану поводження з відходами, якщо ДДП не буде затверджено

З метою забезпечення екологічно безпечного збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження і захоронення відходів на території Старосалтівської територіальної громади Планом визначено за необхідне виконання ряду наступних заходів таких як:

- облаштування полігону твердих побутових відходів;
- впровадження інтегрованого поводження з побутовими відходами на території Старосалтівської територіальної громади на основі ефективного використання фінансових ресурсів та з використанням моделі міжмуніципального співробітництва;

- забезпечення 100% охоплення населення послугами з вивезення побутових відходів та рідких нечистот шляхом придбання та подальшої експлуатації комунальної техніки (спеціально обладнаних для вивезення побутових відходів та рідких нечистот транспортних засобів та іншої техніки), придбання необхідної кількості устаткування (контейнерів);
- розроблення схеми санітарного очищення території Старосалтівської територіальної громади;
- збільшення укладених договорів з юридичними особами на вивіз ТПВ/рідких нечистот;
- збільшення укладених договорів з фізичними особами на вивіз ТПВ/рідких нечистот;
- ліквідація стихійних смітників;
- охоплення закладів освіти на вивіз ТПВ;
- додатково охоплено вивозом ТПВ населених пунктів;
- придбання обладнання для пресування ПЕТ пляшок.

В разі не виконання заходів, передбачених Планом, фактор поводження з відходами матиме найбільше значення серед ризиків шкідливого впливу на довкілля на території Старосалтівської територіальної громади.

Залишатиметься на низькому рівні надання послуг у сфері управління відходами та розвиток відповідної інфраструктури на території ТГ, можливе збільшення кількості стихійних сміттезвалищ і полігонів для їх захоронення, можливе накопичення промислових відходів та як слідство погіршення санітарного стану населених пунктів громади. Крім того, залишиться без змін інституційна складова регіональної системи управління відходами, а отже продовжуватиметься розрізненість і неузгодженість у намаганнях і діях влади, бізнесу та громадськості щодо впровадження різних заходів, спрямованих на зменшення відходів у довкіллі.

Здоров'я населення

Здоров'я є головною цінністю, має важливе значення в житті кожної людини, надає можливість досягнути індивідуального і суспільного добробуту та благополуччя, головна умова стійкого економічного розвитку.

Питання поліпшення демографічної ситуації та покращення стану здоров'я населення є одним із найголовніших напрямків у роботі всіх гілок влади, але демографічний стан в області залишається складним.

За статистичними даними, станом на 01.06.2020 чисельність населення у Харківській області склала 2633,9 тис. осіб. Скорочення у відсотках у порівнянні з початком 2020 року складає 0,33%.

Середня чисельність населення області у січні-травні 2020 року становила 2638,3 тис. осіб. Скорочення у відсотках у порівнянні з аналогічним періодом минулого року складає 0,67%.

Зменшення чисельності населення області відбулося головним чином за рахунок природного скорочення (- 10320 осіб).

Природний рух населення характеризувався зменшенням народжуваності на 14,3% (за цей період народилося на 1079 дітей менше, ніж за відповідний період 2019 року). У той же час знизився показник смертності на 6,0% (кількість померлих зменшилася на 1073 особи).

Поряд з цим, за січень-травень 2020 року в області спостерігався міграційний приріст населення (кількість прибулих більше ніж кількість вибулих на 13,1%).

Старосалтівська територіальна громада належить до регіону з порівняно високим демографічним потенціалом в Чугуївському районі Харківської області. Найвищі показники спостерігаються на території адміністративного центру громади в смт. Старий Салтів, а також Хотімлянському та Гонтарівському старостинських округах. Найнижчі показники спостерігаються у Молодівському старостинському округу.

Таблиця 2.26 Чисельність мешканців Старосалтівської територіальної громади.

Старостинські округи	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Гонтарівський	1096	1089	1099	1067	1089	981
Молодівський	580	578	555	530	548	526
Старий Салтів + Зарічанський	4580	4636	4612	4548	4607	-
Хотімлянський	1356	1310	1285	1224	1247	1178
Кирилівський	702	700	700	713	715	561
Шестаківський	657	663	663	723	742	707
Старий Салтів						3293
Зарічненський округ						663
Всього:	8971	8976	8914	8805	8948	7909

Таблиця 2.27 Чисельність мешканців Старосалтівської територіальної громади по населених пунктах.

№ з/п	Назва населеного пункту	Назва старостинських округів	Чисельність населення
1	смт. Старий Салтів	Адміністративний центр ОТГ	3293
2	с. Березники	Зарічненський	60
3	с. Зарічне	Зарічненський	560
4	с. Металівка	Зарічненський	43
5	с. Гонтарівка	Гонтарівський	281
6	с. Дідівка	Гонтарівський	15
7	с. Паськівка	Гонтарівський	56
8	с. Вишневе	Гонтарівський	268

9	с. Радькове	Гонтарівський	29
10	с. Середівка	Гонтарівський	86
11	с. Томахівка	Гонтарівський	215
12	с. Широке	Гонтарівський	31
13	с. Молодова	Молодівський	526
14	с. Хотімля	Хотімлянський	1168
15	с. Перківка	Хотімлянський	10
16	с. Шестакове	Шестаківський	649
17	с. Федорівка	Шестаківський	58
18	с. Кирилівка	Кирилівський	462
19	с. Москалівка	Кирилівський	88
20	с. Погоріле	Кирилівський	11
	Разом		7909

Старосалтівська територіальна громада має від’ємний природний приріст населення (перевищення смертності над народжуваністю) та цілком відображає тенденцію регіонів, що за роки незалежності України втратили від 10 до 15% наявного населення.

Територія Старосалтівської територіальної громади є однією із найбільш міграційно-привабливих. Найбільший вплив на міграційний рух має басейн р. Сіверський Донець, а також сел. Старий Салтів. В більшості населених пунктів спостерігається відтік населення до районного та обласного центрів (таблиця 2.28).

Таблиця 2.28 Природний та міграційний рух населення Старосалтівської територіальної громади.

Показники	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Народжені	55	84	66	77	54	52
Померлі	139	149	174	142	146	142
Природний приріст	-84	-65	-108	-65	-92	-320
Прибулі	293	218	209	214	187	13
Вибулі	41	53	37	51	39	16
Сальдо міграції	252	165	172	163	148	-3
Загальне збільшення (зменшення)	168	100	64	98	56	-323

За віковою структурою населення Старосалтівської територіальної громади належить до відносно «молодих» регіонів Харківської області. Як наслідок, громада має деяке демографічне навантаження дітьми та пенсіонерами на осіб працездатного віку.

Розподіл населення за віком у Старосалтівської територіальної громади станом на 2020 рік наведений в таблиці 2.29.

Таблиця 2.29 Розподіл населення за віком у Старосалтівській територіальній громаді станом на 2020 рік.

Населення у віці:	Гонтарівський округ	Молодівський округ	СтароСалтівський	Заріченський округ	Хотімлянський округ	Кирилівський округ	Шестаківський округ
Працездатному	632	189	2015	342	681	328	421
Старшому за працездатний	209	131	844	142	294	156	167
Діти дошкільного віку	40	20	151	23	53	30	35
Діти шкільного віку	109	51	283	54	140	61	59

У Старосалтівській територіальній громаді спостерігається тенденція щодо поступового зниження рівня зайнятості населення віком 15-70 років (таблиця 2.30).

Таблиця 2.30 Динаміка зміни рівня зайнятості у Старосалтівській територіальній громаді.

Рівень	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Громада	1,277	1,271	1,268	1,261	1,257	1,256

За інформацією з офіційного веб-сайту Головного управління статистики у Харківській області (<http://kh.ukrstat.gov.ua/>) динаміка випадків захворюваності населення Харківської області наведено в табл. 2.31.

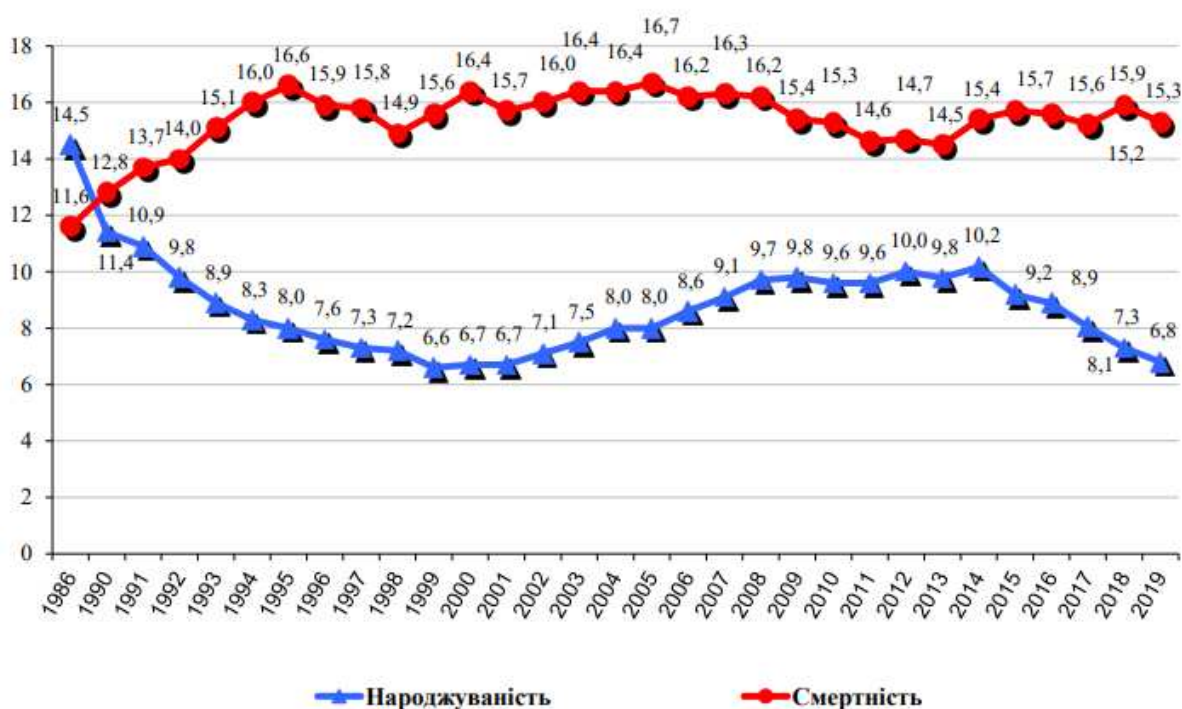
Таблиця 2.31 Динаміка випадків захворювання у Харківській області.

Роки	Кількість уперше в житті зареєстрованих випадків захворювань, тис од.								
	Усього	У тому числі:							
		новоутворення	хвороби нервової системи ¹	хвороби системи кровообігу	хвороби органів дихання	хвороби шкіри та підшкірної	клітковини	хвороби кістково-м'язової системи і сполучної тканини	хвороби сечостатевої системи
2015	1830,4	33,8	55,9	146,2	723,7	109,8	85,7	135,2	4,4
2016	1861,0	34,9	53,9	142,4	785,7	106,8	85,0	129,7	4,2
2017	1777,2	35,6	54,8	137,4	719,9	104,2	82,2	121,5	4,2

За інформацією з офіційного вебсайту Харківської обласної державної адміністрації Департаменту охорони здоров'я (<https://kharkivoda.gov.ua/>) щодо основних показників здоров'я населення Харківської області – можна зробити висновки, що демографічні процеси в Харківській області відповідають загальній тенденції природного руху населення України. Беручи до уваги вікову структуру населення, варто відзначити, що найвища частка припадає на групу осіб працездатного віку, що свідчить про позитивну тенденцію соціально-демографічного та економічного розвитку населених пунктів. Меншу, проте значну частку займає категорія осіб старше працездатного віку. Переважання частки осіб старше працездатного віку над часткою осіб молодше працездатного віку говорить про поступове старіння населення.

Згідно офіційної інформації Департаменту охорони здоров'я Харківської обласної державної адміністрації, що наведена (<https://kharkivoda.gov.ua/>) – рівень народжуваності та смертності населення Харківської області за 1986-2019 рр. (на 1000 населення) наведено на діаграмі (рис. 2.10).

Рисунок 2.10 Рівень народжуваності та смертності населення Харківської області за 1986-2019 рр. (на 1000 населення).

Згідно наведеної структури смертності населення Харківської області по класам хвороб за 2019 рік – 69,09 % хвороби системи кровообігу; 14,04 % новоутворення; 5,26 % нещасні випадки та травми; 4,00 % хвороби органів травлення; 1,96 % хвороби органів дихання; 0,85 % інфекційні та паразитарні хвороби; 0,47 хвороби сечостатевої системи; 0,28 % хвороби нервової системи; 4,033 усі інші причини.

Таблиця 2.32 Причини смертності населення Харківської області.

Причини смертності	Абсолютне число померлих		Показник на 100 тис. населення	
	2018	2019	2018	2019
Всі причини	42600	40611	1590,52	1526,75
1. Інфекційні та паразитарні хвороби у тому числі:	371	344	13,85	12,93
- туберкульоз	232	210	8,66	7,89
2. Новоутворення у тому числі:	5801	5709	216,59	214,63
- злоякісні, з них	5761	5672	215,09	213,24
- органів травлення	2047	2019	76,43	75,90
- органів дихання	977	1004	36,48	37,74
- молочної залози *	561	516	39,02	36,15
- жіночих статевих органів *	491	474	34,15	33,21
- кровотворної, лімфоїдної та споріднених тканин	319	330	11,91	12,41
3. Хвороби крові і кровотворних органів	19	20	0,71	0,75
4. Хвороби ендокринної системи у тому числі:	100	94	3,73	3,53
- цукровий діабет	89	83	3,32	3,12
5. Розлади психіки та поведінки у тому числі:	36	23	1,34	0,86
- внаслідок вживання алкоголю	27	16	1,01	0,60
6. Хвороби нервової системи	140	115	5,23	4,32
7. Хвороби ока та його придаткового апарату	0	0	0,00	0,00
8. Хвороби вуха та соскоподібного відростку	9	7	0,34	0,26
9. Хвороби системи кровообігу у тому числі:	29852	28060	1114,56	1054,90
- ревматизм (всі форми)	32	19	1,19	0,71
- гіпертонічна хвороба (всі форми)	18	7	0,67	0,26
- ішемічна хвороба серця	22531	21152	841,22	795,20
- цереброваскулярні хвороби	5254	5007	196,16	188,24
10. Хвороби органів дихання у тому числі:	894	797	33,38	29,96

- гострі респіраторні інфекції	1	1	0,04	0,04
- грип і пневмонія	644	578	24,04	21,73
11. Хвороби органів травлення у тому числі:	1685	1623	62,91	61,02
- хвороби стравоходу, шлунка та 12- палої кишки	259	190	9,67	7,14
- алкогольна хвороба печінки	70	75	2,61	2,82
- інші хвороби печінки	898	864	33,53	32,48
12. Хвороби шкіри та підшкірної клітковини	57	59	2,13	2,22
13. Хвороби кістково-м'язової системи та сполучної тканини	24	19	0,90	0,71
14. Хвороби сечостатевої системи у тому числі:	186	189	6,94	7,11
- сечокам'яна хвороба	25	28	0,93	1,05
15. Ускладнення вагітності, пологів, післяпологового періоду **	1	4	0,16	0,63
16. Окремі стани, що виникають у перинатальному періоді ***	70	80	3,67	4,56
17. Вроджені вади розвитку, деформації та хромосомні аномалії	77	66	2,87	2,48
18. Травми, отруєння та деякі інші наслідки дії зовнішніх чинників у тому числі:	2166	2137	80,87	80,34
- токсична дія алкоголю	332	335	12,40	12,59
19. Інші причини	1112	1265	41,52	47,56

* Показник на все жіноче населення

** Показник на жіноче населення фертильного віку

*** Показник на 1000 народжених живими

Хвороби системи кровообігу займають перше місце в структурі смертності населення та перше місце серед причин інвалідизації населення і є однією з найважливіших причин надсмертності чоловіків працездатного віку. Серед причин інвалідизації населення ведучі місця займають ішемічна та гіпертонічна хвороби, судинні ураження мозку. З віком відмічається підвищення рівня захворюваності на хвороби системи кровообігу. У жінок показники захворюваності (крім інфаркту міокарда) вищі ніж у чоловіків. В розвитку хвороб системи кровообігу найбільше значення має дві основні групи: соціально-культурні фактори та внутрішні фактори ризику. До першої групи факторів ризику відносяться: вживання висококалорійної їжі, яка

багата вуглеводами, жирами та холестеринном; тютюнопаління; малорухливий спосіб життя; постійний нервовий стрес. До другої групи факторів ризику відносяться артеріальна гіпертензія; гіперхолестеренемія; порушена толерантність до вуглеводів; ожиріння; спадковість. Ступінь впливу кожного із названих факторів та їх комбінація різна. Витрати на лікування, реабілітацію та соціальне забезпечення хворих на хвороби системи кровообігу стають фінансовим тягарем для суспільства.

Серед ймовірних причин захворюваності населення можна назвати високий рівень розвитку промисловості та урбанізації, який створює прискорений, стресовий ритм життя, який негативно впливає на організм людини, підсилює прояви девіантної поведінки, що і являється провокуючим фактором; старіння нації; не дотримання здорового способу життя. Станом на теперішній час загальноновизнано, що епідемія хронічних неінфекційних захворювань, у тому числі і хвороб системи кровообігу, значною мірою пов'язана зі способом життя і виникненням внаслідок цього фізіологічних факторів ризику.

За останні 10 років у нашій країні відзначають невпинну тенденцію до підвищення рівня захворюваності на злоякісні новоутворення із щорічним збільшенням приблизно на 3 %. Злоякісні новоутворення спричиняють більше 15 % усіх смертей і поступаються за цим показником лише серцево-судинним захворюванням. Ризик розвитку онкологічних захворювань становить 27,7 % у чоловіків та 18,5 % у жінок. Щорічна летальність внаслідок онкологічних захворювань, у 2–10 разів перевищує аналогічний показник у розвинених країнах світу. В Україні хворі онкологічного профілю становлять 25 % інвалідів. Результати світових епідеміологічних досліджень злоякісних новоутворень свідчать про швидкі темпи підвищення захворюваності на рак та поширеності злоякісних новоутворень із різким зростанням смертності у віці старше 60 років.

Смертність від хвороб органів травлення посідає четверте місце у структурі смертності населення (після хвороб системи кровообігу, новоутворень і нещасних випадків). У структурі смертності від хвороб органів травлення переважають цироз печінки, панкреатит, ускладнений перебіг виразки шлунка і дванадцятипалої кишки. При вирішенні проблем щодо хвороб органів травлення необхідно орієнтуватися на характер відтворення і втрати здоров'я населення, як важливі критерії економічного і соціального благополуччя суспільства.

Особливість смертності населення від хвороб органів травлення протягом другої декади XXI ст. полягає в тому, що це єдина причина, від якої смертність має виразну тенденцію до зростання.

Факторами ризику виникнення цих захворювань є низька якість харчування, його незбалансованість, незадовільна організація харчування вдома і на роботі, психоемоційне перенапруження, самолікування, пізнє звернення за кваліфікованою медичною допомогою. Симптоми шлунково-

кишкового тракту дуже поширені і мають значні економічні та соціальні наслідки.

Спостерігається нівелювання статевих відмінностей в частоті жовчнокам'яної хвороби, виразкової хвороби шлунка та дванадцятипалої кишки; відбувається розширення вікових меж формування патології органів травлення; простежується чітка тенденція до збільшення захворюваності на патологію верхніх відділів шлунково-кишкового тракту.

Інфекційні хвороби залишаються однією з основних причин інвалідності та смертності населення в Харківській області. Підвищення рівня інфекційної захворюваності пов'язане з негативними соціально-економічними змінами в країні, військовими конфліктами, внутрішньою та зовнішньою міграцією, екологічними катаклізмами, появою нових нозологічних форм хвороб.

Зважаючи на те, що інфекційні захворювання найчастіше вражають соціально незахищені верстви населення, стає зрозуміло, чим викликана особлива увага до цих хвороб і в сучасному українському суспільстві.

Так, потрапляння забруднюючих речовин в організм людини до органів дихання та травлення викликає ризик розвитку їх хвороби. До складу пилу можуть входити особливо небезпечні частинки, такі як свинець, кадмій, ртуть, діоксини. На населення, що мешкає поблизу промислових підприємств, можуть мати вплив сполуки речовин, що утворюються в результаті технологічних процесів.

Серед хвороби, які можуть мати відношення до забруднення довкілля, слід виділити хвороби органів дихання, захворювання на хронічний бронхіт та астму, а також інфекційні захворювання та новоутворення.

На підставі наведених даних можна зробити висновок, що рівень захворюваності населення області хворобами, які можуть мати відношення до забруднення довкілля, є достатньо високим.

Слід зазначити, що охорона здоров'я населення – це соціальна проблема, яка величезною мірою залежить від: умов праці, житлово-комунального забезпечення, культури, харчування та доступності і якості медичної допомоги.

У Старосалтівській територіальній діє 1 заклад охорони здоров'я до якого входять: 3 амбулаторії; 6 фельдшерських пунктів.

У службі охорони здоров'я працює 23 медичних працівники. Усі підрозділи входять до складу Комунального некомерційного підприємства «Старосалтівський Центр первинної медико-санітарної допомоги Старосалтівської селищної ради» Чугуївського району Харківської області.

В центрі громади, смт. Старому Салтові розташована амбулаторія ЗПСМ № 1 (10 працівників), яка обслуговує до 2500 осіб населення ТГ (сmt. Старий Салтів, с. Зарічне, с. Металівка, с. Березники, с. Хотімля). Зона обслуговування амбулаторії – 15 км. В 2018 році завершена реконструкція цієї будівлі.

В приміщенні амбулаторії працює денний стаціонар, лікарі ЗПСЛ та лікар педіатр, здійснюється забір біоматеріалів для проведення аналізів.

До 2020 року Старосалтівська ТГ передавала отриману з центрального бюджету медичну субвенцію до бюджету Вовчанської районної ради. На теперішній час в громад і утворений власний Комунальний заклад охорони здоров'я, процес передачі первинної медичної ланки з району до громади повністю завершено.

Таблиця 2.33 Мережа закладів охорони здоров'я у Старосалтівській територіальній громаді.

№ з/п	Назва населеного пункту	Кількість декларацій 01.04.2021	Неукладених декларацій	Кількість населення	В тому числі			Штат медичних працівників		Загальна площа приміщень
					Дітей дошкільного віку	Дітей шкільного віку	Громадян пенсійного віку	Штатна одиниці	Фізичні особи	
1	АЗПСМ № 1, 2		1599	3590	158	397	938			
2	АЗПСМ № 1							10,2 5	11	196,7
3	сmt. Старий Салтів	1465								
4	ФП с. Хотімля	624	576	1168	69	125	418	1,5	1	159,6
5	с. Перківка	4	10	10	2	0	2			
6	ФП с. Зарічне	264	337	575	30	43	165	1,5	2	63,7
7	с. Березники	5	4	9	2	4	7			
8	с. Металівка	11	32	3	2	2	14			
9	АЗПСМ № 2							0,25	5	8,4
10	сmt. Старий Салтів	717								
11	ФП с. Шестакове	257	449	664	24	59	185	1,5	2	109,2
12	с. Федорівка	13	45	51	9	1	12			
13	ФП с. Молодова	201	361	524	22	60	134	1,5	1	53,1
14	АЗПСМ с. Гонтарівка							4,5	3,5	63,8
15	с. Гонтарівка	182	109	282	22	33	51			
16	с. Дідівка	3	12	15	0	1	6			
17	с. Паськівка	22	38	57	3	6	14			
18	с. Вишневе	167	98	268	11	32	49			

19	с. Радькове	23	15	31	3	7	6			
20	с. Середівка	42	42	86	1	10	17			
21	ФП с. Томахівка	92	120	214	13	22	60	1,5	0	56,5
22	с. Широке	17	18	31	4	8	6			
23	ФП с. Кирилівка	193	476	476	29	36	132	1,5	1	
24	с. Москалівка	49	73	75	5	3	22			62,8
25	с. Погоріле	6	10	10	1	0	6			

Для забезпечення якісного надання медичних послуг в КНП «Старосалтівський ЦПМСД» є один реанімобіль (для виїздів лікарів) та три службових автомобілі.

В листопаді-грудні 2018 року розпочалося будівництво нової амбулаторії загальної практики сімейної медицини № 2 по вул. Миру, 33-а смт. Старий Салтів. Дане будівництво буде завершено у 2021 році.

Ймовірні зміни стану здоров'я населення, якщо ДДП не буде затверджено

Виконання завдань та заходів Плану щодо:

- будівництва та капітального ремонту водних свердловин;
- заміни запірно-регулюючої арматури з установкою контрольно-вимірювальних приладів і автоматики;
- обладнання водозабірної вузла установкою для профілактичного знезараження води;
- реконструкції, капітального ремонту, модернізації мереж централізованої системи водопостачання та водовідведення;
- реконструкції, капітального ремонту очисних споруд каналізації;
- модернізації систем опалення, без впровадження енергозбереження, енергоефективності та заходів комплексної термомодернізації комунальних об'єктів;
- облаштування полігону твердих побутових відходів;
- впровадження інтегрованого поводження з побутовими відходами на території Старосалтівської територіальної громади на основі ефективного використання фінансових ресурсів та з використанням моделі міжмуніципального співробітництва;
- забезпечення 100% охоплення населення послугами з вивезення побутових відходів та рідких нечистот шляхом придбання та подальшої експлуатації комунальної техніки (спеціально обладнаних для вивезення побутових відходів та рідких нечистот транспортних засобів та іншої техніки), придбання необхідної кількості устаткування (контейнерів);
- розроблення схеми санітарного очищення території Старосалтівської територіальної громади;
- збільшення укладених договорів з юридичними особами на вивіз ТПВ/рідких нечистот;

- збільшення укладених договорів з фізичними особами на вивіз ТПВ/рідких нечистот;
- ліквідації стихійних смітників;
- охоплення закладів освіти на вивіз ТПВ;
- додаткового охоплено вивозом ТПВ населених пунктів;
- придбання обладнання для пресування ПЕТ пляшок, а також забезпечення умов для організованого відпочинку населення та інше, забезпечить послаблення можливого впливу на навколишнє природне середовище та здоров'я населення.

Крім того, з метою поліпшення здоров'я мешканців громади, забезпечення доступу всіх громадян до медичних послуг належної якості, покращення якості та доступності надання всіх рівнів медичної допомоги населенню, формування у громадян пріоритету здорового способу життя Планом передбачається реалізація наступних заходів:

- введення в експлуатацію нової амбулаторії в смт. Старий Салтів;
- підвищення рівня надання та покращення якості наданих послуг в сфері соціальних послуг;
- підвищення рівня задоволення мешканцями пропозицією в сфері соціальних послуг;
- підвищення рівня надання та покращення якості наданих послуг в сфері охорони здоров'я;
- зменшення рівня захворюваності мешканців;
- покращення стану здоров'я мешканців громади;
- підвищення рівня задоволення мешканцями пропозицією в сфері медичних послуг та інше.

У разі, якщо План не буде затверджено, всі заходи ДДП не будуть комплексними, інтегрованими та ефективними, адже інерційний характер розвитку ситуації в економіці та соціальному житті громади сприятиме накопиченню екологічних проблем, серед яких значна амортизація комунального обладнання та незадовільний стан інфраструктури, що можуть нести загрози техногенного характеру. Більш того, може виникнути кумулятивний ефект з проблем, що ускладнить існуючу екологічну ситуацію. Особливу загрозу може становити проблема накопичення та утилізації твердих побутових відходів, підвищиться ризик використання небезпечних технологій утилізації ТПВ та будівництва об'єктів та підприємств, викиди яких можуть погіршити якість атмосферного повітря, поверхневих та підземних водних ресурсів, земельних ресурсів та ґрунтів, а це, в свою чергу, може підвищити ризик виникнення новоутворень і хвороб органів дихання у населення, призвести до зниження біорізноманіття тощо.

3. Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)

План соціально-економічного розвитку Старосалтівської територіальної громади Чугуївського району Харківської області до 2026 року підготовлений на основі аналізу розвитку населених пунктів, що входять до складу територіальної громади за попередній період та визначає цілі, пріоритети соціально-економічного розвитку та прогностичні показники на 2021-2026 роки, а також заходи, спрямовані на забезпечення необхідних умов для планомірного і послідовного наближення рівня життя мешканців громади до європейських стандартів за рахунок збалансованого використання внутрішнього і зовнішнього потенціалу та збереження унікальних духовних і культурних традицій.

Метою цього Плану соціально-економічного розвитку Старосалтівської ТГ є розроблення комплексу містобудівної та землепорядної документації для обґрунтування основних довгострокових та поточних пріоритетів розвитку територіальної громади, динамічного збалансованого соціально-економічного розвитку громади, гармонійного узгодження інтересів та ефективної взаємодії влади, бізнесу та громадськості, залучення інвестицій в громаду.

Законодавчою основою для розроблення Плану соціально-економічного розвитку Старосалтівської ТГ є Закон України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» від 23.03.2000 № 1602-III, постанова Кабінету Міністрів України від 26.04.2003 № 621 «Про розроблення прогностичних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проекту державного бюджету» із змінами, внесеними постановами Кабінету Міністрів України від 23.09.2015 № 741, Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» від 05.02.2015 № 157-VIII та рекомендації щодо типової структури плану та показників соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади, Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 30.03.2016 № 75 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо формування і реалізації прогностичних та програмних документів соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади.

Стратегічна екологічна оцінка Плану соціально-економічного розвитку Старосалтівської ТГ дає можливість зосередитися на всебічному аналізі можливого впливу планованої діяльності на довкілля та здоров'я населення, а також використовувати результати цього аналізу для запобігання або пом'якшення екологічних наслідків в процесі стратегічного планування.

План розроблено з урахуванням завдань та положень інших документів державного планування, а саме:

- Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695;
- Стратегії сталого розвитку України до 2030 року, схваленої Указом Президента України від 30.09.2019 № 722/2019;
- Стратегії розвитку Харківської області на 2021-2027 роки та Плану заходів з її реалізації на 2021-2023 роки, затвердженої рішенням Харківської обласної ради від 27.02.2020 №1196-VII;
- Стратегії сталого розвитку Старосалтівської ТГ на 2018-2026 роки затвердженої рішенням XXXVII сесії Старосалтівської селищної ради VII скликання від 29.05.2018 № 1789;
- Закону України «Про стимулювання розвитку регіонів» від 08.08.2005 № 2850-IV;
- Закону України «Про засади державної регіональної політики» від 05.02.2015 № 156-VIII;
- Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» від 05.02.2015 № 157-VIII.

План підготовлений на основі аналізу розвитку населених пунктів, що входять до складу територіальної громади за попередній період та визначає цілі, пріоритети соціально-економічного розвитку та прогностичні показники на 2021-2026 роки, а також заходи, спрямовані на забезпечення необхідних умов для планомірного і послідовного наближення рівня життя мешканців громади до європейських стандартів за рахунок збалансованого використання внутрішнього і зовнішнього потенціалу та збереження унікальних духовних і культурних традицій.

Старосалтівська територіальна громада – територія високого рівня життя, активності та інтеграції мешканців, що досягається завдяки розвиненій інфраструктурі та добре функціонуючій сфері суспільних послуг, зокрема в освіті, культурі, спорті та охороні здоров'я. Робочі місця забезпечуються за рахунок багаточисельних малих та середніх підприємств, в тому числі в сфері переробки сільгосппродукції. Багатства природного середовища сприяють громаді в подальшому сталому розвитку як відомого та привабливого осередку активного туризму.

Записи представленого бачення майбутнього громади вказують, що в першу чергу вона має стати привабливим місцем проживання для своїх мешканців. Цю привабливість формуватимуть задовільний рівень життя в добре організованій спільноті, в якій панує взаєморозуміння. Це стане можливим в тому числі завдяки доступу до сучасної технічної інфраструктури та широкій пропозиції в сфері суспільних послуг. Економіка громади базуватиметься на малому та середньому підприємстві, в тому числі в сфері переробки власної сільськогосподарської продукції. Завдяки сприятливим природним умовам активно розвиватиметься сфера туризму.

План визначає цілі, пріоритети та прогностичні показники соціально-економічного розвитку Старосалтівської ТГ на 2021–2026 роки, а також

заходи, спрямовані на забезпечення необхідних умов для стабілізації економіки, подальшого зростання та запобігання економічному спаду.

Серед стратегічних цілей Плану соціально-економічного розвитку Старосалтівської ТГ, в тому числі в рамках розвитку технічної інфраструктури та забезпечення екологічної безпеки громади, що мають безпосередній вплив на навколишнє середовище, можна виділити:

- будівництво та капітальний ремонт водних свердловин;
- реконструкція, капітальний ремонт, модернізація мереж централізованої системи водопостачання, водовідведення та каналізації;
- реконструкція, капітальний ремонт очисних споруд каналізації;
- облаштування полігону твердих побутових відходів;
- організація місць громадського відпочинку на земельних ділянках зелених територій загального користування та інше.

З метою реалізації заходів та завдань Плану соціально-економічного розвитку Старосалтівської ТГ заплановано будівництво, розширення та реконструкція об'єктів планованої діяльності та передбачається розробка низки проєктів, серед яких можуть бути проєкти, які відповідно до пунктів 8, 18 частини другої та пунктів 10, 11, 13 частини третьої статті 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» підлягатимуть оцінці впливу на довкілля до прийняття рішення про провадження планованої діяльності.

Відповідно до частини першої статті 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля», здійснення оцінки впливу на довкілля є обов'язковим у процесі прийняття рішень про провадження планованої діяльності, визначеної пунктом 13 частини третьої статті третьої. Така планована діяльність підлягає оцінці впливу на довкілля до прийняття рішення про провадження планованої діяльності.

У результаті реалізації заходів Плану можна очікувати такі результати:

- поліпшення екологічної ситуації на території громади;
- зниження рівня антропогенного навантаження на довкілля;
- покращання існуючого стану навколишнього природного середовища шляхом зменшення викидів і скидів забруднюючих речовин в навколишнє середовище;
- підвищення привабливості громади для туристів та інвестиційної привабливості;
- підвищення якості послуг по утриманню доріг;
- забезпечення якісного та безперебійного постачання води;
- підвищення якості води, оптимізація споживання води;
- забезпечення умов для ефективного контролю водопостачання;
- забезпечення якісного та безперебійного водовідведення;
- покращення якості послуг благоустрою;
- покращення екологічної складової, що підвищить привабливість громади для туристів та відпочиваючих;
- забезпечення епідеміологічного благополуччя населення та екологічної безпеки на території громади;

- зменшення засміченості;
- зменшення витрат на поводження з твердими побутовими відходами;
- забезпечення місцями для відпочинку;
- покращення туристичної привабливості;
- підвищення якості та доступності до послуг в сфері відпочинку;
- підвищення рівня надання соціальних послуг для категорій мешканців, що найбільш потребують допомоги;
- забезпечення доступу мешканців до послуг лікарів;
- раннє виявлення захворювань;
- зменшення рівня захворюваності;
- підвищення рівня працездатності та інше.

SWOT-аналіз є дієвим інструментом для прийняття стратегічних, коротко- та довгострокових управлінських рішень щодо подальшого удосконалення ДДП з урахуванням регіональних особливостей. Виявлені при проведенні SWOT-аналізу слабкості, можливості і загрози можуть бути використані при прийнятті стратегічних, коротко- та довгострокових управлінських рішень. Результати SWOT – аналізу екологічної ситуації у Харківській області наведено в табл. 3.1.

Таблиця 3.1 SWOT-аналіз екологічної ситуації на території Жмеринської МТГ.

Сильні сторони	Слабкі сторони
1. Приваблива рекреаційна територія (5 малих річок, річка Сіверський Донець, Печенізьке водосховище, хвойні та змішані ліси); 2. Вигідне географічне розташування, у т. ч. у відношенні м. Харкова; 3. Сприятливе місце для ведення туристичного бізнесу; 4. Стабільний екологічний стан території; 5. Розгалужена система підприємств різних галузей та форм власності; 6. Забезпеченість земельними та водними ресурсами; високий природно-ресурсний потенціал; 7. Відносна стабільність чисельності населення та обсягів його енергоспоживання; 8. Значні запаси водних ресурсів; 9. Низьке екологічне навантаження; 10. Наявність великих природоохоронних територій.	1. Недостатньо розвинута туристична інфраструктура; 2. Неефективна інфраструктура території з високим рівнем зносу (моральне та фізичне зношення); 3. Неякісний стан автомобільних доріг; 4. Недостатня кількість і ефективність природоохоронних заходів; 5. Відсутність єдиної енергозберігаючої політики; 6. Низька надійність роботи інженерних мереж; значні (20-30 %) втрати енергії при її транспортуванні; 7. Значний (до 70 %) знос інженерних мереж; 8. Високий ступінь фізичного зносу основних фондів; морально застаріле обладнання; 9. Віддаленість споживачів від водозаборів; 10. Висока залежність комунального підприємства від зростання цін на енергоносії.

Можливості	Загрози
1. Системні дії щодо розвитку туризму і екскурсійної діяльності; 2. Розвиток курортно- рекреаційних зон; 3. Тісна співпраця з науковими установами та вищими навчальними закладами м. Харкова; 4. Створення потужного консорціуму з енергозбереження; 5. Формування ефективної державної підтримки агропромислового комплексу; 6. Розвиток комунальної інфраструктури (у т.ч. енергоефективної системи теплопостачання); 7. Благоустрій та озеленення території; 8. Державна підтримка на реалізацію програм розвитку та реконструкції комунальної інфраструктури (зокрема системи водопостачання).	1. Нестабільність, зміна загальнонаціональної законодавчої та нормативно-правової бази; 2. Погіршення стану довкілля; неконтрольоване зростання вартості енергії в собівартості продукції та, відповідно, тарифів на послуги та цін на товари; 3. Висока залежність від погодно-кліматичних умов у плані забезпечення тваринництва кормовими ресурсами; 4. Низький рівень розвитку інфраструктури; 5. Низький рівень життя значної частки мешканців, що зумовлює загострення соціальної ситуації; 6. Збільшення зносу основних фондів об'єктів водопровідного господарства; 7. нестабільність водопостачання споживачів.

При гіпотетичному «нульовому» сценарії, якщо документ державного планування «План соціально-економічного розвитку Старосалтівської територіальної громади Чугуївського району Харківської області до 2026 року» не буде затверджений, подальший стабільний розвиток території Старосалтівської ТГ є проблематичним. Це може призвести до погіршення екологічної ситуації і як наслідок може відобразитися на умовах життя та здоров'ї населення.

Таблиця 3.2. Оцінка ймовірного впливу ДДП на довкілля відповідно до контрольного переліку.

№ з/п	Чи може виконання ДДП спричинити:	Негативний вплив			Пом'якшення стану
		так	ймовірно	ні	
Атмосферне повітря					
1	Збільшення викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел?		●		+
2	Збільшення викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел?		●		+
3	Погіршення якості атмосферного повітря?			●	+

4	Появу джерел неприємних запахів?			•	
5	Зміни повітряних потоків, вологості, температури або ж будь-які локальні чи регіональні зміни клімату?			•	
Водні ресурси					
6	Збільшення обсягів скидів у поверхневі води?		•		+
7	Будь-які зміни якості поверхневих вод (зокрема таких показників, як температура, розчинений кисень, прозорість, але не обмежуючись ними)?			•	+
8	Збільшення скидання шахтних і кар'єрних вод у водні об'єкти?			•	
9	Значне зменшення кількості вод, що використовуються для водопостачання населенню?			•	+
10	Збільшення навантаження на каналізаційні системи та погіршення якості очистки стічних вод?			•	+
11	Появу загроз для людей і матеріальних об'єктів, пов'язаних з водою (зокрема таких, як паводки або підтоплення)?			•	+
12	Зміни напрямів і швидкості течії поверхневих вод або зміни обсягів води будь-якого поверхневого водного об'єкту?			•	
13	Порушення гідрологічного та гідрохімічного режиму малих річок регіону?			•	
14	Зміни напрямку або швидкості потоків підземних вод?			•	
15	Зміни обсягів підземних вод (шляхом відбору чи скидів або ж шляхом порушення водоносних горизонтів)?			•	

16	Забруднення підземних водоносних горизонтів?			•	+
Поводження з відходами					
17	Збільшення кількості утворюваних твердих побутових відходів?		•		+
18	Збільшення кількості утворюваних чи накопичених промислових відходів IV класу небезпеки?		•		+
19	Збільшення кількості відходів I -III класу небезпеки?			•	+
20	Спорудження еколого - небезпечних об'єктів поведження з відходами?			•	
21	Утворення або накопичення радіоактивних відходів?			•	
Земельні ресурси					
22	Порушення, переміщення, ущільнення ґрунтового шару?		•		+
23	Будь-яке посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів?			•	
24	Зміни в топографії або в характеристиках рельєфу?			•	
25	Появу таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози через нестабільність літогенної основи або зміни геологічної структури?			•	
26	Суттєві зміни в структурі земельного фонду, чинній або планованій практиці використання земель?			•	
27	Виникнення конфліктів між ухваленими завданнями ДДП та цілями місцевих громад?			•	
Біорізноманіття та рекреаційні зони					

28	Негативний вплив на об'єкти природно-заповідного фонду (зменшення площ, початок небезпечної діяльності у безпосередній близькості або на їх території тощо)?			•	+
29	Зміни у кількості видів рослин або тварин, їхній чисельності або територіальному представництві?			•	+
30	Збільшення площ зернових культур або сільськогосподарських угідь в цілому?			•	
31	Порушення або деградацію середовищ існування диких видів тварин?			•	
32	Будь-який вплив на кількість і якість наявних рекреаційних можливостей?			•	
33	Будь-який вплив на наявні об'єкти історико-культурної спадщини?			•	
34	Інші негативні впливи на естетичні показники об'єктів довкілля (перепони для публічного огляду мальовничих краєвидів, появу естетично неприйнятних місць, руйнування пам'ятників природи тощо)?			•	
Населення, інфраструктура					
35	Зміни в локалізації, розміщенні, щільності та зростанні кількості населення будь-якої території?			•	+
36	Вплив на нинішній стан забезпечення житлом або виникнення нових потреб у житлі?			•	

37	Суттєвий вплив на нинішню транспортну систему, зміни в структурі транспортних потоків?			•	
38	Необхідність будівництва нових об'єктів для забезпечення транспортних сполучень?			•	
39	Потреби в нових або суттєвий вплив на наявні комунальні послуги?			•	
40	Появу будь-яких реальних або потенційних загроз для здоров'я людей?			•	
Екологічне управління та моніторинг					
41	Послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки?			•	
42	Погіршення екологічного моніторингу?			•	
43	Усунення наявних механізмів впливу органів місцевого самоврядування на процеси техногенного навантаження?			•	
44	Стимулювання розвитку екологічно небезпечних галузей виробництва?			•	
Інше					
45	Підвищення рівня використання будь-якого виду природних ресурсів?		•		+
46	Суттєве вилучення будь-якого невідновного ресурсу?			•	
47	Збільшення споживання значних обсягів палива або енергії?			•	+
48	Суттєве порушення якості природного середовища?			•	+
49	Появу можливостей досягнення короткотермінових цілей, які ускладнюватимуть досягнення довготривалих цілей у майбутньому?			•	

50	Такі впливи на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності викличуть значний негативний екологічний ефект, що матиме значний негативний прямий або опосередкований вплив на добробут людей?			•	
----	---	--	--	---	--

Керуючись стратегічними й оперативними цілями та на основі оцінок, представлених в Таблиці 3.1 та Таблиці 3.2, можна зробити такі висновки щодо ймовірних наслідків для довкілля від реалізації Плану:

Земельні ресурси та ґрунти Реалізація Плану охоплює територію Старосалтівської територіальної громади, при цьому заходи визначені нею, зосередженні на локальних територіях життєдіяльності населення. Виконання заходів, що передбачені Планом, дозволить поліпшити загальну екологічну ситуації на території громади та позитивно вплинути на умови життєдіяльності і здоров'я населення Старосалтівської ТГ.

Внаслідок реалізації Плану не передбачається будь-якого посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів, змін у топографії, поява таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози. Реалізація заходів Плану не призведе до суттєвих змін у структурі земельного фонду, чинній або плановій практиці використання земель.

Планом передбачаються заходи, що стосуються земельних ресурсів та ґрунтів:

- будівництво та капітальний ремонт водних свердловин;
- заміна запірно-регулюючої арматури з установкою контрольно-вимірювальних приладів і автоматики;
- обладнання водозабірної вузла установкою для профілактичного знезараження води;
- реконструкція, капітальний ремонт, модернізація мереж централізованої системи водопостачання та водовідведення;
- реконструкція, капітальний ремонт очисних споруд каналізації;
- модернізація систем опалення, впровадження енергозбереження, енергоефективності та заходів комплексної термомодернізації комунальних об'єктів;
- облаштування полігону твердих побутових відходів;
- ліквідація стихійних смітників;
- організація місць громадського відпочинку на земельних ділянках зелених територій загального користування та інше.

Впровадження планованої діяльності щодо: видобування корисних копалин загальнодержавного значення; будівництва трубопроводів для транспортування води; прокладання кабелів, трубопроводів та інших

комунікацій на землях водного фонду; утилізації, видалення, оброблення, знешкодження, захоронення побутових відходів – може мати значний вплив на довкілля (пункти 8, 18 частини другої та пункти 10, 11, 13 частини третьої статті 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»).

Також заходами Планом заплановано проведення робіт по будівництву, реконструкції та капітальному ремонту різних видів об'єктів, мереж та споруд, що завжди пов'язано з порушенням ґрунтового покриву земель, на яких заплановано впровадження діяльності.

Ймовірний вплив на ґрунтовий покрив відбудеться при будівельних роботах, прокладанні інженерних комунікацій та вертикальному плануванні території під час реалізації завдань та заходів Плану. Можливо відбудеться антропогенна трансформація існуючого рельєфу території від планувальних робіт під час реалізації заходів ДДП. З огляду на тимчасовий характер впливу та його локальність, вплив приймається, як допустимий.

Також можливе забруднення, засмічення та порушення ґрунтів від неочищених господарсько-побутових та поверхневих (дощових і талих) стічних вод. З метою недопущення та зниження ризику забруднення ґрунтів на території територіальної громади заходами Плану, що відповідають основним засадам (стратегіям) державної екологічної політики України та забезпечують поліпшення екологічної ситуації і підвищення рівня екологічної безпеки, передбачається: реконструкція, капітальний ремонт, модернізація мереж централізованої системи водопостачання та водовідведення; реконструкція, капітальний ремонт очисних споруд каналізації.

Звітом про СЕО надаються рекомендації щодо забезпечення повного врахування природоохоронних вимог під час вирішення питань щодо зміни цільового призначення земельних ділянок для розміщення об'єктів будівництва.

Рослинний та тваринний світ Планом не передбачається реалізація заходів, які можуть призвести до негативного впливу на існуючі чи заплановані до заповідання території та об'єкти природно-заповідного фонду.

Реалізація ДДП запланована за межами територій та об'єктів природно-заповідного фонду, їх охоронних зон, земель природно-заповідного фонду України, територій та об'єктів, що мають особливу екологічну, наукову і естетичну цінність та об'єктів комплексної охорони, в зв'язку з чим можна зробити висновок, що реалізація заходів, що визначені Планом не має впливу на території з природоохоронним статусом.

Крім того, з метою охорони природних ресурсів та їх раціонального використання, збереження природного стану наявних біоценозів, поліпшення екологічної ситуації на території громади Планом заплановано ряд заходів щодо охорони навколишнього природного середовища, які можуть позитивно вплинути на чисельності різних видів флори та фауни.

На території громади Планом запланований розвиток рекреаційної та туристичної інфраструктури є одним із пріоритетних напрямків

функціонування громади, що обумовлює в собі систему сталого розвитку території за рахунок стимулювання ефективної діяльності малого і середнього бізнесу та збільшення рівня зайнятості місцевого населення.

Впровадження передбачених Планом заходів щодо охорони навколишнього природного середовища забезпечить найбільший рівень збереження природного стану наявних біоценозів та призведуть до поліпшення екологічної ситуації на території громади.

Ймовірний вплив Реалізація заходів ДДП не матиме суттєвого впливу на зміни та динаміку розвитку природних популяцій. Помірний вплив на тваринний світ відбуватиметься за рахунок техногенного шуму від будівельної техніки та механізмів під час реалізації заходів Плану щодо будівництва планованих об'єктів, споруд та комунікацій. Але такий вплив носитиме тимчасовий характер, припиняється по закінченню будівельних робіт, такий вплив можна оцінити як допустимий.

Натомість Планом передбачено реалізація заходів щодо збереження природної різноманітності ландшафтів, генофонду тваринного і рослинного світу та підтримає загальний екологічний баланс на території громади.

Геологічні та гідрографічні умови

Планом не передбачається реалізація завдань та заходів, які можуть призвести до негативного впливу на геологічне і гідрогеологічне середовище на території ТГ.

Ймовірний вплив на геологічне середовище під час реалізації заходів Програми можливий лише під час проведення робіт по будівництву, реконструкції та капітальному ремонту систем каналізаційних мереж, каналізаційних напірних колекторів, каналізаційних насосних станцій, очисних споруд та гідроспоруд – матиме незначний вплив для геологічного середовища та тимчасовий характер, після закінчення будівельних робіт прилеглу територію необхідно упорядковувати за рахунок проведення благоустрою та упорядкування. При проведенні будівельних робіт вплив на геологічне середовище можна оцінити як помірний. Впровадження заходів, що передбачені ДДП, не призведе до зміни водно-фізичних та інших властивостей ґрунтів.

У процесі будівництва та капітального ремонту водних свердловин очікується вплив на геологічне середовище у вигляді порушення геологічного розрізу буровим інструментом, встановлення та цементацию обсадних металевих колон.

Розбурювання порід буде відбуватися відносно невеликим діаметром, шарошковими долотами з промивкою глинистим розчином та чистою водою. Глинистий розчин готується з чистої води та природного матеріалу (часів'ярських та бентонітових глин). Проведення прострілювально-вибухових робіт, що викликають негативні наслідки в геологічному середовищі не передбачається.

Вплив на навколишнє природне середовища планованої діяльності по будівництву та капітальному ремонту водних свердловин необхідно оцінити

під час здійснення процедури оцінки впливу на довкілля. Звітом про СЕО надаються рекомендації щодо обов'язкової оцінки впливу на довкілля планованої діяльності по будівництву водозабірної свердловини, видобуванню корисних копалин.

Водні ресурси План не передбачає створення нових підприємств із значними обсягами скидів у підземні водні об'єкти. Проте, з метою охорони водних ресурсів та їх раціонального використання в План визначено за необхідне виконання ряду заходів щодо вирішення проблемних питань з охорони і раціонального використання водних ресурсів на території громади:

- будівництво та капітальний ремонт водних свердловин;
- заміна запірно-регулюючої арматури з установкою контрольно-вимірювальних приладів і автоматики;
- обладнання водозабірної вузла установкою для профілактичного знезараження води;
- реконструкція, капітальний ремонт, модернізація мереж централізованої системи водопостачання та водовідведення;
- реконструкція, капітальний ремонт очисних споруд каналізації.

Такі види планованої діяльності, як реконструкція та капітальний ремонт споруд для очищення стічних вод, ймовірно проводяться на землях водного фонду та найчастіше призводять до скидання забруднюючих речовин у водні об'єкти.

Слід зазначити, що відповідно до вимог статті 105 Водного кодексу України – всі свердловини на воду, не придатні для експлуатації, покинуті спостережні та пошукові свердловини на всі види корисних копалин, а також вертикальні й інші гірничо-пошукові та експлуатаційні гірничі виробки і покинуті криниці повинні бути затампоновані чи ліквідовані.

Впровадження господарська діяльність, що призводить до скидання забруднюючих речовин у водні об'єкти, впровадження планованої діяльності з прокладання кабелів, трубопроводів та інших комунікацій на землях водного фонду, будівництво та капітальний ремонт водних свердловин може мати значний вплив на довкілля (пункти 1, 10, 13 частина 3 статті 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»).

Слід зазначити, що роботи на землях водного фонду повинні проводитися з обмеженнями відповідно до вимог статті 89 Водного Кодексу України. У прибережних захисних смугах уздовж річок, навколо водойм та на островах забороняється:

- 1) розорювання земель (крім підготовки ґрунту для залуження і залісення), а також садівництво та городництво;
- 2) зберігання та застосування пестицидів і добрив;
- 3) влаштування літніх таборів для худоби;
- 4) будівництво будь-яких споруд (крім гідротехнічних, навігаційного призначення, гідрометричних та лінійних), у тому числі баз відпочинку, дач, гаражів та стоянок автомобілів;
- 5) миття та обслуговування транспортних засобів і техніки;

б) влаштування звалищ сміття, гноєсховищ, накопичувачів рідких і твердих відходів виробництва, кладовищ, скотомогильників, полів фільтрації тощо.

Об'єкти, що знаходяться у прибережній захисній смузі, можуть експлуатуватись, якщо при цьому не порушується її режим. Замовник зобов'язаний:

- виконувати заходи щодо охорони земель від ерозії, підтоплення, забруднення відходами виробництва, хімічними і радіоактивними речовинами та від інших процесів руйнування;
- суворо дотримуватися встановленого режиму для прибережних захисних смуг;
- запобігати проникненню у водні об'єкти стічних вод, пестицидів і добрив через прибережні захисні смуги.

Звітом про СЕО надаються рекомендації щодо дотримання господарського режиму в межах прибережних захисних смуг на території селища.

Роботи в межах земель водного фонду (прибережна захисна смуга та водна поверхня) потребують отримання дозволу згідно постанови Кабінету Міністрів України від 12.07.2005 № 557 «Про затвердження Порядку видачі дозволів на проведення робіт на землях водного фонду». Дозвіл видається Держводагентством за погодженням з Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України. При цьому гарантується недопущення:

- порушення стійкості прибережних схилів (берегообвали, ерозійні та зсувні процеси, осідання);
- зосередження будь-яких забруднюючих речовин, сміття, деревини тощо;
- утворення перетинів водних потоків;
- перекриття течії води через водопропускні споруди різних типів та прогони мостів;
- затоплення та підтоплення прибережних територій.

Звітом про СЕО надаються рекомендації щодо реалізації заходів, спрямованих на поліпшення стану водних ресурсів, зокрема:

- сприяння розробки та встановлення прибережних захисних смуг навколо поверхневих водних об'єктів;
- отримання дозволу на спеціальне водокористування (в разі провадження господарської діяльності, що призводить до скидання забруднюючих речовин у водні об'єкти);
- отримання дозволу на проведення робіт на землях водного фонду (в разі провадження планованої діяльності в межах прибережних захисних смуг уздовж річок, навколо водойм).

Для забезпечення населення Старосалтівської територіальної громади якісною питною водою ДДП передбачається: заміна запірно-регулюючої арматури з установкою контрольно-вимірювальних приладів і автоматики; обладнання водозабірної вузла установкою для профілактичного

знезараження води; реконструкція, капітальний ремонт, модернізація мереж централізованої системи водопостачання, що дозволить знизити вплив на підземні водні ресурси на території громади.

Заходами та завданнями Плану передбачається будівництво та капітальний ремонт водних свердловин на території громади. Впровадження планованої діяльності з будівництва та капітального ремонту свердловин та по будівництву трубопроводів для транспортування води може мати значний вплив на довкілля (пункти 3, 10 частина 3 статті 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»).

В залежності від ступеня захищеності підземного водозабору, ризику мікробного та хімічного забруднення, особливостей санітарних, гідрогеологічних і гідрологічних умов, а також характеру забруднюючих речовин встановлюються межі зон санітарної охорони (далі – ЗСО) та їх окремих поясів. Радіус першого поясу зони санітарної охорони водозабірної свердловини згідно Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів 173-96 та ДБН В.2.5-74.2013 «Водопостачання. Зовнішні мережі та споруди. Основні положення проектування» становить 30 м (для захищених ґрунтів). Відповідно до розділу 15.1 ДБН В.2.5-74.2013 «Водопостачання. Зовнішні мережі та споруди» для водозабірних споруд, розташованих на території об'єкта, на якій неможливе забруднення ґрунту та підземних вод, а також для водозабірних споруд, розташованих у сприятливих санітарних, топографічних та гідрогеологічних умовах, розмір першого поясу ЗСО допускається зменшувати, але він повинен становити не менше ніж 15 м. В даному випадку водозабірна свердловина буде розташована на території об'єкту, на якій неможливе забруднення ґрунту та підземних вод, також ділянка розташована у сприятливих санітарних, топографічних та гідрогеологічних умовах, тому рішенням детального плану встановлюється розмір першого поясу зони санітарної охорони водозабірної свердловини радіусом 15 м.

Слід зазначити, що необхідно виконати вимоги Водного кодексу України щодо здійснення планування, огороження, озеленення та монтування охоронної сигналізації; каналізування будівель з відведенням стічних вод на очисні споруди.

Звітом про СЕО надаються рекомендації щодо обов'язкового отримання дозволу на спеціальне водокористування – на забір води з водних об'єктів (забір води з водних свердловин) із застосуванням споруд або технічних пристроїв.

З метою захисту підземних вод від можливого забруднення необхідно здійснити організацію зон санітарної охорони підземних джерел – водних свердловин та дотримання відповідного охоронного режиму в її межах.

Зони санітарної охорони для підземного джерела (свердловини) повинна складатися з трьох поясів:

- перший пояс (пояс суворого режиму), який включає територію розташування водозабірних споруд;

- другий і третій пояси (пояси обмежень і спостережень), які включають територію, яка призначається для охорони джерел водопостачання від мікробного (другий пояс) та хімічного (третій пояс) забруднення.

Другий і третій пояси – пояси обмежень, що включають територію, з якою в силу природних умов (поверхневий стік, гідрогеологічні умови) і в результаті промислового будівництва, побутового та іншого використання може бути пов'язано погіршення якості води в місці її забору з джерела.

Звітом про СЕО надаються рекомендації щодо виконання розрахунку другого і третього поясів, що включають територію, з якою в силу природних умов (поверхневий стік, гідрогеологічні умови) і в результаті промислового будівництва, побутового та іншого використання може бути пов'язано з погіршення якості води в місці її забору з джерела. Дані пояси визначаються гідродинамічним розрахунковим шляхом. Другий пояс – зона мікробного забруднення, включає територію, призначену для попередження забруднення води джерел водопостачання. Другий пояс враховує час виживаності мікроорганізмів. Третій пояс – зона хімічного забруднення, виходячи з умови дальності його поширення, приймаючи стабільним його складу у водному середовищі. У кожному з трьох поясів, а також в межах санітарно-захисної смуги, відповідно їх призначенню, встановлюється спеціальний режим і визначається комплекс заходів, спрямованих на попередження погіршення якості води.

Розрахунок зон санітарної охорони водозабірної свердловини, визначення меж зон санітарної охорони водного об'єкту (свердловини) необхідно провести під час здійснення процедури оцінки впливу на довкілля. Звітом про СЕО надаються рекомендації щодо обов'язкової оцінки впливу на довкілля планованої діяльності з відновлення водозабірної свердловини, видобуванню корисних копалин.

З приводу організації відведення та очищення поверхневих (дощових і талих) стічних вод з території громади слід зазначити, що вимогами статті 70 Водного кодексу України – скидати стічні води, використовуючи рельєф місцевості (балки, пониження, кар'єри тощо), забороняється.

Враховуючи вищевикладене, звітом про СЕО надаються рекомендації щодо відведення та очищення поверхневого стоку з території населених пунктів у відповідності до вимог діючого природоохоронного законодавства та встановлення очисних споруд зливної каналізації.

Ймовірний вплив З метою покращення екологічного стану поверхневий водних об'єктів на території громади, ДДП запланована реалізація заходів щодо винесення об'єктів забруднення з прибережних смуг та капітального ремонту водних свердловин проводяться задля недопущення забруднення підземних водних ресурсів.

Заходи щодо винесення об'єктів забруднення з прибережних смуг та капітального ремонту водних свердловин проводяться задля недопущення забруднення підземних водних ресурсів. Негативний вплив на водні ресурси під час реалізації завдань Плану не очікується.

Якщо вищезазначені заходи Плану не будуть реалізовані, подальший розвиток території Старосалтівської територіальної громади може спричинити техногенне навантаження на водні ресурси. Зокрема відсутність споруд для очищення стічних вод, водопровідних та каналізаційних мереж, може призвести до забруднення поверхневих та підземних водних ресурсів.

Атмосферне повітря Під час реалізації завдань та заходів ДДП можливе забруднення від стаціонарних джерел та пересувних джерел під час будівництва, розширення та реконструкції об'єктів планованої діяльності, що передбачаються заходами та завданнями Плану соціально-економічного розвитку Старосалтівської ТГ.

На території Старосалтівської територіальної громади серед основних енергетичних ресурсів, які застосовуються для систем теплопостачання є газ природний і тверде паливо (вугілля газове, дрова для опалення та інші).

З проведеного аналізу можна зробити висновок, що для громади важливою проблемою є розвиток енергоефективної системи теплопостачання для бюджетних установ, тому що майже всі приміщення закладів культури потребують вирішення питання теплопостачання (83%), а саме модернізації систем опалення. Заклади освіти, охорони здоров'я, дошкільні заклади потребують негайної термомодернізації будівель та впровадження заходів, що дозволяють знизити енергоспоживання, що дозволить зменшити існуюче навантаження на атмосферне повітря.

Впровадження енергоефективних заходів необхідно здійснювати на основі проведення ефективної цінової політики, цільового кредитування відповідних програм та проєктів за рахунок коштів державного, обласного та місцевих бюджетів, цільового фінансування окремих проєктів.

З метою покращення стану атмосферного повітря на території громади Звітом про СЕО надаються рекомендації щодо впровадження енергозбереження, енергоефективності та заходів комплексної термомодернізації комунальних об'єктів.

Враховуючи незадовільний стан дорожнього покриття, особливо комунальних доріг, одними із основних завдань Плану є утримання, ремонт комунальних доріг і тротуарів, а також збільшення кількості земельних насаджень на території громади, що подальшому дозволять покращити стан атмосферного повітря ТГ.

Ймовірний вплив Проведення будівельних робіт з метою реалізації заходів Плану супроводжується роботами, в процесі яких забруднюється атмосферне повітря. Найбільший вплив чинять будівельні машини та обладнання. Всі будівельні роботи мають пересувний характер, виконуються послідовно. Такі джерела умовно можна віднести до джерел нерегулярного забруднення атмосфери, тобто викиди в атмосферу забруднюючої речовини проводяться через нерівномірні проміжки часу. Характерною особливістю цих викидів є мала часова тривалість. Даний вид забруднення носить тимчасовий характер і обмежується терміном будівництва.

З метою покращення стану атмосферного повітря на території ТГ,

Планом запланована реалізація вище перелічених заходів зі зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря, що забезпечить поліпшення екологічної ситуації та підвищення рівня екологічної безпеки на території громади.

Кліматичні умови території Однією з ключових глобальних проблем сьогодення є негативний антропогенний вплив на довкілля, що є, зокрема причиною зростання концентрації парникових газів в атмосферному повітрі. Причиною зміни клімату є динамічні процеси зумовлені природними та антропогенними чинниками. Основними джерелами викидів парникових газів є промисловість, енергетика та транспорт. До парникових газів відносяться: двоокис вуглецю (CO_2), метан (CH_4), закис азоту (N_2O), гідрофторвуглеці (ГФВ), перфторвуглеці (ПФВ), гексафторид сірки (SF_6).

За даними Головного управління статистики у Харківській області, викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел у 2019 році склали 106,5 тис. тонн (у 2018 – 44,7 тис. тонн, у 2017 році – 45,0 тис. тонн). Переважна частина викидів забруднюючих речовин у атмосферне повітря надійшла від процесів спалювання в енергетиці (63,8% від загального обсягу викидів), добувної промисловості і розроблення кар'єрів (24,8%) та переробної промисловості (4,9%). Із загальної кількості викидів забруднюючих речовин найбільшу частину складають діоксид та інші сполуки сірки (38,92% від загального обсягу викидів), речовини у вигляді твердих суспендованих частинок (21,31%), метану (13,87%) та оксиду вуглецю (13,1%). Крім того, від стаціонарних джерел забруднення в атмосферне повітря надійшло 7600 тис. тонн діоксиду вуглецю.

Попри окремі спостереження за наслідками глобальних змін клімату в області немає системних досліджень, які б стали основою для планування та реалізації заходів з попередження шкідливих впливів на клімат і адаптації всіх сферах життєдіяльності населення до його змін.

Проте Планом передбачене зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних та пересувних джерел шляхом впровадження заходів з охорони атмосферного повітря, що спрямовані на покращення стану атмосферного повітря в Харківській області, а саме: впровадження енергозбереження, енергоефективності та заходів комплексної термомодернізації комунальних об'єктів. Впровадження заходів з реконструкції котельень по переведенню та переоснащенню на альтернативні види палива, встановлення енергоощадного обладнання в бюджетних, комунальних закладах та в житловому секторі громади, призведе до зменшення кількості викидів парникових газів від стаціонарних джерел, що забезпечить покращення кліматичних умов території області.

Ймовірні впливи Негативний вплив на кліматичні умови території під час впровадження напрямків діяльності Плану не передбачається. Змін мікроклімату у результаті реалізації заходів, що визначені ДДП не очікується. Особливості кліматичних умов, які сприяють зростанню

інтенсивності впливів запланованої діяльності на навколишнє середовище, відсутні.

Поводження з відходами Харківська область характеризується високим рівнем утворення і накопичення твердих побутових відходів. Тому питання поведінки з твердими побутовими відходами потребує негайного вирішення. Більшість полігонів (сміттєзвалищ) області перевантажена, а будівництво нових потребує відведення значних площ земельних ділянок.

Важливим залишається питання потрапляння ресурсоцінних відходів на полігони та сміттєзвалища ТПВ і разом з тим, впровадження у населених пунктах області системи роздільного збирання відходів, комплексної переробки та утилізації корисних компонентів побутових відходів.

Попереднє сортування відходів перед видаленням на полігон та впровадження роздільного збирання вторинних компонентів ТПВ дасть можливість зменшити обсяги розміщення побутових відходів на полігонах та сміттєзвалищах.

Одним із альтернативних шляхів вирішення даного питання є будівництво сміттєпереробних та сміттєсортувальних комплексів (заводів, ліній). В зв'язку з чим, Планом запланована реалізація заходів щодо забезпечення екологічно безпечного збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження і захоронення відходів в межах територіальної громади, такого як – облаштування полігону твердих побутових відходів.

Крім того, для стабілізації екологічної ситуації на території громади першочерговим заходом є вирішення проблеми поведінки з твердими побутовими відходами, а саме: забезпечення 100% охоплення населення послугами з вивезення побутових відходів та рідких нечистот шляхом придбання та подальшої експлуатації комунальної техніки (спеціально обладнаних для вивезення побутових відходів та рідких нечистот транспортних засобів та іншої техніки), придбання необхідної кількості устаткування (контейнерів); впровадження інтегрованого поведінки з побутовими відходами на основі ефективного використання фінансових ресурсів та з використанням моделі міжмуніципального співробітництва; розроблення схеми санітарного очищення території громади; реконструкція очисних споруд; облаштування місць громадського відпочинку вздовж узбережжя річки Сіверський Дінець.

Реалізація запланованих Планом заходів щодо поведінки з відходами, забезпечить безпечну утилізацію або захоронення відходів, а також збільшення обсягу заготівлі, утилізації та використання відходів як вторинної сировини.

Впровадження планованої діяльності з утилізації, видалення, оброблення, знешкодження, захоронення побутових відходів можуть мати значний вплив на довкілля (пункт 11 частина 3 статті 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»).

Ймовірний вплив Протягом виконання підготовчих, будівельних робіт, що передбачені заходами Плану, очікується епізодичний і незначний вплив зумовлений операціями у сфері поводження з відходами. Негативного впливу на довкілля під час провадження діяльності з реалізації заходів ДДП не передбачається.

Розвиток системи поводження з відходами є одним із першочергових завдань у сфері охорони навколишнього природного середовища, що має відображення в завданнях та заходах «Плану соціально-економічного розвитку Старосалтівської територіальної громади Чугуївського району Харківської області до 2026 року».

Здоров'я населення

Ймовірний вплив З метою охорони навколишнього середовища та здоров'я населення Планом передбачаються заходи з охорони навколишнього природного середовища. Реалізація всіх вище перелічених заходів та завдань Плану забезпечить послаблення можливого впливу на довкілля, і як слідство послабить вплив на здоров'я населення.

Виконання таких завдань та заходів Плану щодо:

- будівництва та капітального ремонту водних свердловин;
- заміни запірно-регулюючої арматури з установкою контрольно-вимірювальних приладів і автоматики;
- обладнання водозабірної вузла установкою для профілактичного знезараження води;
- реконструкції, капітального ремонту, модернізації мереж централізованої системи водопостачання та водовідведення;
- реконструкції, капітального ремонту очисних споруд каналізації;
- модернізації систем опалення, без впровадження енергозбереження, енергоефективності та заходів комплексної термомодернізації комунальних об'єктів;
- облаштування полігону твердих побутових відходів;
- впровадження інтегрованого поводження з побутовими відходами на території Старосалтівської територіальної громади на основі ефективного використання фінансових ресурсів та з використанням моделі міжмуніципального співробітництва;
- забезпечення 100% охоплення населення послугами з вивезення побутових відходів та рідких нечистот шляхом придбання та подальшої експлуатації комунальної техніки (спеціально обладнаних для вивезення побутових відходів та рідких нечистот транспортних засобів та іншої техніки), придбання необхідної кількості устаткування (контейнерів);
- розроблення схеми санітарного очищення території Старосалтівської територіальної громади, ліквідації стихійних смітників;
- збільшення укладених договорів з юридичними та фізичними особами на вивіз ТПВ/ рідких нечистот;
- придбання обладнання для пресування ПЕТ пляшок, а також забезпечення умов для організованого відпочинку населення та інше,

забезпечить послаблення можливого впливу на навколишнє природне середовище та здоров'я населення.

Крім того, з метою поліпшення здоров'я мешканців громади, забезпечення доступу всіх громадян до медичних послуг належної якості, покращення якості та доступності надання всіх рівнів медичної допомоги населенню, формування у громадян пріоритету здорового способу життя Планом передбачається реалізація наступних заходів:

- введення в експлуатацію нової амбулаторії в смт. Старий Салтів;
- підвищення рівня надання та покращення якості наданих послуг в сфері соціальних послуг;
- підвищення рівня задоволення мешканцями пропозицією в сфері соціальних послуг;
- підвищення рівня надання та покращення якості наданих послуг в сфері охорони здоров'я;
- зменшення рівня захворюваності мешканців;
- покращення стану здоров'я мешканців громади;
- підвищення рівня задоволення мешканцями пропозицією в сфері медичних послуг та інше.

Виконання вище перелічених заходів та завдань Плану, забезпечить послаблення можливого впливу на довкілля та здоров'я населення.

Звітом про СЕО надаються рекомендації щодо обов'язкового здійснення оцінки впливу на довкілля планованої діяльності та об'єктів, які можуть мати значний вплив на довкілля та підлягають оцінці впливу на довкілля у відповідності до вимог Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» до прийняття рішення про провадження планованої діяльності.

Екологічне управління, моніторинг та інше План не передбачає послаблення правових і економічних механізмів контролю в сфері екологічної безпеки, натомість передбачено реалізація заходів щодо покращення стану навколишнього природного середовища.

Виникнення негативного впливу, який у майбутньому може спричинити погіршення стану навколишнього природного середовища, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я після реалізації завдань ДДП «Плану соціально-економічного розвитку Старосалтівської територіальної громади Чугуївського району Харківської області до 2026 року» не очікується та не прогнозується.

Ймовірність того, що реалізація заходів та завдань Плану призведе до таких можливих впливів на довкілля або здоров'я населення, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля, є незначною.

При впровадженні заходів Плану, у порівнянні із існуючим станом, очікується позитивний вплив на навколишнє природне середовище, у тому числі на здоров'я населення.

4. Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)

Супутнім результатом реалізації завдань та заходів «Плану соціально-економічного розвитку Старосалтівської територіальної громади Чугуївського району Харківської області до 2026 року» має стати поліпшення екологічної ситуації на території громади, зниження рівня антропогенного навантаження на довкілля, забезпечення раціонального природокористування, покращення якості води, озеленення населених пунктів, забезпечення екологічно безпечного збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження і захоронення відходів та інше.

Під час проведення стратегічної екологічної оцінки проєкту документу державного планування «Плану соціально-економічного розвитку Старосалтівської територіальної громади Чугуївського району Харківської області до 2026 року» визначені основні проблеми для навколишнього середовища та охорони здоров'я населення, надані характеристики даних впливів.

Заходи та завдання Плану, посилені економічною підтримкою держави, мають забезпечити поступове виконання природоохоронних заходів і як наслідок, подолання ключових екологічних проблем на території Старосалтівської територіальної громади, серед яких наступні:

Таблиця 4.1. Ключові екологічні проблеми, які стосуються ДДП.

Екологічні проблеми	Характеристика проблеми	Заходи, що визначенні ДДП
Забруднення водних об'єктів скидами забруднюючих речовин із зворотними водами	Сучасний стан поверхневих водних об'єктів ТГ знаходяться під інтенсивним антропогенним навантаженням. На якісний стан поверхневих вод впливають поверхневі стоки із забудованих територій, недостатньо-очищені стічні води, що містять значну кількість органічних речовин, мінеральні форми азоту, нафтопродукти, СПАР та інші хімічні сполуки, що негативно впливають на гідрохімічний режим водних об'єктів.	З метою покращення екологічного стану водних об'єктів на території громади Планом заплановано: будівництво та капітальний ремонт водних свердловин; обладнання водозабірної вузла установкою для профілактичного знезараження води; реконструкція, капітальний ремонт, модернізація мереж централізованої системи водопостачання та водовідведення; реконструкція, капітальний ремонт очисних споруд каналізації.

Забруднення атмосферного повітря викидами забруднюючих речовин в атмосферне повітря. Низький рівень використання відновлюваних джерел енергії, енергозберігаючих технологій та матеріалів.	Стан атмосферного повітря на території громади формується обсягами викидів забруднюючих речовин від пересувних та стаціонарних джерел забруднення.	З метою покращення стану атмосферного повітря на території ТГ передбачається можливість зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря за рахунок впровадження енергозбереження, енергоефективності та заходів комплексної термомодернізації комунальних об'єктів. Також Планом заплановано збільшення кількості земельних насаджень.
Збільшення кількості викидів забруднюючих речовин та парникових газів від стаціонарних джерел, що призводить до антропогенного впливу на кліматичні умови громади.	Зміни клімату (перш за все, величина зміни температури повітря) та її наслідки безпосередньо залежать від кількості викидів парникових газів, що надходять в атмосферне повітря в межах ТГ.	З метою зменшення кількості викидів забруднюючих речовин та парникових газів Планом заплановано впровадження заходів, що спрямовані на покращення стану атмосферного повітря. ДДП передбачається застосування енергоефективних заходів, застосуванням сучасних матеріалів та методів, маловідходних та екологічно безпечних технологічних процесів.
Недосконала система поводження з відходами	Відсутність достатньо ефективної системи поводження з твердими побутовими відходами, значний відсоток захоронення відходів.	З метою покращення існуючої ситуації із розміщенням та захороненням твердих побутових відходів на території громади Планом соціально-економічного розвитку Старосалтівської ТГ запланована реалізація природоохоронних заходів, в тому числі таких як: облаштування полігону твердих побутових відходів; забезпечення екологічно безпечного збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, видалення і захоронення відходів.

Підвищення ризиків здоров'я населення.	Усі вище описані проблеми є чинниками, що послаблюють здоров'я населення.	Необхідне впровадження заходів, які передбачені Планом.
--	---	---

Серед екологічних проблем, що можуть спричиняти негативний вплив на здоров'я населення варто виділити:

1) Забруднення атмосфери: провокує захворювання органів дихання, кровотворення, алергічні реакції, онкологічні захворювання, нервово-психічні розлади, зменшення очікуваної тривалості та якості життя;

2) Забруднення водних ресурсів: погіршення анафелогенної ситуації у селі, збільшення кількості хвороб органів кровотворення, шлунково-кишкового тракту, сечовидільної, нервової, ендокринної систем, зниження імунітету, зменшення очікуваної тривалості та якості життя;

3) Забруднення ґрунтів: провокує потрапляння токсичних речовин в організм людини через продукцію городництва та садівництва. Забруднені ґрунти є ідеальним субстратом для появи шкідливих мікроорганізмів, гельмінтів, що сприяє більшому захворюваності людей та тварин;

4) Деградація геологічного середовища: сприяє погіршенню анафелогенної обстановки, умов проживання населення, санітарного стану житлових приміщень, що у підсумку провокує захворювання органів дихання, застуди, ГРВІ та зниження імунітету;

5) Проблема накопичення відходів: відходи є небезпечною основою для розмноження хвороботворних мікроорганізмів, вони забруднюють усі компоненти навколишнього природного середовища. Таким чином, накопичення відходів має загальну шкідливу дію на організм людини, що у підсумку може призвести до розладу будь-якої системи організму людини;

6) Наявність шумового, електромагнітного забруднення: спричиняє нервові розлади, підвищує втомлюваність, знижує імунітет, може бути причиною порушення сну.

7) Деградація біорізноманіття: зменшення кількості зелених рослин сприяє збільшенню забруднення атмосфери, пригнічує психоемоційний стан людини, може провокувати кількість збільшення хвороб органів дихання. В той же час інвазійні рослини активізують алергічні реакції в організмі людини, збільшення кількості кліщів, гельмінтів провокує серйозні неврологічні хвороби та захворювання шлунково-кишкового тракту.

Для усунення усіх можливих проблем, які можуть спричиняти негативний вплив на здоров'я населення, необхідне впровадження заходів, що передбачені ДДП «Планом соціально-економічного розвитку Старосалтівської територіальної громади Чугуївського району Харківської області до 2026 року».

Під час реалізації заходів та проєктів Плану необхідно врахувати наявні проблеми території, на якій заплановано впровадження діяльності та запропонувати найбільш екологічно вигідну територіально-планувальну

організацію з урахуванням всіх планувальних обмежень (згідно із Державними будівельними нормами України планування та забудова територій ДБН Б.2.2-12-2019 «Планування та забудова територій» та Державними санітарними правилами планування та забудови населених пунктів ДСП 173-96 та інше).

Планувальні обмеження на території, яка запланована для впровадження діяльності визначають загальні вимоги до режиму використання земельних ділянок, по яких проходять інженерні та транспортні комунікації, вимоги до експлуатації та проєктування інженерних мереж, а також режим використання земельних ділянок, що потрапляють в санітарно-захисні та охоронні зони.

Обмеження за вимогами охорони здоров'я та захисту життя – визначається санітарно-гігієнічними нормами.

Обмеження за природоохоронними вимогами – визначається на підставі Законів України «Про охорону навколишнього природного середовища» та «Про природно-заповідний фонд» та іншими нормативно-правовими документами у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Обмеження за інженерно-геологічними умовами – визначається за даними інженерно-геологічних пошукових робіт.

Умови і обмеження забудови земельних ділянок враховуються при розробленні землевпорядної документації відповідної земельної ділянки.

5. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування

В розділі висвітлюється інформація про різні стратегії, плани і програми, що діють на національному, регіональному та місцевому рівнях, які в тій чи іншій мірі визначають передумови для прийняття запланованих заходів та проєктів в ДДП «Плані соціально-економічного розвитку Старосалтівської територіальної громади Чугуївського району Харківської області до 2026 року».

Розділ ґрунтується на аналізі цілей документів державної політики у сфері охорони довкілля та здоров'я населення, які мають відношення до цілей розвитку на місцевому рівні та безпосередньо стосуються ДДП. Результати аналізу визначають ступінь врахування вищезазначених цілей документів державної політики та їх впровадження в ДДП.

Проведений огляд відповідних цілей екологічної політики передбачає загальні орієнтири, на основі яких оцінюються заходи та завдання Плану.

Міжнародні зобов'язання у сфері охорони довкілля Україна взяла на себе, підписавши більш ніж 50 міжнародних багатосторонніх угод, що стосуються збереження та збалансованого використання біорізноманіття, серед яких:

- Конвенція про біологічне різноманіття, яка була започаткована під час Всесвітньої конференції глав держав та міністрів довкілля у 1992р. в м. Ріо-де-Жанейро (Бразилія) й ратифікована Верховною Радою України 29 листопада 1994 р.;
- Конвенція про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення головним чином як середовище існування водоплавних птахів (Рамсарська конвенція, м. Рамсар, Іран, 1971 р.);
- Конвенція про збереження мігруючих видів диких тварин (Бонн, 1979 р.);
- Угода про збереження афро-євразійських мігруючих водно-болотних птахів (1995р.);
- Угоди про збереження кажанів в Європі (1991р.);
- Конвенція про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі (Бернська конвенція);
- Рамкова конвенція ООН про зміну клімату (ратифікована Україною 29 жовтня 1996р.);
- Європейська конвенція про охорону археологічної спадщини (Валлетта, 1992 р.);
- Конвенція про охорону та використання транскордонних водотоків та міжнародних озер (Гельсінкі, 1992), що є чинною в Україні з 1 липня 1999 р.;
- Стокгольмська конвенція про стійкі органічні забруднювачі (Стокгольм, 2001 р.), яка ратифікована в Україні від 18 квітня 2007 року.

На виконання Бернської конвенції в Європі створена мережа територій особливого природоохоронного значення – Смарагдова мережа, важливих для збереження біорізноманіття в країнах Європи і деяких країнах Африки. Смарагдова мережа України є українською частиною Смарагдової мережі Європи, розробляється з 2009 року. В листопаді 2016 року було затверджено першу версію Смарагдової мережі для України, яка потребує доопрацювання на основі наукових даних.

Станом на 01.01.2016 мережа займала близько 8 % території України і в основному складається з існуючих територій природно-заповідного фонду. За результатами аналізу звітом про СЕО визначено, що в межах території, де заплановано впровадження заходів та проєктів Програми, території природно-заповідного фонду, що внесені до Смарагдової мережі України відсутні.

Відповідно до Рамсарської конвенції, стороною якої є Україна, на території держави здійснюються заходи для збереження мігруючих водно-болотних птахів, шляхом виділення певних територій та надання їм охоронного статусу. На території України виділено 39 водно-болотних угідь міжнародного значення, офіційно визнаних Рамсарською конвенцією, а ряд водно-болотних угідь є перспективними для визнання. Деякі водно-болотні угіддя погоджені розпорядженням Кабінету Міністрів України і подані на розгляд Секретаріату Рамсарської конвенції.

Стосовно дотримання міжнародних зобов'язань по інших напрямках співробітництва, таким як зміна клімату, охорона озонового шару, поводження з відходами та іншим, слід зазначити, що вони не мають прямого відношення до завдань та заходів проєкту Програми, що є документом державного планування місцевого рівня. Дотримання перелічених вище зобов'язань може бути реалізоване в сфері науково-технічних розробок, вибору технічно-конструкторських рішень при проєктуванні певних об'єктів та споруд, видання певних нормативно-правових актів та державних стандартів в різних галузях господарської діяльності. Проте слід зазначити, що більшість заходів, визначених ДДП в частині розвитку систем інженерної інфраструктури, поводження з відходами, пропонують впровадження сучасних «дружніх» до оточуючого середовища технологій, що відповідає загальносвітовим принципам охорони довкілля, та сприяє дотриманню міжнародних зобов'язань у даній сфері.

Основними міжнародним правовими документами щодо стратегічної екологічної оцінки є Протокол про стратегічну екологічну оцінку (далі – Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті, ратифікований Верховною Радою України 01.07.2015 № 562-VIII, та Детектива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє природне середовище, яка внесена до виконання Плану заходів з виконання Угоди Про Асоціацію між Україною (з однієї сторони) та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і іншими державами-членами (з іншої сторони), який

затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 26.10.2017 № 1106, Бернської Конвенції про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ, існуючих в Європі.

Стратегічна екологічна оцінка ДДП «Плану соціально-економічного розвитку Старосалтівської територіальної громади Чугуївського району Харківської області до 2026 року» проводиться з забезпеченням захисту навколишнього середовища, зокрема здоров'я населення та дотриманням визначеної в Протоколі про СЕО мети.

Засади екологічної політики України визначені Законом України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року». Мета державної екологічної політики та її стратегічні цілі наведені на рис. 5.1.

Рисунок 5.1 Мета та стратегічні цілі державної екологічної політики.

Аналіз відповідності цілей завдань Плану соціально-економічного розвитку Старосалтівської територіальної громади Чугуївського району Харківської області до 2026 року стратегічним цілям державної екологічної політики України наведено в табл. 5.1.

Таблиця 5.1 Аналіз відповідності напрямків ДДП стратегічним цілям державної екологічної політики України.

Напрями Плану соціально-економічного розвитку Старосалтівської територіальної громади Чугуївського району Харківської області до 2026 року	Стратегічні цілі державної екологічної політики України				
	1. Формування у суспільстві екологічних цілей і засад сталого споживання та виробництва	2. Забезпечення сталого розвитку природно-ресурсного потенціалу України	3. Забезпечення інтеграції екологічної політики у процес прийняття рішень щодо соціально-екологічного розвитку України	4. Зниження екологічних ризиків з метою мінімізації їх впливу на екосистеми, соціально-економічний розвиток та здоров'я населення	5. Удосконалення та розвиток державної системи природо-охоронного управління
1. Охорона та раціональне використання водних ресурсів.	x	x	+	+	x
2. Охорона атмосферного повітря.	x	+	+	+	x
3. Охорона та раціональне використання природних ресурсів (земель, мінеральних, рослинних та ресурсів тваринного світу).	x	+	+	+	x
4. Збереження природно-заповідного фонду.	x	+	+	+	+
5. Раціональне використання і зберігання відходів виробництва і побутових відходів.	x	x	+	+	x
6. Розвиток науки й освіти, доступність інформації, підготовка кадрів, здійснення оцінки впливу на довкілля, стратегічна екологічна оцінка, організація праці.	+	x	+	+	+

□ Для оцінки відповідності цілей виконувалась наступна методика:

«+/-» стратегічні цілі враховано/не враховано у напрямках ДДП

«x» стратегічні цілі нейтральні по відношенню до напрямків ДДП

ДДП «Плану соціально-економічного розвитку Старосалтівської територіальної громади Чугуївського району Харківської області до 2026 року» розроблено відповідно до вимог Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» та інше. Відповідно до нормативно-правової бази України було прийнято ряд зобов'язань на місцевому рівні:

- I. Забезпечення загальної доступності ДДП та самого звіту про СЕО відповідно до вимог Закону України «Про доступ до публічної інформації», Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» шляхом надання їх за запитом на інформацію, оприлюднення на офіційному вебсайті Старосалтівської територіальної громади Харківської області (<https://stsaltiv.gov.ua/>), у місцевих періодичних друкованих ЗМІ, а також у загальнодоступному місці – в приміщенні Старосалтівської селищної ради, за адресою: 62560, Харківська область, смт. Старий Салтів, вул. Перемоги, буд. 15, що розкриває питання щодо гласності і демократизму при прийнятті рішень, реалізація яких впливає на стан навколишнього природного середовища, формування у населення екологічного світогляду;
- II. Проведення громадського обговорення шляхом надання письмових зауважень і пропозицій у відповідності до вимог Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку»;
- III. Пріоритетність вимог екологічної безпеки, обов'язковість дотримання екологічних стандартів;
- IV. Гарантування екологічно безпечного середовища для життя, праці та здоров'я населення;
- V. Проєктне спрямування на збереження просторової та видової різноманітності й цілісності природних об'єктів і комплексів;
- VI. Вирішення питань охорони навколишнього природного середовища та використання природних ресурсів з урахуванням ступеня антропогенної змінності територій, сукупної дії факторів, що негативно впливають на екологічну обстановку;
- VII. Запровадження здійснення постійного в часі моніторингу наслідків виконання ДДП для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

Крім того, зобов'язаннями у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативного впливу на здоров'я населення, що безпосередньо стосуються виконання заходів та завдань Плану є:

✓ розробка документів дозвільного характеру у сфері охорони навколишнього середовища – висновку з оцінки впливу на довкілля (у відповідності до вимог Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»), дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел (у відповідності до вимог Закону України «Про охорону атмосферного повітря»), дозволу на спеціальне водокористування (у відповідності до вимог Водного кодексу України);

- ✓ встановлення та дотримання санітарно-захисних зон від об'єктів, які є джерелами викидів/скидів шкідливих речовин, підвищених рівнів шуму, вібрації;
- ✓ використання сучасних технологій в системах опалення та використання альтернативних джерел енергії;
- ✓ недопущення наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря;
- ✓ скорочення понаднормативних втрат води та теплової енергії в мережах;
- ✓ впровадження заходів зі скорочення викидів забруднюючих речовин;
- ✓ недопущення скидання стічних вод, використовуючи рельєф місцевості;
- ✓ недопущення скидання недостатньо очищених стічних вод у водні об'єкти;
- ✓ утримання в належному стані охоронних зон навколо очисних та інших водогосподарських споруд та технічних пристроїв;
- ✓ утримання в належному стані охоронних зон водних об'єктів.

Відповідно до нормативно-правової бази України План відповідає ряду зобов'язань:

- пріоритетність вимог екологічної безпеки, обов'язковість додержання екологічних стандартів, нормативів та лімітів використання природних ресурсів;
- виконання заходів, що гарантують екологічну безпеку середовища для життя і здоров'я людей, а також запобіжний характер заходів щодо охорони довкілля;
- використання отриманих висновків моніторингу та комплексу охоронних заходів для виконання можливостей факторів позитивного впливу на охорону довкілля;
- формування динамічного урівноваженого стану довкілля, що забезпечуватиме екологічне, санітарно-безпечне середовище для життєдіяльності населення.

Головні стратегічні державні документи, що мають відношення до ДДП «Плану соціально-економічного розвитку Старосалтівської територіальної громади Чугуївського району Харківської області до 2026 року» перераховані нижче.

1) *Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року.* Стратегія затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 06.08.2014 № 385.

Головними цілями Стратегії є: підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів; територіальна соціально-економічна інтеграція і просторовий розвиток; ефективне державне управління у сфері регіонального розвитку.

Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів полягає у створенні оптимальних умов для розкриття регіонами власного потенціалу та ефективного використання конкурентних переваг регіональної економіки.

Ефективне державне управління у сфері регіонального розвитку передбачає створення бази для реалізації ефективної державної регіональної політики – механізму та інструменту державного управління регіональним розвитком, що сприятиме розв'язанню проблем регіонів, вимагає насамперед децентралізації державних повноважень шляхом їх передачі на місцевий рівень з одночасною передачею відповідних фінансових ресурсів, удосконалення процесів стратегічного планування та виконання поставлених завдань на всіх рівнях, запровадження ефективного механізму координації дій центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування під час реалізації галузевих пріоритетів і завдань на різних територіальних рівнях.

2) Стратегія державної екологічної політики України на період до 2030 року. Основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030 року затверджені Законом України від 28.02.2019 № 2697-VIII.

Метою державної екологічної політики є досягнення доброго стану довкілля шляхом запровадження екосистемного підходу до всіх напрямів соціально-економічного розвитку України з метою забезпечення конституційного права кожного громадянина України на чисте та безпечне довкілля, впровадження збалансованого природокористування і збереження та відновлення природних екосистем.

Державна екологічна політика спрямована на досягнення стратегічних цілей: формування в суспільстві екологічних цінностей і засад сталого споживання та виробництва; забезпечення сталого розвитку природно-ресурсного потенціалу України; забезпечення інтеграції екологічної політики у процес прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку України; зниження екологічних ризиків з метою мінімізації їх впливу на екосистеми, соціально-економічний розвиток та здоров'я населення; удосконалення та розвиток державної системи природоохоронного управління.

3) Стратегія розвитку Харківської області на 2021 – 2027 роки та План заходів на 2021-2023 роки з реалізації Стратегії розвитку Харківської області на 2021-2027 роки. Схвалено рішенням Харківської обласної ради XXIII сесія VII скликання від 27.02.2020 № 1196-УП.

Стратегія розвитку Харківської області на 2021 – 2027 роки розроблена згідно з чинним законодавством: Законом України «Про стимулювання розвитку регіонів» (від 08.09.2005 № 2850-IV), Законом України «Про засади державної регіональної політики» (від 05.02.2015 № 156-VII зі змінами), Порядком розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації зазначених стратегій і планів заходів, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 11.11.2015 № 932 (зі змінами), Методикою

розроблення, проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації регіональних стратегій розвитку та планів заходів з їх реалізації, затвердженою наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 31.03.2016 № 79 (у редакції від 27.02.2018), а також на виконання рішення Харківської обласної ради від 28.02.2019 № 915-VII.

Стратегія розвитку Харківської області на 2021–2027 роки та План заходів на 2021–2023 роки з реалізації Стратегії розвитку Харківської області на 2021–2027 роки узгоджуються зі:

- Стратегічними та оперативними цілями проекту Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2027 року;
- Основними засадами (стратегіями) державної екологічної політики України на період до 2030 року;
- Національною стратегією управління відходами України до 2030 року;
- Стратегією сталого розвитку України до 2030 року;
- Комплексною обласною програмою «Здоров'я Слобожанщини» на 2019-2020 роки».

Стратегічними цілями розвитку Харківської області є: забезпечення високої якості життя населення на всьому просторі регіону; забезпечення чистого оточуючого середовища на всьому просторі регіону; побудова конкурентоспроможної та смарт-спеціалізованої просторової економіки з високою доданою вартістю; забезпечення інвестиційно привабливого клімату в регіоні і створення інноваційної та інвестиційної інфраструктури; забезпечення європейського рівня управління та самоврядування в регіоні.

4) *Національна стратегія управління відходами в Україні на період до 2030 року.* Схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08.11.2017 № 820-р. із змінами, внесеними згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20.02.2019 № 117-р.

Цілями Стратегії є: визначення та розв'язання ключових проблем розвитку управління відходами в Україні на інноваційних засадах; визначення пріоритетних напрямів діяльності центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, організацій, установ, підприємств, громадських організацій та суспільства в цілому щодо переходу системи управління відходами на інноваційну модель; визначення шляхів та методів удосконалення існуючої інфраструктури з управління відходами, які не суперечать інноваційній моделі; забезпечення сталого розвитку України шляхом виконання завдань, спрямованих на екологічну та ресурсну безпеку; зменшення адміністративного навантаження на суб'єктів господарювання, підвищення якості надання адміністративних послуг; забезпечення законності та передбачуваності адміністративних дій.

5) *Програма економічного і соціального розвитку Харківської області на 2021 рік.* Затверджена рішенням Харківської обласної ради від 24.12.2020 № 24 - VIII.

Головна мета Програми є – створення умов для економічного зростання та вдосконалення механізмів управління розвитком області на засадах ефективності, відкритості та прозорості, посилення інвестиційної та інноваційної активності, забезпечення належного функціонування інженерно-транспортної та комунальної інфраструктури, дотримання високих екологічних стандартів та, в результаті цього, підвищення конкурентоспроможності області, доступності широкого спектра соціальних послуг, забезпечення гідних умов життя та загального підвищення добробуту населення.

Пріоритетними цілями та завданнями на 2021 – 2023 роки є: підтримка державних промислових підприємств та підприємств інших форм власності; сприяння випуску конкурентоспроможної продукції, збільшенню обсягів виробництва на підприємствах оборонно-промислового комплексу області; диверсифікація зовнішніх ринків збуту продукції; сприяння залученню інвестицій, створенню позитивного бізнес-іміджу області; активізація інноваційно-інвестиційної діяльності промислових підприємств; сприяння імпортозаміщенню по різних групах товарів; зростання енергоефективності виробництва, економія енергоресурсів в умовах високої вартості енергоносіїв; збільшення обсягів виробництва продукції сільського господарства з урахуванням вимог до забезпечення потреб області та можливості її реалізації за межі області; оновлення та техніко-технологічне переоснащення підприємств агропромислового комплексу; оптимізація структури посівних площ сільськогосподарських культур, яка буде відповідати оптимальному співвідношенню культур у сівоzmінах в різних природно-сільськогосподарських регіонах; подальше збільшення виплат за оренду земельних ділянок (паїв) сільськогосподарськими підприємствами залежно від результатів господарської діяльності та фінансово-економічного стану орендаря; створення умов для розвитку сільських територій; скорочення споживання підприємствами галузі енергетичних та матеріальних ресурсів для виробництва комунальних послуг, проведення модернізації та переоснащення житлово-комунального господарства; продовження роботи щодо оснащення житлових будинків приладами обліку; впровадження енергозберігаючих заходів в житлово-комунальному господарстві; підвищення рівня благоустрою у населених пунктах області; скорочення понаднормативних втрат води та теплової енергії в мережах; безумовне освоєння коштів, виділених з бюджетів всіх рівнів та обласного екологічного фонду.

6) *Комплексна Програма охорони навколишнього природного середовища Харківської області на 2021–2027 роки.* Затверджена рішенням Харківської обласної ради від 24.12.2020 № 24 - VIII. Пріоритетними напрямками Програми є: охорона та раціональне використання водних ресурсів; охорона атмосферного повітря; охорона та раціональне використання природних ресурсів (земель, мінеральних, рослинних та ресурсів тваринного світу); збереження природно-заповідного фонду;

раціональне використання і зберігання відходів виробництва і побутових відходів; розвиток науки й освіти, доступність інформації, підготовка кадрів, здійснення оцінки впливу на довкілля, стратегічна екологічна оцінка, організація праці.

Серед основних заходів Програми можна виділити:

1. заходи з метою покращення стану атмосферного повітря в області:
 - організація виробництва, встановлення та реконструкція обладнання для очищення газопилового потоку від забруднюючих речовин хімічного та біологічного походження, що викидаються в атмосферне повітря;
 - організація виробництва та застосування матеріалів, використання методів та впровадження технологій, що забезпечують запобігання виникненню, зниження рівня впливу чи усунення факторів забруднення атмосферного повітря;
 - розроблення, організація виробництва пристроїв для очищення відпрацьованих газів двигунів та оснащення ними транспортних засобів;
2. заходи щодо недопущення та зниження ризику забруднення ґрунтів в області:
 - будівництво споруд для очищення стічних вод, водопровідних та каналізаційних мереж, оборотних систем виробничого водопостачання, споруд для збирання, очищення та використання вод поверхневого стоку у системах водопостачання;
3. заходи з метою захисту від підтоплення і затоплення ґрунтів, запобігання розвитку небезпечних геологічних процесів, усунення або зниження до допустимого рівня їх негативного впливу:
 - будівництво, розширення та реконструкція протиерозійних, гідротехнічних, протикарстових, берегозакріплювальних, протизсувних, протиобвальних, протилавинних і протиселевих споруд, проведення заходів щодо хімічної меліорації ґрунтів та інше;
4. заходи щодо забезпечення екологічно безпечного збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження і захоронення відходів в області:
 - будівництво, технічне переобладнання і реконструкція сміттєпереробних і сміттєспалювальних заводів;
 - будівництво, розширення та реконструкція установок, виробництв, цехів для одержання сировини або готової продукції з відходів виробництва та побутових відходів;
 - будівництво, розширення та реконструкція комплексів, спеціалізованих полігонів та інших об'єктів для знешкодження та захоронення непридатних для використання пестицидів, шкідливих і токсичних промислових та інших відходів;
 - будівництво, розширення та реконструкція цехів утилізації осадів на очисних каналізаційних та водопровідних комплексах;
 - будівництво та реконструкція установок знешкодження та утилізації шламів;

5. заходи щодо вирішення найважливіших проблемних питань з охорони і раціонального використання водних ресурсів в області:

- будівництво у населених пунктах, на новобудовах і розширення та реконструкція на діючих підприємствах споруд для очищення стічних вод, берегових споруд для прийому та очищення з плавзасобів господарсько-побутових стічних вод, водопровідних та каналізаційних мереж, оборотних систем виробничого водопостачання, споруд для збирання, очищення та використання вод поверхневого стоку у системах водопостачання;
- створення водоохоронних зон та винесення об'єктів забруднення з прибережних смуг;
- будівництво, розширення та реконструкція руслових аераційних станцій;
- ліквідаційний тампонаж або переведення на регульований режим роботи самовиливних артезіанських свердловин, інше;

6. заходи щодо збереження природно-заповідного фонду в області:

- розроблення проєктів створення територій і об'єктів природно-заповідного фонду та організації їх територій;
- ведення державного кадастру територій та об'єктів природно-заповідного фонду, інше.

7) *Програма «Питна вода Харківської області» на 2012-2020 роки.* Затверджена рішенням Харківської обласної ради XI сесія VI скликання від 01.03.2012 № 350-VI, зі змінами, внесеними рішенням обласної ради від 15.10.2020 № 1350-VII.

Метою Програми є реалізація державної політики щодо забезпечення населення Харківської області якісною питною водою в необхідних обсягах та відповідно до встановлених нормативів.

Основними завданнями Програми є: упорядкування зон санітарної охорони джерел питного водопостачання; будівництво та реконструкція водозабірних споруд із застосуванням новітніх технологій та обладнання; упровадження станцій (установок) доочищення питної води у системах централізованого водопостачання, насамперед для водозабезпечення дошкільних, загальноосвітніх навчальних і лікувальних закладів, зокрема в сільських населених пунктах, та облаштування пунктів розливу питної води з доставкою її спеціальним автотранспортом; інвентаризація каналізаційних очисних споруд; будівництво та реконструкція водопровідних та каналізаційних очисних споруд із застосуванням новітніх технологій та обладнання, зокрема в сільських населених пунктах; розроблення схем оптимізації роботи систем централізованого водопостачання та водовідведення; оснащення лабораторій здійснення контролю якості води та стічних вод сучасним контрольно-аналітичним обладнанням; розроблення та впровадження науково-дослідних і дослідно-конструкторських розробок із застосуванням новітніх матеріалів, технологій, обладнання та приладів.

8) *«Комплексна програма розвитку водного господарства Харківської області на період до 2021 року».* Затверджена рішенням Харківської обласної

ради XXII сесія VI скликання від 20.06.2013 № 746-VI.

Комплексна Програма розвитку водного господарства Харківської області на період до 2021 року розроблена з метою: підвищення ефективності використання меліоративних систем області; відновлення ролі меліорованих земель у продовольчому та ресурсному забезпеченні області; реалізації державної регіональної політики у галузі водного господарства; задоволення потреби населення і галузей регіональної економіки у водних ресурсах; оптимізації водоспоживання; запобігання та ліквідації наслідків шкідливої дії вод; збереження та відтворення водних ресурсів.

З метою забезпечення реалізації в області державної політики в галузі водного господарства, використання водних ресурсів та підвищення ефективності їх регіонального управління у Програмі визначено такі напрями діяльності:

- розвиток меліорації земель і поліпшення екологічного стану зрошуваних земель: забезпечення сталого функціонування та утримання водогосподарського меліоративного комплексу; здійснення заходів з реконструкції та модернізації меліоративних систем і споруд шляхом впровадження нових способів поливу, із застосуванням водо- та енергозберігаючих безпечних режимів зрошення та водорегулювання; розширення площ впровадження краплинного зрошення, особливо на ділянках вирощування овочевих та багаторічних насаджень; дотримання технологічної і майнової цілісності внутрішньогосподарських зрошувальних систем в умовах передачі їх у державну власність, забезпечення захисту прав та інтересів інвесторів, які інвестували кошти на реконструкцію і обслуговування, шляхом укладання відповідних угод згідно із Законом України «Про державно-приватне партнерство»; поліпшення позитивного інвестиційного клімату шляхом залучення коштів інвесторів та сільськогосподарських товаровиробників різних форм власності у сферу використання зрошуваних земель; забезпечення сільгосппідприємств сучасною поливною технікою; використання посівних площ на зрошуваних землях та режимів зрошення сільськогосподарських культур, ураховуючи наукові рекомендації та умови господарювання;
- захист сільських населених пунктів і сільськогосподарських угідь від шкідливої дії вод: реконструкція та капітальний ремонт гідротехнічних споруд, берегоукріплювальних споруд, розчищення русел річок і водойм; відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного стану річок та ліквідація наслідків шкідливої дії вод.

При аналізі цілей державної екологічної політики розглядалися також галузеві програми регіонального та місцевого рівня. Цілі державної екологічної політики та їх відображення в Плані наведені в табл. 5.2.

Таблиця 5.2 Цілі державної екологічної політики та їх відображення в Плані соціально-економічного розвитку Старосалтівської територіальної громади Чугуївського району Харківської області до 2026 року.

Завдання, цілі, пріоритети та напрямки розвитку, що визначені програмами регіонального та місцевого рівнів	Відповідність завдань та заходів Плану цілям та завданням, що встановлені на регіональному та місцевому рівнях
<i>Стратегія розвитку Харківської області на 2021 – 2027 роки та План заходів на 2021-2023 роки з реалізації Стратегії розвитку Харківської області на 2021-2027 роки. Схвалено рішенням Харківської обласної ради XXIII сесія VII скликання від 27.02.2020 № 1196-УІІ.</i>	
Поліпшення стану атмосферного повітря та запобігання змінам клімату	З метою покращення стану атмосферного повітря на території ТГ передбачається можливість зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря за рахунок впровадження енергозбереження, енергоефективності та заходів комплексної термомодернізації комунальних об'єктів. Заплановано створення зон озеленення та основних майданчиків для відпочинку населення, заплановано забезпечити максимальне збереження існуючих зелени насаджень.
Охорона та раціональне використання водних ресурсів	З метою охорони водних ресурсів від забруднення Планом соціально-економічного розвитку Старосалтівської ТГ передбачається реконструкція, капітальний ремонт, модернізація мереж централізованої системи водопостачання, водовідведення та каналізації, а також реконструкція, капітальний ремонт очисних споруд каналізації. Крім того, запланований капітальний ремонт водних свердловин, для забезпечення населення якісною питною водою.
Забезпечення якісного стану та відновлення деградованих й еродованих земель і ґрунтів	З метою недопущення та зниження ризику забруднення ґрунтів на території ТГ завданнями Планом соціально-економічного розвитку Старосалтівської ТГ передбачається: реконструкція, капітальний ремонт, модернізація мереж централізованої системи водопостачання, водовідведення та каналізації, а також реконструкція, капітальний ремонт очисних споруд каналізації.

Створення ефективної системи поводження з промисловими і твердими побутовими відходами.	Для стабілізації екологічної ситуації на території громади першочерговим заходом є вирішення проблеми поводження з твердими побутовими відходами, а саме: забезпечення 100% охоплення населення послугами з вивезення побутових відходів та рідких нечистот шляхом придбання та подальшої експлуатації комунальної техніки (спеціально обладнаних для вивезення побутових відходів та рідких нечистот транспортних засобів та іншої техніки), придбання необхідної кількості устаткування (контейнерів); впровадження інтегрованого поводження з побутовими відходами на основі ефективного використання фінансових ресурсів та з використанням моделі міжмуніципального співробітництва; розроблення схеми санітарного очищення території громади; реконструкція очисних споруд; облаштування місць громадського відпочинку вздовж узбережжя річки Сіверський Дінець. З метою покращення існуючої ситуації із розміщенням та захороненням твердих побутових відходів на території громади Планом соціально-економічного розвитку Старосалтівської ТГ запланована реалізація природоохоронних заходів, в тому числі облаштування полігону твердих побутових відходів.
<i>Програма економічного і соціального розвитку Харківської області на 2021 рік.</i> Затверджена рішенням Харківської обласної ради від 24.12.2020 № 24 - VIII.	
Впровадження екологічно безпечного механізму утилізації побутових відходів.	ДДП передбачається запровадження роздільного збирання твердих побутових відходів: пластик, скло, папір, металеві та алюмінієві банки, текстиль, органічні відходи, а також заплановано облаштування полігону твердих побутових відходів.
<i>Комплексна Програма охорони навколишнього природного середовища Харківської області на 2021–2027 роки.</i> Затверджена рішенням Харківської обласної ради від 24.12.2020 № 24 - VIII	

Охорона та раціональне використання водних ресурсів.	З метою охорони водних ресурсів від забруднення, засмічення та збереження їх водності, раціонального використання водних ресурсів в Плані соціально-економічного розвитку Старосалтівської ТГ визначено за необхідне виконання ряду заходів: будівництво та капітальний ремонт водних свердловин; заміна запірно-регулюючої арматури з установкою контрольно-вимірювальних приладів і автоматики; обладнання водозабірних вузлів установкою для профілактичного знезараження води; реконструкція, капітальний ремонт, модернізація мереж централізованої системи водопостачання та водовідведення; визначення I, II і III зони санітарної охорони для об'єктів водопостачання (свердловин) та дотримуватися режиму їх використання; відведення та очищення поверхневих (дощових і талих) стічних вод з території населених пунктів.
Охорона атмосферного повітря.	З метою зниження навантаження на атмосферне повітря на території громади ДДП заплановано реалізацію наступних заходів: - покращення дорожнього покриття; - поточний догляд за зеленими насадженнями загального користування; - встановлення та організація санітарно-захисних зон; - озеленення зовнішніх доріг та санітарно-захисних зон; - озеленення території населених пунктів.
Охорона та раціональне використання природних ресурсів (земель, мінеральних, рослинних та ресурсів тваринного світу).	Планом заплановано ряд заходів, що покращують стан земельних ресурсів: - організація централізованої планово-регулярної системи (за графіком) санітарного очищення населених пунктів;
Раціональне використання і зберігання відходів виробництва і побутових відходів.	- облаштування спеціально обладнаних майданчиків з метою розміщення контейнерів для тимчасового зберігання ТПВ, в достатній кількості; - впровадження роздільного збирання твердих побутових відходів: пластик, скло, папір, металеві та алюмінієві банки, текстиль, органічні відходи.
Програма «Питна вода Харківської області» на 2012-2020 роки. Затверджена рішенням Харківської обласної ради XI сесія VI скликання від 01.03.2012 № 350-VI, зі змінами, внесеними рішенням обласної ради від 15.10.2020 № 1350-VII.	
Упорядкування зон санітарної охорони джерел питного водопостачання.	ДДП заплановано визначення I, II і III зони санітарної охорони для об'єктів водопостачання (свердловин) та дотримуватися режиму їх використання на території громади.

Будівництво та реконструкція водопровідних та каналізаційних очисних споруд із застосуванням новітніх технологій та обладнання, зокрема в сільських населених пунктах.	Планом соціально-економічного розвитку Старосалтівської ТГ заплановано будівництво мереж водопостачання та водовідведення; будівництво та капітальний ремонт водних свердловин; реконструкція очисних споруд.
Будівництво та реконструкція водозабірних споруд із застосуванням новітніх технологій та обладнання.	Для забезпечення населення Старосалтівської територіальної громади якісною питною водою ДДП передбачається будівництво та капітальний ремонт водних свердловин; заміна запірно-регулюючої арматури з установкою контрольно-вимірювальних приладів і автоматики; обладнання водозабірної вузла установкою для профілактичного знезараження води; реконструкція, капітальний ремонт, модернізація мереж централізованої системи водопостачання та водовідведення.

Оцінка відповідності ДДП цілям програм державного та місцевого рівня, галузевих програм.

В процесі стратегічної екологічної оцінки ДДП «Плану соціально-економічного розвитку Старосалтівської територіальної громади Чугуївського району Харківської області до 2026 року» було розглянуто стратегії та програми державного, регіонального та місцевого рівня, що містять екологічні цілі а також відповідні завдання у сфері охорони здоров'я та соціально-економічного розвитку. В процесі аналізу було виявлено, що різні програми розвитку містять подібні, хоча і не завжди ідентичні, екологічні цілі. Аналіз також включав цілі, які мають відношення до ДДП, та цілі, які можуть бути вирішені на іншому рівні планування. На основі аналізу змісту Плану був оцінений рівень відповідності цілей, викладених у ДДП, екологічним цілям, встановленим на регіональному рівні, та ключовим відповідним цілям.

Звітом про СЕО також проведена оцінка відповідності даного Плану зобов'язанням у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, що стосуються ДДП, встановлені нормативно-законодавчими актами у сфері охорони довкілля.

Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, забезпечується виконання вимог нормативно-законодавчих актів у сфері охорони довкілля, державних будівельних норм та державних санітарних правил при плануванні населених пунктів. Врахування таких зобов'язань з урахуванням визначених параметрів санітарно-захисних зон від об'єктів, які є джерелами виділення шкідливих речовин, запахів, підвищених рівнів шуму, вібрації, електронних полів, іонізуючих випромінювань, зон санітарної охорони від підземних джерел водопостачання, охоронних зон інженерних мереж та території природоохоронного призначення, а також дотримання режимів господарського використання встановлених в їх межах – звітом про СЕО пропонується на подальших стадіях реалізації заходів та проєктів Плану, а саме під час здійснення оцінки впливу на довкілля у відповідності до вимог Закону України «Про оцінку впливу на довкілля».

За результатами аналізу можна зробити висновок, що ДДП «План соціально-економічного розвитку Старосалтівської територіальної громади Чугуївського району Харківської області до 2026 року» в достатньо високій мірі відповідає цілям екологічної політики, встановленим на національному, регіональному та місцевому рівнях; враховує більшість з них та пропонує комплекс заходів, які сприятимуть їх виконанню.

6. Опис наслідків для довкілля, у тому числі на здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності – 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків

Згідно із «Методичними рекомендаціями із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування», затверджених Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 № 296 наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення – це будь-які ймовірні наслідки для флори, фауни, біорізноманіття, ґрунту, клімату, повітря, води, ландшафту (включаючи техногенного), природних територій та об'єктів, безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я, матеріальних активів, об'єктів культурної спадщини та взаємодія цих факторів.

Коротко- та середньострокові наслідки (1, 3-5, 10-15 років) при реалізації будівництва різних об'єктів комунальних, соціальної, інженерної та транспортної інфраструктури, промисловості. При цьому на кожному етапі в процесі будівництва та подальшої експлуатації об'єктів будуть виникати негативні наслідки у вигляді утворення відходів, порушення рослинного покриву під час провадження планованої діяльності, збільшення кількості автотранспорту. Можливо, потрібно буде проводити видалення зелених насаджень, зняття і складування поверхневого шару ґрунту. Також під час виконання будівельних і монтажних робіт слід очікувати допустимий негативний вплив на атмосферне повітря, рослинний і тваринний світи, ґрунти та водні ресурси. Крім того, при роботі двигунів будівельних машин, механізмів та автотранспорту на навколишнє середовище буде чинитися шумовий вплив – акустичне забруднення. За тривалістю зазначені види впливу будуть носити тимчасовий характер, обмежений розрахунковим терміном будівництва, по межах впливу – локальне, обмежене простором ведення будівельних робіт. Проте всі ці впливи відносяться до тимчасових і не стануть причиною суттєвого довгострокового погіршення екологічної рівноваги екосистем населеного пункту.

До довгострокових наслідків (50-100 років) відносяться впливи постійного характеру – викиди і скиди, шум, утворення відходів, додаткове споживання ресурсів. Основна кількість забруднюючих речовин, що викидаються в атмосферне повітря, є відпрацьовані гази техніки та автотранспорту. Токсичність відпрацьованих газів обумовлюється змістом у них окису вуглецю й діоксиду азоту, кількість яких залежить від кількості спожитого палива та технічного стану двигунів.

Непостійними довгостроковими впливами є роботи, пов'язані з реконструкцією об'єктів, консервацією, припиненням їх існування, перепрофілюванням, заміною обладнання та устаткування, модернізацією тощо.

Кумулятивні наслідки – розвиток негативних процесів через нагромадження в організмах людей, тварин, рослин отрути різних речовин

внаслідок тривалого їх використання. Ймовірність того, що реалізація ДДП призведе до таких можливих впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності будуть мати значний сумарний негативний вплив на довкілля, – є незначною. Це пов'язане з тим, що всі види впливів на навколишнє середовище мають незначну за силою та масштабом дію (незначне збільшення чисельності населення, додаткове енерго- та ресурсоспоживання). Тому наявність та розвиток кумулятивних наслідків малоімовірні. Для стовідсоткового виявлення кумулятивних наслідків необхідно проводити постійний контроль за якістю ґрунту, харчових продуктів місцевого виробництва, питної води тощо.

Акумуляція впливів відбувається в тому випадку, коли антропогенний вплив або інші фізичні або хімічні впливи на екосистему протягом певного часу перевершують можливість їх асиміляції або трансформації. На прилеглий території великі підприємства забруднювачі – відсутні. При дотриманні та виконанні всіх передбачених комплексних захисних і охоронних заходів, що відповідають діючим нормативним вимогам, можливість виникнення кумулятивного впливу який супроводжуються негативними екологічними наслідками та понаднормативними викидами в атмосферне повітря забруднюючих речовин не передбачається. Детальна оцінка кумулятивного впливу буде можлива в процесі експлуатації території з урахуванням даних моніторингу навколишнього середовища та проведення відповідних розрахунків. Змін клімату і мікроклімату в результаті планованої діяльності не очікується, оскільки в результаті впровадження проєктних рішень відсутні значні виділення теплоти та парникових газів. Особливості кліматичних умов, які сприяють зростанню інтенсивності впливів планованої діяльності на навколишнє середовище, відсутні. Обрана технологія розміщення забудови є більш екологічно безпечна.

Синергічні наслідки – сумарний ефект, який полягає у тому, що при взаємодії 2-х або більше факторів їх дія суттєво переважає дію кожного окремо компоненту. Можливий сумарний ефект деяких речовин при викиді забруднюючих речовин в атмосферне повітря.

Коротко- та середньострокові наслідки (1, 3-5, 10-15 років). З боку соціально-економічних умов провадження діяльності буде мати позитивний наслідок: збільшення території під забудову садибними ділянками, що призведе до збільшення чисельності населення, створення нових робочих місць, що сприятиме зайнятості населення.

Тимчасові наслідки для довкілля – при виконанні підготовчих та будівельних робіт вплив на навколишнє середовище на атмосферне повітря матиме короткочасний та локальний характер, викиди здійснюватимуться при роботі будівельних машин та механізмів, при здійсненні зварювальних робіт, земельних робіт, при фарбуванні металевих поверхонь, при функціонуванні планованих підприємств.

Наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення – це будь-які ймовірні наслідки реалізації завдань та заходів Плану для,

біорізноманіття, ґрунту, клімату, повітря, води, ландшафту (включаючи техногенного), природних територій та об'єктів, безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я, матеріальних активів, об'єктів культурної спадщини та взаємодія цих факторів.

В процесі стратегічної екологічної оцінки був здійснений аналіз впливу реалізації заходів та проєктів Плану як на окремі компоненти навколишнього природного середовища, так і сукупний вплив на природні процеси та комплекси. Значного негативного впливу під час впровадженні діяльності на довкілля та здоров'я населення не передбачається.

Серед основних ймовірних екологічних наслідків, пов'язаних з реалізацією Плану соціально-економічного розвитку Старосалтівської територіальної громади Чугуївського району Харківської області до 2026 року, наступні:

а) для довкілля:

- Атмосферне повітря – можливе забруднення від стаціонарних джерел та пересувних джерел під час будівництва, розширення та реконструкції об'єктів планованої діяльності, що передбачаються заходами та завданнями Плану соціально-економічного розвитку Старосалтівської ТГ. З метою покращення стану атмосферного повітря на території ТГ передбачається можливість зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря за рахунок впровадження енергозбереження, енергоефективності та заходів комплексної термомодернізації комунальних об'єктів;

- Ґрунти – можливе забруднення, засмічення та порушення ґрунтів від неочищених господарсько-побутових та поверхневих (дощових і талих) стічних вод. З метою недопущення та зниження ризику забруднення ґрунтів на території ТГ завданнями Планом соціально-економічного розвитку Старосалтівської ТГ передбачається: реконструкція, капітальний ремонт, модернізація мереж централізованої системи водопостачання, водовідведення та каналізації, а також реконструкція, капітальний ремонт очисних споруд каналізації;

- Поводження з відходами – можливе забруднення і засмічення ґрунтів, ґрунтових вод, атмосферного повітря та інше, в зв'язку з незадовільним рівнем збору, перероблення, знешкодження та складування відходів. Для стабілізації екологічної ситуації на території громади першочерговим заходом є вирішення проблеми поводження з твердими побутовими відходами, а саме: забезпечення 100% охоплення населення послугами з вивезення побутових відходів та рідких нечистот шляхом придбання та подальшої експлуатації комунальної техніки (спеціально обладнаних для вивезення побутових відходів та рідких нечистот транспортних засобів та іншої техніки), придбання необхідної кількості устаткування (контейнерів); впровадження інтегрованого поводження з побутовими відходами на основі ефективного використання фінансових ресурсів та з використанням моделі міжмуніципального співробітництва; розроблення схеми санітарного очищення території громади; реконструкція очисних споруд; облаштування місць громадського відпочинку вздовж узбережжя річки Сіверський Дінець. З

метою покращення існуючої ситуації із розміщенням та захороненням твердих побутових відходів на території громади Планом соціально-економічного розвитку Старосалтівської ТГ запланована реалізація природоохоронних заходів, в тому числі облаштування полігону твердих побутових відходів;

- Водні ресурси – можливе забруднення водних об'єктів від неочищених господарсько-побутових та поверхневих (дощових і талих) стічних вод. З метою охорони водних ресурсів від забруднення Планом соціально-економічного розвитку Старосалтівської ТГ передбачається реконструкція, капітальний ремонт, модернізація мереж централізованої системи водопостачання, водовідведення та каналізації, а також реконструкція, капітальний ремонт очисних споруд каналізації. Крім того, запланований капітальний ремонт водних свердловин;

- Здоров'я населення – фізичні, хімічні чи біологічні характеристики забруднюючих речовин створюють чи можуть створити санітарно-епідеміологічне навантаження на здоров'я населення. Можливе санітарно-епідеміологічне навантаження на здоров'я населення ТГ від транспортної інфраструктури. Планом соціально-економічного розвитку Старосалтівської ТГ передбачається провадження заходів з забезпечення екологічної безпеки громади. Заплановані заходи щодо збереження та охорона природних територій, з можливістю організації місць громадського відпочинку на земельних ділянках зелених територій загального користування, що передбачає найбільший рівень збереження природного стану наявних біоценозів та забезпечить сприятливі санітарно-гігієнічні умови на території територіальної громади;

б) для територій з природоохоронним статусом – реалізація завдань та заходів Плану соціально-економічного розвитку Старосалтівської ТГ запланована за межами територій та об'єктів природно-заповідного фонду, їх охоронних зон, земель природно-заповідного фонду України, територій та об'єктів, що мають особливу екологічну, наукову і естетичну цінність та об'єктів комплексної охорони, в зв'язку з чим можна зробити висновок, що реалізація природоохоронних заходів, що визначені Планом соціально-економічного розвитку Старосалтівської ТГ не має впливу на території з природоохоронним статусом;

в) транскордонні наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення – зважаючи на географічне положення територій, на яких заплановано реалізація завдань Плану соціально-економічного розвитку Старосалтівської ТГ, транскордонні наслідки від реалізації завдань та заходів Плану соціально-економічного розвитку Старосалтівської ТГ для довкілля, у тому числі здоров'я населення, відсутні та не очікуються.

Реалізація Плану не має супроводжуватися появою нових негативних наслідків для довкілля. Разом з тим, реалізація багатьох завдань та заходів Плану має призвести до покращення екологічної ситуації на території громади.

Затвердження Плану, зважаючи на комплексність рішень, що обумовлюється необхідністю збалансованого розвитку екологічної складової, а також наукові дослідження у цій галузі у короткостроковий період (3-5 роки) буде мати незначний вплив на стан довкілля, який буде обумовлений впливом існуючих незмінних факторів.

Реалізація положень Плану буде мати позитивний вплив на рівень здоров'я населення, тобто сприятиме зниженню рівня захворюваності населення, що є важливим індикатором регіонального розвитку на середньостроковий та довгостроковий період. У разі продовження розпочатої роботи вплив не буде відрізнятися від короткострокового.

До довгострокових наслідків відноситься питання забруднення атмосферного повітря, що склалися під впливом фізико-географічних умов басейну, насамперед кліматичних умов. Значного негативного впливу під час реалізації заходів та проєктів ДДП на довкілля та здоров'я населення не передбачається.

У порівнянні з нульовою альтернативою вплив на довкілля оцінюється як незначний, оскільки, як зазначалося вище, буде обумовлений впливом існуючих незмінних факторів.

7. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування

На основі аналізів, представлених у попередніх розділах, та з метою сприяння досягненню цілей екологічної політики, встановлених на регіональному та місцевому рівнях, запропоновано ряд заходів для пом'якшення виявлених потенційних негативних наслідків для навколишнього середовища та здоров'я населення, що можуть виявлятися в процесі впровадження заходів і проєктів запланованих Планом. Термін «пом'якшення» відноситься до усунення, зменшення, запобігання або контролю негативних впливів на навколишнє середовище, які можуть виникнути внаслідок впровадження ДДП. Запропоновані заходи складаються з тих, що були визначені в процесі розроблення даного Плану і рекомендацій що виникли в результаті виконання СЕО.

Реалізація ДДП «Плану соціально-економічного розвитку Старосалтівської територіальної громади Чугуївського району Харківської області до 2026 року» потребує виконання великої кількості заходів, що стосуються шляхів розв'язання основних проблем ТГ та досягнення головних цілей Плану, виконання яких є невід'ємною складовою при створенні сприятливого в екологічному відношенні життєвого середовища населених пунктів на території громади.

Найбільш позитивними для довкілля та здоров'я населення мають стати заходи, пов'язані з поліпшенням екологічної ситуації на території Старосалтівської територіальної громади. Планом заплановані наступні природоохоронні заходи, що направлені на запобігання, зменшення та пом'якшення можливих негативних наслідків виконання ДДП:

- створення водоохоронних зон, підвищення надійності експлуатації водопровідних мереж та ефективності водопідготовки та очищення стічних вод із застосуванням ефективних технічних рішень, сучасних технологій і матеріалів;
- будівництва та капітального ремонту водних свердловин;
- заміни запірно-регулюючої арматури з установкою контрольно-вимірювальних приладів і автоматики;
- обладнання водозабірної вузла установкою для профілактичного знезараження води;
- реконструкції, капітального ремонту, модернізації мереж централізованої системи водопостачання та водовідведення;
- реконструкції, капітального ремонту очисних споруд каналізації;
- модернізації систем опалення, без впровадження енергозбереження, енергоефективності та заходів комплексної термомодернізації комунальних об'єктів;
- облаштування полігону твердих побутових відходів;
- впровадження інтегрованого поводження з побутовими відходами на території Старосалтівської територіальної громади на основі ефективного

використання фінансових ресурсів та з використанням моделі міжмуніципального співробітництва;

- забезпечення 100% охоплення населення послугами з вивезення побутових відходів та рідких нечистот шляхом придбання та подальшої експлуатації комунальної техніки (спеціально обладнаних для вивезення побутових відходів та рідких нечистот транспортних засобів та іншої техніки), придбання необхідної кількості устаткування (контейнерів);
- розроблення схеми санітарного очищення території Старосалтівської територіальної громади;
- збільшення укладених договорів з юридичними особами на вивіз ТПВ/рідких нечистот;
- збільшення укладених договорів з фізичними особами на вивіз ТПВ/рідких нечистот;
- ліквідації стихійних смітників;
- додаткового охоплено вивозом ТПВ населених пунктів;
- придбання обладнання для пресування ПЕТ пляшок, а також забезпечення умов для організованого відпочинку населення та інше.

Сукупність природоохоронних заходів забезпечать сприятливі умови для досягнення безпечного для здоров'я людини стану навколишнього природного середовища.

Виконання завдань передбачених Планом сприятиме запобіганню погіршенню екологічної ситуації та здоров'я населення, створюватиме сприятливі умови для відтворення природних ресурсів і як наслідок досягнення безпечного для здоров'я людини стану навколишнього природного середовища, що є основою екологічної безпеки громади.

Основними складовими результативності у сфері охорони навколишнього природного середовища є:

- поліпшення екологічної ситуації на території громади;
- зниження рівня антропогенного навантаження на довкілля;
- забезпечення раціонального природокористування;
- покращення якості води природних джерел;
- озеленення населених пунктів;
- забезпечення екологічно безпечного збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження і захоронення відходів;
- запровадження системи роздільного збирання твердих побутових відходів з метою використання відходів у якості вторинної сировини;
- облаштування полігону твердих побутових відходів, ліквідації стихійних смітників;
- розробка проєктів визначення розмірів і меж водоохоронних зон;
- модернізації комунальної інфраструктури громади;
- покращення якості надання житлово-комунальних послуг;
- здійснення заходів пов'язаних з будівництвом, реконструкцією, капітальним та поточним ремонтом в сфері житлово-комунального господарства;

- реконструкції, капітального ремонту, модернізації мереж централізованої системи водопостачання та водовідведення;
- реконструкції, капітального ремонту очисних споруд каналізації;
- впровадження енергозберігаючих заходів у закладах бюджетної сфери та житлово-комунального господарства;
- впровадження заходів плану дій сталого енергетичного розвитку громади;
- запобігання виникненню надзвичайних ситуацій та організації ліквідації їх наслідків;
- залучення громадськості до прийняття рішень з питань охорони навколишнього природного середовища;
- створення умов для стабілізації чисельності населення, народжуваності та зростання середньої тривалості життя та зменшення рівня міграції.

Узагальнений перелік заходів, які передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків у досягненні стратегічних заходів та завдань Плану:

1. Доопрацювання і експертне вдосконалення системи реалізації заходів та проєктів Плану (з фокусуванням на випереджаючий аналіз кількісних даних по атмосферному повітрю; водним ресурсам; земельним ресурсам та ґрунтам; територіям природно-заповідного фонду; відходам і забрудненим промисловим і комунальним стічними водами; стану громадського здоров'я – складовим стану довкілля).

2. Організація і впровадження ефективної системи постійного моніторингу фактичного впливу на довкілля реалізації заходів та проєктів Плану, включаючи добір кваліфікованих експертів, формування зворотнього зв'язку та здійснення процедур можливого коригування чи внесення змін до проєктів за даними моніторингу складових стану довкілля.

3. Забезпечення системи постійного моніторингу необхідними технічними засобами і комп'ютерною технікою та ліцензованим програмним забезпеченням, а також – стандартизованими методиками вимірювань стану довкілля і обчислення та узагальнення результатів вимірювань складових стану довкілля.

4. Формування системи інформування громадськості та організації ефективних форм громадського обговорення щодо запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків впливу на складові довкілля у процесі виконання заходів та проєктів Плану, у тому числі на основі даних моніторингу та з формуванням пропозицій і рекомендацій громадськості.

8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостаток інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки)

В процесі здійснення стратегічної екологічної оцінки ДДП «Плану соціально-економічного розвитку Старосалтівської територіальної громади Чугуївського району Харківської області до 2026 року» будуть розглянуті наступні альтернативи:

Зважаючи на комплексність рішень Плану, що обумовлюється необхідністю виконання стратегічних цілей ДДП, призначених для різних видів соціальної, рекреаційної, комунікаційної, виробничої діяльності, здійснюється розгляд виправданих альтернатив планованих рішень. При впровадженні заходів та проєктів Плану, у порівнянні із існуючим станом, очікується позитивний вплив на навколишнє природне середовище, у тому числі на здоров'я населення. Найсприятливішим варіантом буде затвердження запропонованого Плану. Разом з тим, в процесі здійснення стратегічної екологічної оцінки розглянуто наступну альтернативу: «Нульовий сценарій» – тобто опис, прогнозування та оцінка ситуації у випадку незатвердження зазначеного документа державного планування.

Під час здійснення стратегічної екологічної виконано:

- збір та аналіз інформації про поточний стан компонентів навколишнього природного середовища при використанні даних, зазначених в Регіональній доповіді про стан навколишнього природного середовища у Харківській області, в Екологічному паспорті Харківської області, на офіційних вебсайтах державних установ, що є суб'єктами моніторингу стану навколишнього природного середовища, тощо;
- проведення аналізу слабких та сильних сторін ДДП з точки зору екологічної ситуації;
- проведення консультацій із органами виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища та охорони здоров'я населення;
- проведення консультацій з громадськістю – громадських обговорень та конкретного виявлення поточних екологічних проблемних питань області, та, водночас, попередження можливих негативних впливів реалізації завдань Плану.

При цьому використані такі методи:

- ✓ історичний метод – вивчення та аналіз формування й розвитку об'єктів території проєктування у хронологічній послідовності;
- ✓ таксономічні методи – оцінка та ранжування ризиків впливу екологічних чинників на стан здоров'я населення та навколишнього середовища;
- ✓ метод ведення екологічного моніторингу – запровадження постійних у часі спостережень.

Вищевказані методи та підходи базуються на ключових принципах

прийняття екологічно безпечних рішень – попередження та запобігання шкодочинному антропогенного впливу.

Основним критерієм під час проведення стратегічної екологічної оцінки проєкту ДДП є його відповідність законодавству у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Основні методи під час стратегічної екологічної оцінки:

- 1) аналіз проєкту ДДП з точки зору екологічної ситуації, а саме:
 - проаналізовано в регіональному плані природні умови території, яка межує з ділянкою розміщення планованої діяльності, включаючи характеристику поверхневих водних систем, ландшафтів (рельєф, родючі ґрунти, рослинність та ін.), гідрогеологічні особливості території та інших компонентів природного середовища;
 - розглянуто природні ресурси з обмеженим режимом їх використання, в тому числі забруднення атмосферного середовища;
 - оцінено можливі зміни в природних та антропогенних екосистемах.
- 2) консультації з громадськістю щодо екологічних цілей;
- 3) розглянуто способи ліквідації наслідків;
- 4) особи, які приймають рішення, ознайомлені з можливими наслідками здійснення запланованої діяльності;
- 5) отриманні зауваження і пропозиції до проєкту ДДП;
- 6) проведено громадське обговорення у процесі розробки проєкту ДДП.

При підготовці Звіту про стратегічну екологічну оцінку були виявлені наступні труднощі:

- відсутність детальних методичних рекомендацій із здійснення СЕО;
- відсутність рекомендацій щодо вибору методів аналізу відповідно стадії ДДП;
- відсутність методики, що дозволяють здійснювати довгострокові прогнози впливу об'єкту на довкілля;
- відсутність актуальних даних характеристики сучасного стану складових навколишнього природного середовища, біорізноманіття, інвентаризації природних ресурсів та особливо моніторингу довкілля безпосередньо для території громади, що розглядається у відкритому доступі;
- відсутність у відкритому доступі текстових та графічних даних щодо моніторингу проявів екзогенних та ендогенних геологічних процесів.

План соціально-економічного розвитку Старосалтівської територіальної громади Чугуївського району Харківської області до 2026 року спрямований на дотримання високих екологічних стандартів. Оцінка ймовірних наслідків для довкілля від заходів та проєктів ДДП вказує на те, що реалізація Плану позитивно вплине на стан атмосферного повітря, водних об'єктів, ситуацію з відходами, земельні ресурси та рекреаційні зони. Це означає, що План спрямована на екологічно збалансований та інноваційний сценарій розвитку і не потребує розгляду альтернатив.

9. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування, у тому числі для здоров'я населення

Моніторинг довкілля – комплексна науково-інформаційна система регламентованих періодичних безперервних спостережень, оцінки та прогнозу змін стану навколишнього природного середовища з метою виявлення негативних змін і вироблення рекомендацій з їх усунення або послаблення.

Загальнодержавний моніторинг довкілля здійснюється у відповідності до Постанови Кабінету Міністрів України від 30.03.1998 № 391 «Про затвердження Положення про державну систему моніторингу довкілля». Система моніторингу спрямована на: удосконалення рівня вивчення і знань про екологічний стан довкілля; покращення оперативності та якості інформаційного обслуговування користувачів на всіх рівнях; підвищення якості обґрунтування природоохоронних заходів та ефективності їх здійснення; сприяння раціонального використання природних ресурсів та екологічної безпеки, сталого розвитку.

Підприємства, установи та організації незалежно від форм їх власності та підпорядкування, діяльність яких призводить чи може призвести до погіршення стану довкілля, зобов'язані здійснювати екологічний контроль за виробничими процесами та станом промислових зон, збирати, зберігати та безоплатно надавати дані та/або узагальнену інформацію для її комплексного оброблення (відповідно до п. 10 Постанови Кабінету Міністрів України від 30.03.1998 № 391 «Про затвердження Положення про державну систему моніторингу довкілля»).

В основі моніторингової оцінки лежить система кількісних і якісних індикаторів, що характеризують повноту та ефективність реалізованих рішень та який вплив це справляє на систему управління.

Екологічний моніторинг довкілля є сучасною формою реалізації процесів екологічної діяльності за допомогою засобів інформатизації забезпечує регулярну оцінку і прогнозування стану середовища життєдіяльності суспільства та умов функціонування екосистеми для прийняття управлінських рішень щодо екологічної безпеки, збереження природного середовища та раціонального природокористування.

Державна система екологічного моніторингу довкілля є інтегрованою інформаційною системою, що здійснює збирання, збереження та оброблення екологічної інформації для відомчої та комплексної оцінки і прогнозу стану природних середовищ, біоти та умов життєдіяльності, вироблення обґрунтованих рекомендацій для прийняття ефективних соціальних, економічних та екологічних рішень на всіх рівнях державної виконавчої влади, удосконалення відповідних законодавчих актів, а також виконання зобов'язань України з міжнародних екологічних угод, програм, проєктів і заходів.

Екологічний моніторинг довкілля здійснюється за достроковою державною програмою, яка визначає спільні, узгоджені за цілями, завданнями, територіями та об'єктами, часом (періодичністю) і засобами виконання дії відомчих органів державної виконавчої влади, підприємств, організацій та установ незалежно від форм власності.

Суб'єктами Державної системи екологічного моніторингу довкілля, відповідальними за обов'язкове здійснення Державної програми екологічного моніторингу довкілля, є міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, які згідно зі своєю компетенцією отримують та обробляють дані про стан довкілля і виробляють відповідні рішення щодо нормалізації або поліпшення екологічної обстановки, раціонального використання і забезпечення якості природних ресурсів.

Об'єктами інформатизації в Державній системі екологічного моніторингу довкілля України є процеси відомчої екологічної діяльності та їх інтеграція на локальному, адміністративно-територіальному і державному рівнях, які відповідно охоплюють:

- території промислово-міських агломерацій, санітарно-захисних зон великих підприємств в тому числі АЕС, великих водоймищ, природоохоронних зон та інших спеціально визначених просторових одиниць;
- території областей України;
- території промислово-економічних регіонів, басейнів, великих річок та України в цілому.

В ході проведення СЕО проведено оцінку факторів ризику і потенційного впливу на стан довкілля, враховано екологічні завдання місцевого рівня в інтересах ефективного та стабільного соціально-економічного розвитку території та підвищення якості життя населення.

Оцінка фактичного впливу здійснюється на підставі та з урахуванням результатів моніторингу стану навколишнього природного середовища щодо реалізації господарської діяльності.

На підставі проведеного аналізу ДДП зроблено висновок, що План відповідає державним та регіональним стратегічним документам, реалізація заходів Програми не справить значного негативного впливу на стан довкілля та здоров'я населення.

Моніторинг реалізації Плану включає моніторинг реалізації заходів, спрямованих на мінімізацію навантаження на довкілля, зумовленого проведенням комплексу заходів з покращення стану навколишнього природного середовища

Моніторинг базується на розгляді індикаторів та аналізі досягнення запланованих цілей. Моніторинг екологічних індикаторів ефективності Плану є важливою формою контролю того, який фактичний вплив на довкілля матиме виконання заходів та завдань ДДП.

Слід зазначити, що окремі індикатори дозволяють оцінити прямі наслідки впливу реалізації заходів Плану на довкілля, окремі – опосередковані.

Для якісного проведення моніторингу необхідне забезпечення регулярності збору моніторингових даних за визначеними індикаторами та їх аналіз для врахування під час прийняття рішень щодо планування комплексу природоохоронних заходів у майбутньому. На підставі проведеного аналізу зроблено висновок, що План відповідає державним та регіональним стратегічним документам, реалізація заходів ДДП не справляє значного негативного впливу на стан довкілля та здоров'я населення.

Звітом про СЕО рекомендується здійснення наступних контрольних заходів:

- порівняння фактичного стану компонентів довкілля з минулорічними показниками, по яких реалізуються заходи та завдання Плану, 1 раз на рік на підставі результатів державного статистичного спостереження. У разі виявлення перевищень минулорічних показників провести аналіз на предмет зв'язку з реалізацією заходів Плану;
- порівняння захворюваності населення з минулорічними показниками у містах громади, в яких реалізуються заходи та завдання Плану, 1 раз на рік на підставі результатів державного статистичного спостереження. У разі виявлення перевищень минулорічних показників провести аналіз на предмет зв'язку з реалізацією заходів Плану.

Таблиця 9.1 Екологічні індикатори для моніторингу виконання Плану.

№	Індикатор
<u>Атмосферне повітря</u>	
1.	Обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення
2.	Викиди найпоширеніших забруднюючих речовин (оксид вуглецю, пил, оксиди азоту та діоксид сірки) в атмосферне повітря
3.	Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел у розрахунку на одну особу, кг
<u>Водні ресурси</u>	
4.	Обсяги скидання зворотних вод у водні об'єкти
5.	Обсяги скидання очищених і недостатньо очищених зворотних вод у водні об'єкти
<u>Відходи</u>	
6.	Обсяги утворення твердих побутових відходів на території громади
<u>Здоров'я населення</u>	
7.	Природний приріст, скорочення (–) осіб
8.	Рівень захворюваності населення громади

Таблиця 9.2 Моніторинг та контроль заходів з реалізації Плану проводиться щороку за такими показниками:

Показники	Одиниця виміру
індекс забруднення атмосферного повітря	умовних одиниць
обсяг утилізованих відходів	відсоток від загальної кількості утворених відходів
обсяг захоронених відходів	відсоток від загальної кількості утворених відходів
кількість ліквідованих стихійних сміттєзвалищ	одиниць
кількість збудованих та реконструйованих полігонів ТПВ, що відповідають вимогам екологічної безпеки	одиниць
відсоток населених пунктів громади, де запроваджено роздільне збирання ТПВ	%
кількість та площа територій та об'єктів рекреаційного призначення	шт.; га
кількість заходів з реконструкції споруд для очищення стічних та зливових вод	одиниць
кількість просвітницьких заходів, телевізійних передач та публікацій у засобах масової інформації з питань охорони навколишнього природного середовища та стану довкілля	одиниць

Моніторинг наслідків виконання «Плану соціально-економічного розвитку Старосалтівської територіальної громади Чугуївського району Харківської області до 2026 року» для довкілля заплановано проводити щорічно.

На підставі результатів державного статистичного спостереження проводити порівняльний аналіз фактичного стану компонентів довкілля з минулорічними показниками.

У разі виявлення перевищень минулорічних показників проводиться аналіз на предмет зв'язку з реалізацією заходів та проєктів Плану.

Крім того, заплановано проводити порівняння фактичних показників індикаторів виконання заходів та завдань Плану за всіма напрямками.

10. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення

Під час проведення стратегічної екологічної оцінки ДДП «Плану соціально-економічного розвитку Старосалтівської територіальної громади Чугуївського району Харківської області до 2026 року» виявлена відсутність ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, що в першу чергу пов'язано із відсутністю проектування, будівництва чи функціонування потужних матеріальних об'єктів виробничого призначення та віддаленості дислокації проєктної території від державних кордонів.

11. Резюме нетехнічного характеру інформації, розраховане на широку аудиторію

У процесі проведення стратегічної екологічної оцінки ДДП «Плану соціально-економічного розвитку Старосалтівської територіальної громади Чугуївського району Харківської області до 2026 року» було окреслено першочергову пріоритетність утвердження екологічної безпеки та захисту навколишнього природного середовища, що у свою чергу слугують гарантіями високого рівня безпеки, покращення стану здоров'я населення та екологічної ситуації території громади. ДДП враховані наявні проблеми території і запропонована найбільш екологічно доцільна та економічно вигідна його територіальна організація та подальший сталий розвиток.

План соціально-економічного розвитку Старосалтівської територіальної громади Чугуївського району Харківської області до 2026 року є документом державного планування місцевого рівня, який підготовлений на основі аналізу розвитку населених пунктів, що входять до складу територіальної громади за попередній період та визначає цілі, пріоритети соціально-економічного розвитку та прогностичні показники на 2021-2026 роки, а також заходи, спрямовані на забезпечення необхідних умов для планомірного і послідовного наближення рівня життя мешканців громади до європейських стандартів за рахунок збалансованого використання внутрішнього і зовнішнього потенціалу та збереження унікальних духовних і культурних традицій.

Метою цього Плану соціально-економічного розвитку Старосалтівської ТГ є розроблення комплексу містобудівної та землепорядної документації для обґрунтування основних довгострокових та поточних пріоритетів розвитку територіальної громади, динамічного збалансованого соціально-економічного розвитку громади, гармонійного узгодження інтересів та ефективної взаємодії влади, бізнесу та громадськості, залучення інвестицій в громаду.

Законодавчою основою для розроблення Плану соціально-економічного розвитку Старосалтівської ТГ є Закон України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України

від 23.03.2000 № 1602-III, постанова Кабінету Міністрів України від 26.04.2003 № 621 «Про розроблення прогностичних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проекту державного бюджету» із змінами, внесеними постановами Кабінету Міністрів України від 23.09.2015 № 741, Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» від 05.02.2015 № 157-VIII та рекомендації щодо типової структури плану та показників соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади, Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 30.03.2016 № 75 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо формування і реалізації прогностичних та програмних документів соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади.

Стратегічна екологічна оцінка Плану соціально-економічного розвитку Старосалтівської ТГ дає можливість зосередитися на всебічному аналізі можливого впливу планованої діяльності на довкілля та здоров'я населення, а також використовувати результати цього аналізу для запобігання або пом'якшення екологічних наслідків в процесі стратегічного планування.

План соціально-економічного розвитку Старосалтівської ТГ розроблено з урахуванням завдань та положень інших документів державного планування, а саме:

- Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695;
- Стратегії сталого розвитку України до 2030 року, схваленої Указом Президента України від 30.09.2019 № 722/2019;
- Стратегії розвитку Харківської області на 2021-2027 роки та Плану заходів з її реалізації на 2021-2023 роки, затвердженої рішенням Харківської обласної ради від 27.02.2020 №1196-VII;
- Стратегії сталого розвитку Старосалтівської ТГ на 2018-2026 роки затвердженої рішенням XXXVII сесії Старосалтівської селищної ради VII скликання від 29.05.2018 № 1789;
- Закону України «Про стимулювання розвитку регіонів» від 08.08.2005 № 2850-IV;
- Закону України «Про засади державної регіональної політики» від 05.02.2015 № 156-VIII;

Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» від 05.02.2015 № 157-VIII.

План, у процесі його виконання, може уточнюватися. Зміни і доповнення до Плану затверджуються рішеннями сесії.

Розробка, а далі затвердження Плану розвитку радою громади – це перший етап циклу стратегічного управління громадою. Наступні етапи для досягнення запланованих цілей це:

- результативна і ефективна реалізація заходів;
- моніторинг та оцінка результативності реалізації Плану;
- можливі коригування Плану заходів та його актуалізація.

Ці елементи повинні разом створити організовану систему, затверджену рішенням ради або голови громади.

План містить аналітичну частину, аналіз сильних, слабких сторін, а також сприятливих можливостей і загроз розвитку громади, стратегічні цілі та пріоритети розвитку територіальної громади до 2026 року, основні завдання та механізми реалізації Плану, переліки діючих перспективних проектів розвитку; потенційні джерела фінансування реалізації Плану розвитку, систему впровадження Плану розвитку, моніторинг та оцінка результативності Плану, показники соціально-економічного розвитку, збіжність Плану розвитку зі Стратегією громади та іншими Стратегічними документами, інформування громадян.

Серед стратегічних цілей Плану соціально-економічного розвитку Старосалтівської ТГ, в тому числі в рамках розвитку технічної інфраструктури та забезпечення екологічної безпеки громади, що мають безпосередній вплив на навколишнє середовище, можна виділити:

- будівництво та капітальний ремонт водних свердловин;
- реконструкція, капітальний ремонт, модернізація мереж централізованої системи водопостачання, водовідведення та каналізації;
- реконструкція, капітальний ремонт очисних споруд каналізації;
- облаштування полігону твердих побутових відходів;
- організація місць громадського відпочинку на земельних ділянках зелених територій загального користування та інше.

З метою реалізації заходів та завдань Плану соціально-економічного розвитку Старосалтівської ТГ заплановано будівництво, розширення та реконструкція об'єктів планованої діяльності та передбачається розробка низки проектів, серед яких можуть бути проекти, які відповідно до пунктів 8, 18 частини другої та пунктів 10, 11, 13 частини третьої статті 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» підлягатимуть оцінці впливу на довкілля до прийняття рішення про провадження планованої діяльності.

Відповідно до частини першої статті 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля», здійснення оцінки впливу на довкілля є обов'язковим у процесі прийняття рішень про провадження планованої діяльності, визначеної пунктом 13 частини третьої статті третьої. Така планована діяльність підлягає оцінці впливу на довкілля до прийняття рішення про провадження планованої діяльності.

Ефективне досягнення Цілей та пріоритетів розвитку вимагає приготування та впровадження відповідного переліку завдань та заходів із визначенням їх змісту та способу виконання, відповідних виконавців строків виконання (у цілому і поетапно) обсягів та джерел фінансування, індикатори (показники) виконання та очікуваний результат від їх виконання. Він представлений в розділі IV цього документу. Він має короткотерміновий характер, включає в себе 2021-2026 роки. В свою чергу в цьому документі включено перелік діючих та перспективних проектів розвитку Старосалтівської територіальної громади.

Індикатори (показники) виконання демонструють оцінку просування в досягненні пріоритетів розвитку, які записані в Плані. Завдяки ним ми можемо оцінити як остаточні, згенеровані результати впровадження заходів, так і під час їх реалізації систематично відслідковувати, чи реалізація Плану йде у відповідному напрямку.

Пріоритет розвитку 1.1. Підвищення якості надання послуг в сфері освіти, культури, та відпочинку:

- покращення рівня освіти;
- зменшення витрат на освіту в розрахунку на 1 учня;
- підвищення рівня задоволення учнів та батьків з освітньої пропозиції;
- збільшення пропозиції в сфері культури на території громади;
- підвищення рівня участі мешканців в культурному житті громади;
- підвищення рівня задоволення мешканців від доступності різних форм культурної пропозиції;
- підвищення якості послуг в сфері відпочинку;
- зростання рівня участі мешканців в спортивному житті громади;
- підвищення рівня задоволення мешканцями доступності різних форм заходів;
- підвищення рівня внутрішньої інтеграції громади.

Пріоритет розвитку 1.2. Підвищення якості надання послуг в сфері соціального захисту та охорони здоров'я:

- підвищення рівня надання та покращення якості наданих послуг в сфері соціальних послуг;
- підвищення рівня задоволення мешканцями пропозицією в сфері соціальних послуг;
- підвищення рівня надання та покращення якості наданих послуг в сфері охорони здоров'я;
- зменшення рівня захворюваності мешканців;
- покращення стану здоров'я мешканців громади;
- підвищення рівня задоволення мешканцями пропозицією в сфері медичних послуг.

Пріоритет розвитку 2.1. Розвиток технічної інфраструктури та охорона навколишнього середовища:

- покращення стану дорожньої та придорожньої інфраструктури на території громади;
- покращення умов та безпеки поїздок по території громади;
- покращення внутрішньої і зовнішньої комунікації та доступності в громаді;
- покращення оснащення громади інфраструктурою водопостачання і водовідведення;
- зменшення рівня забруднення навколишнього середовища побутовими відходами;
- підвищення рівня піклування мешканців про навколишнє середовище;
- збільшення естетичного вигляду громади;

- збільшення кількості використання альтернативних видів палива;
- зменшення видатків на опалення;
- збільшення місця для відпочинку;
- збільшення кількості комунальних послуг.

Пріоритет розвитку 2.2. Розвиток суспільної інфраструктури:

- кількість об'єктів суспільної інфраструктури, що пристосовані до потреб осіб з інвалідністю;
- покращення стану спортивної інфраструктури;
- покращення стану інфраструктури об'єктів освіти (приміщення, будинки, пришкольні майданчики);
- покращення умов навчання та науки;
- покращення стану закладів культури (будинки культури, клуби, бібліотеки);
- покращення стану закладів здоров'я;
- покращення стану загальнодоступної спортивної інфраструктури та дозвілля.

Пріоритет розвитку 2.3. Підвищення рівня громадської і пожежної безпеки та правопорядку:

- зменшення кількості пожеж та їх наслідків;
- покращення стану безпеки на вулицях та громадських місцях;
- зростання відчуття безпеки мешканцями громади.

Пріоритет розвитку 3.1. Створення сприятливих умов розвитку малого та середнього бізнесу:

- збільшення використання об'єктів та територій;
- збільшення кількості підприємств;
- збільшення рівня працевлаштування в секторі малого та середнього бізнесу.

Пріоритет розвитку 3.2. Підтримка розвитку інноваційного сільського господарства, ефективної енергетики та туризму:

- збільшення кількості фірм в сферах сільського господарства, ефективної енергетики та туризму;
- збільшення рівня працевлаштування;
- зростання кількості туристів.

Пріоритет розвитку 3.3. Забезпечення привабливих умов обслуговування потенційних інвесторів:

- збільшення кількості СПД, що працюють на території громади;
- збільшення кількості робочих місць;
- збільшення кількості інвестицій;
- збільшення рівня виробництва;
- посилення задоволення за підтримки громади.

Пріоритет розвитку 3.4. Промоція (реклама) громади та її ресурсів:

- збільшення кількості інвесторів та туристів;
- збільшення кількості СПД, що працюють на території громади;
- збільшення кількості робочих місць.

Пріоритет розвитку 4.1. Активізація та внутрішня інтеграція громади, забезпечення розвитку партисипативної демократії на місцевому рівні:

- підвищення кількості громадських організацій та їх членів;
- підвищення рівня громадської активності мешканців;
- зростання відчуття внутрішньої інтеграції мешканців громади.

Пріоритет розвитку 4.2. Ефективне управління громадою та підвищення якості надання адміністративних послуг:

- покращення умов та якості обслуговування клієнтів в виконавчих органах територіальної громади;
- підвищення рівня задоволеності мешканців функціонуванням органу місцевого самоврядування і рівня услуг, що ним надається;
- збільшення бюджетних надходжень;
- покращення рівня комунікації з мешканцями;
- збільшення кількості прописаних мешканців на території громади.

Всі вищевказані показники мають спільно утворити умови для покращення стандартів життя мешканців громади, а завдяки цьому – підвищення рівня задоволення від проживання на території громади. Тому всі ці показники можна умовно включити в вищезазначені загальні показники, які найкраще вимірювати шляхом циклічного опитування мешканців громади.

Досягнення поставленої в Планом мети буде здійснюватися через реалізацію пріоритетів у визначених основних завдань та механізмів реалізації Плану, задля забезпечення умов сталого економічного розвитку, розвитку людського капіталу, підвищення стандартів життя, а також розвитку екологічної безпеки навколишнього середовища та розвитку громадянського суспільства.

Стратегічна екологічна оцінка Плану дає можливість зосередитися на всебічному аналізі можливого впливу планованої діяльності на довкілля та здоров'я населення, а також використовувати результати цього аналізу для запобігання або пом'якшення екологічних наслідків в процесі стратегічного планування.

Проведений аналіз виявив потенціал для можливого позитивного впливу ДДП «Плану соціально-економічного розвитку Старосалтівської територіальної громади Чугуївського району Харківської області до 2026 року» на навколишнє середовище та здоров'я населення. З метою запобігання, мінімізації та пом'якшення потенційних негативних наслідків запропонована низка заходів.

Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання Плану для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

Моніторинг наслідків реалізації ДДП є комплексним процесом проведення якого є невід'ємною складовою своєчасного забезпечення середовища, що розвивається і трансформується, системами інженерної інфраструктури, благоустрою території, що відповідно впливає на якість довкілля та комфортність проживання населення. Для проведення

моніторингу реалізації заходів та завдань Плану наведені основні чинники, що потребують особливої уваги та контролю, визначені показники для здійснення контролю та запропоновані необхідні заходи для моніторингу впливів під час реалізації документу державного планування.

Здійснення моніторингу впливів реалізації документу державного планування на довкілля, у тому числі на здоров'я населення за визначеними показниками з веденням щорічної звітності дозволить своєчасно виявляти недоліки і порушення, що можуть негативно впливати на комфортність проживання населення; обґрунтувати необхідні заходи по їх усуненню; а також проводити інформування населення про стан реалізації ДДП, поточні ускладнення та прогностичні терміни їх усунення.

12. Перелік виконавців звіту про стратегічну екологічну оцінку

№ зп.	Прізвище, ім'я, по- батькові	Посада	Підпис
1	Самохвалова Н.М.	Директор ТОВ «ЕКОСТАНДАРТ - ПЛЮС»	